

bukla

Brezplačna revija
o dobrih knjigah.

leto 12/št. 118-119

februar–marec 2016

www.bukla.si

Ker zgodbe navdihujejo ...

Intervjuji: Ali Žerdin, Jasmin B. Frelih, Marko Uršič in Kozma Ahačič. Festival literature sveta – Fabula 2016, Kulturni bazar 2016

buklaplus

Naslovni intervju (str. 4–5):

BOŠTJAN GORENC - PIŽAMA o svoji novi knjigi sLOLvenski klasiki 1

Naslednja Bukla izide 6. aprila 2016

Natečaj za izvirni slovenski roman

Razpis literarne nagrade Svetlobnica 2016

Založba Družina drugič predstavlja nagradni natečaj in literarno nagrado svetlobnica, s katero želi spodbuditi izvirno slovensko leposlovje.

Zmagovalec natečaja in dobitnik nagrade svetlobnica 2016 bo neobjavljeno literarno delo iz zvrsti roman, ki bo po presoji posebne šestčlanske strokovne žirije izbrano za najboljše izmed prispelih rokopisov. Založba bo izbrani roman izdala v novi zbirki Pretakanja in ga posebej promovirala v letu izida.

Strokovna komisija v sestavi Mateja Komel Snoj, Ignacija J. Fridl, Igor Škamperle, Brane Senegačnik, Jože Horvat ter Tone Rode bo obravnavala vsa prispela dela in najboljšemu podelila nagrado v višini 6.000 evrov bruto. Nagrada se podeljuje v skladu s pravilnikom, ki je na voljo na spletni strani: www.druzina.si/svetlobnica. Pravilnik je sestavni del tega razpisa. Komisija si pridržuje pravico, da nagrade ne podeli, če nobeno izmed prijavljenih del ne bo izpolnjevalo pričakovanih kriterijev.

Avtorice in avtorje vabimo, naj na natečaj prijavijo še neobjavljena umetniška besedila v slovenskem jeziku, ki naj ne obsegajo manj kot sedem avtorskih pol ter naj praviloma ne štejejo več kot petnajst avtorskih pol.

Roman naj odslkava življenjske razmere Slovencev, kjerkoli se že ta razvija: v domovini, zamejstvu ali v svetu. Roman lahko sega tudi po snovi iz zgodovine oziroma lahko prikazuje utopično vizijo prihodnosti, vendar naj bo v tem primeru njegova vsebina aktualna in blizu sodobnemu bralcu. V tej luči naj predstavlja literarne figure v okviru globalizirajoče se evropske in svetovne družbe, preizkušane v boju za obstoj v navzkrižnih interesih ideologij in nacij, zaznamovane z iskanjem smisla svoje eksistence med premagovanjem političnih, socialnih in mišljenjskih vzorcev časa, a z vero v presežnost bivanja, v moralne vrednote in zvestobo svojemu rodu. S to človeško in duhovno močjo nam roman v umetniški viziji lahko pomaga globlje razumeti potrebo po trajnem obstoju in nujnem sožitju posameznikov in narodov, zemlje in neba.

S tem zelo splošnim tematskim zarisom založba želi pomagati pišočim pri izbiri ali pripravi tematsko-miselnih opredelitev njihovih besedil.

Založba Družina bo zmagovalca natečaja Svetlobnica 2016 razglasila na Slovenskem knjižnem sejmu 2016, nagrajeni roman pa izdala do konca aprila 2017.

Marijan Eiletz

KRIK BREZ ODMEVA

Zgodba romana Krik brez odmeva je postavljena v čas pred drugo svetovno vojno, med in po njej. Začne se v Mariboru, kjer je doma osrednji lik, ki se zaradi nemške okupacije umakne v Ljubljano. Znajde se med četniki, nato med partizani, ob koncu vojne pa se umakne v Italijo in od tod v Argentino. V daljni deželi sreča svojo mladostno prijateljico iz Maribora, toda njuno razmerje se tragično konča, saj v tem času v Argentini vlada diktatorski režim, ki surovo uniči njuno družinsko srečo ...

DOBITNICA
LITERARNE
NAGRADE
SVETLOBNICA
2015

Naročila in informacije:

Družina d. o. o., Krekov trg 1, Ljubljana
tel.: 01/360-28-28, www.druzina.si

ZALOŽBA
DRUŽINA

IZDAJATELJ

UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 520 18 39,
Faks: (01) 520 18 40
bukla-urednistvo@umco.si
ISSN: 1854-3359

UREDNIŠTVO in PISCI

Odgovorni urednik: Samo Rugelj
Kreativna urednica: Renate Rugelj
Jezikovni pregled: Tine Logar**Pisci:** Sabina Burkeltja, Katja Cingerle,
Jedrč Jež Furlan, Iztok Ilich, Klara Jarc,
Vanja Jazbec, Maša Ogrizek, Renate Rugelj,
Samo Rugelj, Vesna Sivec Poljanšek,
Kristina Sluga, Žiga Valetič**Gostujoči pisci:**Nada Grošelj, Manca Košir,
Ana Petrovič, Boštjan Videmšek,
Darja Lavrenčič Vrabec

OBLIKA in PRIPRAVA

Oblikovanje in prelom: Aleš Cimprič
Organizacija tiska: Merima Jular s.p.
Natisnjeno v Evropski uniji.
Fotografija na naslovnici: Borut Krajnc

OGLASNO TRŽENJE

Renate Rugelj
Telefon: (01) 520 18 31,
GSM: 031/688 590Brez pisnega dovoljenja izdajateljica je vsaka
javna priobčitev, predelava ali uporaba
vsebine prepovedana. Vse pravice pridržane!
Pisci in kolumnisti izražajo svoja mnenja in ne
nujno mnenja uredništva.

LEGENDA KRATIC

m. v. – mehka vezava
t. v. – trda vezava
pt. v. – poltrda vezava

bukla

Brezplačna revija o dobrih knjigah.

Izdajo te publikacije je sofinancirala Javna
agencija za knjigo Republike Slovenije.

buklaplus

www.bukla.si

dr. Samo Rugelj razmišlja

DIGITALNO IN REALNO V
(SLOVENSKEM) ZALOŽNIŠTVU

Najbrž je tudi do vas prišla vest, da je spletni gigant Amazon lani storil pomemben precedens v svojem konceptu prodaje knjig, saj je v Seattlu, kjer je sedež podjetja, odprl svojo prvo pravo zidano knjigarno. Paradoks je bil popoln, a hkrati tudi logičen.

Amazon je od svoje ustanovitve dalje s serijo poslovnih aktivnosti in ukrepov – o njih si lahko veliko preberete v biografiji Jeffa Bezosa, ki je izšla tudi pri nas – na vso moč napadal in slabil zidane knjigarne, saj je svoje kupce knjig, včasih tudi ob kratkoročno visokih lastnih izgubah, skušal prepričati, da s klasičnega kupovanja tiskanih knjig v fizičnih knjigarnah čim prej preidejo na njihovo spletno nakupovanje preko Amazona. S kasnejšo vpeljavo digitalnih izdaj knjig, torej e-knjig, ki so si jih kupci lahko kupili in naložili na Amazonov bralnik Kindle, se je erozijski proces usihanja zidanih knjigarn v Ameriki in tudi Veliki Britaniji samo še pospešil in tako ni bil daleč čas, ko je druga največja transameriška knjigarniška veriga Borders zaprla svoja vrata (enako tudi več drugih, manjših verig in neodvisnih knjigarn), zaradi česar so se v nekaterih, (tudi ne prav majhnih) ameriških mestih nekega jutra zbudili brez knjigarn.

Na vse bolj opustošenem ameriškem knjižnem trgu sta tako uspela obstati dva tipa knjigarn: na eni strani velika knjigarniška veriga Barnes & Noble, ki je obenem intenzivno razvijala tudi svojo digitalno prisotnost (tako prek spletne knjigarne kot z vpeljavo lastnih bralnikov Nook), na drugi pa posamične lokalne knjigarne, ki so uspele zadržati lokalne kupce, saj so se z vpeljavo raznih dodatnih aktivnosti, od založništva del regionalnih avtorjev do spletnega predvajanja literarnih dogodkov v njihovih knjigarnah, tako čvrsto vrasle v družbeni prostor, da jim tudi Amazon z vsemi svojimi ponudbami in akcijskimi cenami ni mogel priti do živenga.

Seveda pa je na tako ogromnem trgu, kot je ameriški, zato ostalo še veliko (fizičnega) prostora, ki se ga je, takšna je bila prav nedavna novica iz Amazona, odločil zasesti prav ta spletni velikan, saj je napovedal, da bo v naslednjih letih odprl več sto zidanih knjigarn po vsej Ameriki. Jasno je, kaj bo želel z njimi: vse izkušnje in podatke iz svojih digitalnih baz – od tega, katere knjige se kupujejo skupaj, do spletnih recenzij, ki so na voljo neposredno ob sami razstavljeni knjigi – bo skušal prelitati še v zidano knjigarniško infrastrukturo. S tem bo, če bo šlo vse po njegovih načrtih, sčasoma zgradil samozadosten prodajni ekosistem, ki bo v popolnosti poskrbel za želje njihovih strank. Lahko si predstavljate: kupec bo prišel v Amazonovo knjigarno, ob kavi prelistal nove knjige, si kakšno v e-obliki kupil za branje na Kindlu, drugo, v tiskani obliki, pa za darilo ali pa resen študij. Krog bo sklenjen.

Kaj pa lahko iz tega potegnemo slovenski založniki in knjigotržci?

Vsekakor to, da moramo biti čim bolj navzoči v obeh svetovih, fizičnem in spletnem. Navdušenje nad spletno revolucijo e-knjige, ki naj bi tudi pri nas povsem reformiralo in predrugalo knjižni trg, se je v zadnjih letih poleglo, magistrska naloga, ki jo je na temo napisal Rok Grča, pa kaže, da se ta del slovenske-

ga knjižnega trga meri v promilih, kake občutne absolutne rasti pa v kratkem ne gre pričakovati. Večina prodanih slovenskih e-knjig namreč kroži v okviru knjižničnega sistema, kjer so te namenjene izposoji. Tudi to je svojevrsten paradoks, saj je bila e-knjiga prvotno ustvarjena za to, da bi z njo laže in neposredno prišli ravno do končnega kupca.

Tiskana knjiga torej ostaja temelj slovenskega založništva, z njo pa tudi tiskane informacije o novih knjižnih izdajah, med katere spada tudi naša revija. Seveda pa je razrast spletnega univerzuma v tretjem tisočletju tako založnikom kot knjigotržcem prinesel mnoge nove možnosti za približevanje svojim strankam še s te strani. Spletne strani (tako založniške kot knjigarniške), ki se razraščajo še na druge sodobne digitalne platforme, od Facebooka naprej, so že dolgo eno od osnovnih orodij, prek katerega porabniki knjige (torej kupci in bralci) prihajajo v stik z informacijami o novih knjigah.

A vendar: ne glede na to, kako je to orodje osnovno in že splošno sprejeto, je na Slovenskem na tem področju še ogromno možnosti za izboljšanje ter razvoj, sploh ob dejstvu, da te strani lahko neodvisno upravljajo kar založniki in knjigotržci sami. Podrobnejši pregled ponudbe založniških spletnih strani tistih založb, ki smo jih lani predstavili v *Bukli*, namreč pokaže, da precej manjših, med njimi tudi tradicionalnih založb, ki knjige izdajajo že več desetletij, na tem področju ni naredilo niti osnovnega razvoja z vizijo, da bi svojim porabnikom čim bolj približale svoj knjižni program.

Nekatere njihove spletne strani so zastarele, videti so kot iz prejšnjega tisočletja, saj ne vsebujejo niti podrobnejših in raznovrstnih informacij o knjigah, včasih niti ne naslovnice samih knjig. Poleg tega ne omogočajo preprostega nakupa ali vsaj povezave na kako od spletnih knjigarn, kjer so knjige na voljo, povrh vsega pa tudi niso redno vzdrževane in osvežene z najnovjšimi informacijami itn.

To pa so elementi, ki so v današnjem knjižnem svetu že skoraj obvezna oprema za vsaj približno samostojno informiranje tistega ciljnega občinstva, ki mu je posamezni knjižni program v osnovi namenjen. Potencialni stik s strankami, bodisi z njihovim občasnim obveščanjem prek elektronskih novic bodisi s pošiljanjem tiskanega gradiva, kot so katalogi, je v tem primeru precej oteženo in omejeno le na dogodke, kot so denimo sejmi, ko se tudi ti založniki neposredno srečajo s tistimi, ki spremljajo njihovo založniško dejavnost.

Kaj to pomeni? Pod črto to, da se nekateri še vedno ne zavedajo, da sta fizični in digitalni svet danes pri tiskanih knjigah vse bolj prepletana. Morda prav zdajle nekdo v kavarni pije sok in bere *Buklo*, v naslednjem trenutku pa bi si tiskani izvod knjige, recenzijo katere je prebral, s pametnim telefonom že rad naročil na domači naslov. Amazon je z zidanimi knjigarnami našel odgovor tudi na take izzive sedanjosti in prihodnosti.

Ste na želje in potrebe takega knjižnega kupca pripravljeni tudi vi?

Foto: Borut Krajnc

Naslov knjige sLOLvenski klasiki 1 ni samo marketinška poteza, ampak dejstvo, saj se ob njej zares na glas krohotaš. Starejši oziroma staromodnejši bralci, med katere se prištevam tudi sama, bi ob tovrstnih kraticah resda potrebovali slovarček, a tudi brez njega uspemo streti številne literarne in družbenopolitične oreščke, ki jih je pisatelj, prevajalec in stand up komik Boštjan Gorenc – Pižama radodarno natrosil po knjigi. Šolarji lahko z njeno pomočjo blažijo frustracije ob obveznem prebiranju klasikov, drugi pa jih bomo morda zabvaljujoč njem celo vzljubili.

»Gre obenem za parodijo literature kot tudi parodijo naše družbe.«

sLOLvenski klasiki 1

Boštjan Gorenc

Cankarjeva založba,

2016, m. v., 176 str., 16,95 €, JAK

Bukla: Sediva v prijetnem lokalju ob Ljubljani. Tudi vaša knjiga se začne s Prešernovim Povodnim možem na Facebooku; je tudi v resnici nastal prvi?

Gorenc: Ja, nastal je pred dobrima dvema letoma. Kot po navadi sem sedel za računalnikom in imel obilico dela z nekim prevodom, kar je najboljši čas za prokrastinacijo. Bil je ravno 3. december in pomislil sem, da se spet nihče ne bo spomnil Francetovega rojstnega dne. Odločil sem se, da dam nekaj na temo Prešerna na Facebook. Najprej mi je padel na pamet *Apel in čevljar*, a se mi je zdel že malo zljajnan, zato sem se potem odločil za *Povodnega moža*. Prednost balad in romanc je v tem, da imajo zgodbo, saj gre za pripovedno poezijo. Ko sem se lotil pisanja, so začele ideje leteti kar same od sebe. Potem sem stvar objavil na spletu. Pričakoval sem takšen odziv kot običajno, da bo nekaj sto ljudi to videlo. Ampak potem je završalo, ljudem je bilo všeč in je zaokrožilo po internetu. Tako mi je, denimo, kolega čez nekaj dni poročal, da je dobil mojega *Povodnega moža* po elektronski pošti od mame. Mislil sem si, da se bom še kdaj lotil česa podobnega, a če ne dobiš brce v rit, se to ne zgodi.

Pred kakšnim letom, ko je šel Zdravko Duša v pokoj, je na njegovo mesto prišla Ana Ugrinović, ki je bila moja urednica pri prevajanju *Igre prestolov*. Povabila me je, da bi skupaj kaj naredila, in predlagal sem ji, da bi naredil celo knjigo takšnih parodij. Bila je za. Na podlagi *Povodnega moža* sva se tako zmenila za knjigo, ki naj bi jo končal do pomladi 2015. A je seveda nisem, ker so me po moji stari navadi preganjali roki od prej, tako da sem s tem projektom odlašal in sem potem nekaj napisal čez poletje, glavnilino pa dejansko šele jeseni. Tega sem vesel, ker sem vključil nekaj zelo aktualnih tem, za katere menim, da so obenem splošne in bodo preživele. Govoriva seveda o *Vrbi* (smeh).

Bukla: V knjigi je urednik Alme Karlin pokroviteljski šovinist, tudi Miško Kranjec nima ravno sreče s svojim urednikom. Kakšno je bilo vaše sodelovanje z urednico?

Gorenc: Odlično! Ana je hitro doumela, v katero smer hočem stvar peljati, in mi je potem večkrat namignila, kaj bi se še dalo razviti iz določenih idej. *Vrba* je bila, denimo, v prvi različici samo konceptualna šala. Želel sem združiti izvorno Prešernovo pesem in Feovo priredbo, genialno zadevo, zapisano v nemščini, iz časov, ko sta sodelovala z Brecljem. Zanimalo me je, kako bi *Vrba* zvenela z Googlovim prevajalnikom. V osmih različnih jezikih sem jo prevajal naprej in nazaj, dokler se je dalo, potem pa sem končno obliko prevedel nazaj v slovenščino. Ana mi je rekla, da je ideja sicer dobra, ampak naj besedilo poenostavim. In potem sem ga nadgradil v ministrsko parodijo. Zнала je potegniti iz mene še tisto dodatno razsežnost. Sam se že ustaviš in misliš, to je to, potem pa druge oči vidijo več.

Bukla: Naslov je sLOLvenski klasiki 1 ...

Gorenc: Joj, najbolj smo se namučili prav z naslovom, kakšnih deset variacij je bilo.

Bukla: Kateri pa je bil kriterij, po katerem ste izbirali »klasike« oziroma njihova dela? Kot je videti že na naslovnici, sta bila Prešeren in Cankar seveda prva izbira.

Gorenc: To ni knjiga, ki bi bila namenjena ozkemu, hermetičnemu krogu posvečencev. Ciljati sem želel čim širše; vsak, ki je imel tista tri ali štiri leta slovenščine v srednji šoli, bo večino stvari razumel. Želel sem, da bi bile notri stvari,

ki jih ljudje poznajo, poznamo pa stvari, ki smo jih brali v šoli. Hiba te knjige pa je, da je zelo moška, česar se sam dobro zavedam. Ampak žal je tudi sam kurikul tak.

Bukla: Ste izhajali prav iz obstoječega kurikula?

Gorenc: Ja, dejansko sem si šel sposoditi vsa štiri berila za gimnazije in si kupil Kosov *Pregled slovenskega slovstva*. Kanoniziranih pisateljic in pesnic je res zelo malo. O tem odnosu sem v knjigi spregovoril v pismu Almi Karlin, s čimer sem želel pokazati, da se problema zavedam. Nekaj pa sem jih prihranil, denimo Luizo Pesjak in Josipino Turnograjsko, za drugo številko. Ampak če rečeš samo Josipina Turnograjska, naša prva pesnica, bo to šlo mimo ljudi. Pri delih, ki niso vcepljena v zavest kot, denimo, *Povodni mož* in *Mojca Pokrajcujla*, je treba paziti, da daš zraven dovolj izvirnega konteksta, da tudi tisti, ki ne pozna izvirnika, dobi neko informacijo. V tej prvi knjigi manjka veliko klasik: *Alamut*, *Boj na Požiralniku*, precej stvari od Cankarja, pa *Butalci*. A kar koli sem poskušal narediti kot parodijo na *Butalce*, se je bralo kot resen politični članek (smeh). Bom počakal, mogoče se bo Slovenija politično normalizirala.

Bukla: Pri vaši knjigi je zares bistvena sama forma, saj so klasiki domiselno in noro smešno zapisani v obliki snapchatov, čivkov, mejlov, objav na Facebooku, komentarjev fotografij na Instagramu ipd. Po kakšnem ključu ste izbrali primerno obliko za posamezno besedilo?

Gorenc: Zanimivo je bilo iskati nosilne forme za posamezne avtorje oziroma besedila. Vedel sem, da se mi bo Facebook ponavljal. Pri Bredi Smolnikar je Wikileaks, ker so ji knjigo prepovedovali. V užitek mi je bilo, ko Levstik vedno bolj pijan čivka na svojem popotovanju od Litije do Čateža. V tem primeru sem uporabljene fotografije iskal kar po svojem arhivu, še sam se nekajkrat pojavim. Pri Jalnu oziroma *Bobrih* se mi je pojavilo vprašanje, kaj ljudje sploh vedo o njih. Sam sem se, denimo, spomnil le, da je bil eden od likov v knjigi Jelen in da se v njej pojavijo argonavti. Govori se, da bi bilo po *Bobrih* treba posneti film. In zasledil sem, da je Jalen dejansko napisal scenarij za *Triglavske strmine*. Okoli tega sem gradil in slednjič naslove njegovih del uporabil kot napovednik za televizijske oddaje.

Bukla: Zaradi pomena forme je zelo pomembno tudi samo oblikovanje knjige.

Gorenc: Manca Švara, ki je knjigo oblikovala, je začela iz nule. Dobila je besedila, nato je sledilo zelo interaktivno sodelovanje med vsemi tremi – oblikovalko, mano in urednico. Na Shutterstocku smo preživeli ure in ure ter iskali gradivo. Matej de Cecco, s katerim skupaj delava *Šnofijevo društvo*, pa mi je naredil strip za *Zvezdico zaspanko* in oblikoval tri smajlije za naslovnico.

Bukla: Oziroma po slovensko čustvenčke, kot jim pravite v knjigi.

Gorenc: To je izraz iz revije *Joker*. Meni je všeč, ker pove, da izražajo čustva in da to ni neka resna zadeva. No, ali pa smeškoti, smejkoti, kot jih na primer imenuje moj sin.

Bukla: Poleg zabavnosti forme in samih besedil je velik del bralskega užitka v prepoznavanju literarnih referenc.

Gorenc: Ponekod so te reference zelo jasne, drugod pa so bolj skrite, tako da nimam vsega na srednješolski ravni. Tisti, ki bolje poznajo literaturo, bodo na primer notri prepoznali Mamona iz *Kmetiskih slik*, pa slizanje iz Grumovega *Dogodka v mestu Gogi*, ter sorodne drobne reference za sladokusce.

Bukla: Sama nisem uspela vseh razvozlati.

Gorenc: Priznam, da nisem vsega pisal iz glave. Veliko je bilo ponovnega prebiranja in iskanja.

Bukla: Tudi humor ima več ravni – od tistega na prvo žogo do bolj prefinjenega.

Gorenc: Sam pri humorju zagovarjam aktivno udejstvovanje; da te nima tisti, ki ti prodaja šalo, za bebca, ki mu je treba vse prinesiti na pladnju. Omenil pa bi še eno raven knjige: skozi klasike poskušam sprožiti bodice tudi proti naši

družbi, kot se odseva na internetu. Tako da gre obenem za parodijo literature kot tudi parodijo naše družbe.

Bukla: V knjigi se dotaknete številnih popularnih in političnih fenomenov – od teorij zarote, paranoje pred kemičnimi izpusti letal in sovražnega govora do obsedenosti z brezglutenskimi dietami in sodobnega načina potovanja s prevozi.org.

Gorenc: Sam zelo veliko časa preživim na internetu, kjer hitro razbereš osnovne vzorce obnašanja. Namensko sem se izognil vsakršni omembi partizanov in domobrancev, kar pa je v resnici na internetu vseprisotno. Tudi če imaš članek o kuhanju, se čez nekaj komentarjev že pojavi ta tema.

Bukla: V knjigi je tudi precej pravljič oziroma del za otroke.

Gorenc: Eden od razlogov je, da so splošno prepoznavne. Želel sem poiskati nekaj, kar v teh zgodbah že obstaja in kar bi danes novinarji lahko zasukali tako, da bi dobili šokanten naslov, nad katerim bi se ljudje zgražali.

Bukla: Meni se zdi izvrstna *Mojca Pokrajculja*, ki da oglas za »šeranje« svoje garsonjere, v katerem je zaznati tudi seksualni podton. Če otroške zgodbe beremo z odraslimi očmi, so takšni podtoni neizogibni, kajne?!

Gorenc: Res? Zanimivo. Sam takšnega podtona nisem nameraval zapisati. Je pa res, da ga je v pravljičah najti, začeniš z menstruacijo Sneguljičine matere. Pri nas gre v pravljičah bolj za smrt, saj medved umre skoraj v vsaki, v kateri se pojavi. Razen če pride volk. Potem on nasrka.

Bukla: Super sta tudi *Sapramiška*, v kateri nadvse duhovito okrcate problem javnega (zoba) zdravstva, in *Muca Copatarica*, ki ukradene copate prodaja na Bolhi.

Gorenc: Pri izvorni *Muci Copatarici* gre za metaforo pretirano zaščitniške države. Ona mulcem vzame copate, da bi jih naučila lekcije, ampak potem jim jih vrne popravljene. In kaj se mulci naučijo iz tega? Ko se ti copati strgajo, jih ne pospravi, ker ti jih bo ona odnesla in zastoj popravila.

Bukla: Pri *Martinu Krpanu* pa v seriji kratkih novinarskih člankov poročate o dogajanju na Dunaju z različnih perspektiv, na koncu pa sklence te z uradno PR-verzijo.

Gorenc: *Martina Krpana* je bilo zanimivo delati, ker velja za enega od slovenskih junakov. Pa poglejmo malo bolj natančno: bil je tihotapec, in ko bi si za nagrado, ker je premagal Brdavska, lahko zaželel kar koli, si je zaželel, da bi lahko še naprej tihotapil, le da legalno. Njegova zgodba se mi je zdela zanimiva tudi z vidika rumenih medijev. Pri nas imaš na sceni ljudi, ki imajo precej denarja, nihče pa pravzaprav ne ve, s čim se ukvarjajo. Zato rumeni mediji po navadi takšne ljudi poimenujejo poslovneži – in tak je tudi Krpan. Vključiti sem želel čim več klišejev rumenega tiska – namesto modnih ocenjevalcev imam tako orožne ocenjevalce in podobno. Glede obrata, ki ga omenjate: že izvorni *Martin Krpan* je zelo piarovski – iz hribovca, ki je imel malo sreče, je nastal junak.

Bukla: Kako pa se bo po vašem mnenju knjiga »uporabljala«? Ko sem se pripravljala na intervju, sem *Povodnega moža* pokazala hčerki, ki obiskuje osmi razred in se ga je ravno morala naučiti na pamet. Ob prebiranju se je zelo zabavala, nato pa vašo »prepesnitev« pofotkala in poslala prijateljici na Viber.

Gorenc: Kolega Andrej Koritnik, ki je bil prej v založništvu, zdaj pa uči na osnovni šoli, mi je rekel, da mojega *Povodnega moža* pokaže svojim osmošolcem in devetošolcem. Mislim, da je knjiga celo bolj uporabna v srednji šoli. Meni se zdi primerna tudi za projekt *Rastem s knjigo* in želim si, da bi jo tako razširili med mlade. Po drugi strani pa si želim, da bi odrasli, ki bodo brali to knjigo, šli ponovno brat izvirnike, si osvežit spomin, za kaj že gre pri posameznem delu. In nekateri avtorji – v mislih imam predvsem Ivana Cankarja –, ko jih bereš z odraslimi očmi, sploh niso več tako zamorjeni, kot so se nam zdeli v osnovni šoli.

Bukla: Zaradi časovne distance?

Gorenc: Ne, zaradi življenjskega predznanja in izkušenj. Sam sem bil v srednji šoli zelo aktiven, a za politične mahinacije leta 1907 mi je bilo malo mar. Kot najstnik si idealist – vsi so kreteni, ti pa boš spremenil svet. Ko odrasteš in si politično deziluzioniran, pa spoznaš, da smo vsi ujeti v spone sistema. Takrat drugače razumeš politične podtone v njegovih dramah. Nikoli tudi ne bom razumel, da Cankarjeva dela, pa tudi dela drugih avtorjev, le zato, ker v njih nastopajo otroci, dajejo brati otrokom. *Peharja suhih hrušk* ne daš brati šestletniku, ampak psihiatru. Cankar velja za dolgočasnega, ampak v resnici ni; zabavni sta njegova izvorna ironija in njegovo metanje bodic. Moja želja je, da bi

tudi zahvaljujoč moji knjigi njega in druge ljudje ponovno brali. In bodo v knjižnicah vrste za *Kmetijske slike* (smeh).

Bukla: Knjigo pa se lahko »zlorablja« tudi v pedagoške namene; sama se nisem mogla zadržati in sem pri hčerki takoj preverila, ali razume referenco na Čopa in Savo. In na moje presenečenje je vedela, da se je utopil. Skratka, učitelji lahko vašo knjigo zvito uporabijo tudi za preverjanje znanja.

Gorenc: Ja, saj Čop in čevljar Smolec se vlečeta skozi vso knjigo; sta delček veznega tkiva celotne knjige.

Bukla: Pri takšni knjigi je najbrž nujen testni bralec, pri katerem preveriš, ali so šale razumljive?

Gorenc: Ja, žena je zelo trpela. Pa nekaj kolegov sem tudi neprestano gnjavil – stalno sem bil na zvezi s Tomažem Beštrm in Damijanom Zorcem, ki sta knjižna blogerja, pa z Aljošo Harlamovom, literarnim zgodovinarjem, ki mi je tudi napisal besedilo za platnico.

Bukla: Vam je bilo pisanje knjige v užitek?

Gorenc: Ja, najboljšje je, ko knjigo že oddaš in potem ob ponovnem branju vidiš kakšno mini referenco, ki si jo že pozabil, in te ponovno nasmeje. Na koncu smo zaradi roka res zelo hitro delali in sem moral stvari v kratkem času po petkrat, šestkrat prebrati, a še vedno nisem trpel. Upam, da bo tako tudi z drugimi.

Bukla: Ali vam je kakšen poskus spodletel? Ste si neko delo želeli parodirati, pa vam ni uspelo?

Gorenc: Ja, precej jih je. *Gimnazijka* od Ingoliča, pa od Branka Gradišnika *Strogo zaupno* smo želeli delati kot podstran na njegovi domači strani, za katero nimaš gesla in so bili potem spodaj elektronski naslovi za pritožbe nad prevodi *Gospodarja prstanov* in *Harryja Potterja*, a se stvar potem ni lepo zakrožila.

Bukla: Bi vas mikalo delati tudi tuje klasike?

Gorenc: Bi, ampak pri tujih je tako, da že marsikaj obstaja. Ravno ko smo postavljali knjigo, me je kolega opozoril, da obstaja Shakespeare v sms-ih. S parodijami naših klasikov se že dolgo ukvarjam. Že pri reviji *Joker* sem vsak februar pri pisanju zgodbe izhajal iz kakšnega Prešernovega dela, Levstika pa sem predelal v mafijsko kriminalko. To me spremlja že od nekdaj. Eden mojih prvih resnih rap komadov, ki sem jih naredil, je bil *Gdo je ubiu Rožleta*. V njem rapam o tem, kako bi moral leta 1995 pisati Vandot, če bi hotel, da bi se prodajalo. Po svoje je to tudi bergla, saj si za osnovo sposodiš znano zgodbo in imaš okvir, ki ga ljudje poznajo. Moraš pa potem vedno iskati inovativne pristope.

Bukla: Kot napoveduje številka 1 v naslovu, se nam obeta nadaljevanje; kot ste omenili, bo v njem več avtoric, bo tudi več sodobnejših del? Kdaj naj bi nadaljevanje izšlo?

Gorenc: V drugem delu bo nedvomno več sodobnejšega slovstva. V tem ga je res le za prgišče. Ampak počakajmo najprej, da vidimo, kako se bo odrezala ta knjiga. In kako bom s časom, kajti ko George R. R. Martin dokonča *Zimske vetrove*, se bom moral za nekaj dolgih mesecev preseliti v Zahodnje in se udinjati zgolj Targaryenom, Lannisterjem in Starkom.

Boštjan Gorenc - Pižama

Foto: Borut Krajnc

Krik brez odmeva

Marijan Eiletz

Družina, zbirka Pretakanja,
2015, t. v., 352 str., 26,90 €

Avtor te knjige je, kot priznava med vrsticami, želel izbrano zgodovinsko dogajanje prikazati čim bolj objektivno in kritično, pa vendar dovolj subtilno, da bi njegovo delo ponudilo tudi morebiten nov vpogled v čas narodove polpreteklosti. In to mu je, kar bralec spozna že po nekaj straneh, tudi uspelo! Zgodba se začne odvijati v Argentini, kjer Pavel, ugledni arhitekt sredi štiridesetih let, še vedno išče samega sebe, svoj lastni mir in srečo. Že res, da je takoj po drugi svetovni vojni odšel čez lužo za boljšim življenjem, a kaj ko se zdi, da tudi še desetletji in več po vojni vsa njegova bit le nemočno kriči in se želi otresti okovov preteklosti. Prav katarzično mu nekega dne pride na pot Ana, prikupno dekle židovskih korenin, ki ji je Pavlov oče v burnih časih na začetku vojne v Mariboru rešil življenje. In tako ji zdaj odrasli Pavel izpove vso svojo agonijo. Ta se je začela že v njegovih gimnazijskih letih, ko so ga prisilno mobilizirali v italijansko vojsko, od koder je ušel in se kasneje znašel med partizani. Ker pa mu njihova ideologija ni bila blizu, je na koncu pristal med domobranci. Pretresljiva zgodba, delno zgrajena na avtorjevih osebnih izkušnjah in pričevanjih njegovih znancev, je prepletena z mislijo o pomenu svobode in zavedanju lastnih korenin ter ovita v vodilni motiv – prekletstvo izvirnega greha, ki je dobilo pečat s Kajnovim umorom lastnega brata. Avtor, ki živi v Argentini in bo letos aprila dopolnil devetdeset let, je za ta roman prejel literarno nagrado svetlobnica 2015. Komisijo je med drugim prepračala »epska širina romana, ki se kaže v geografski razprostranjenosti dogajanja in v širini prikazov družbenega življenja skozi usodo posameznika«. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Dve mladosti – ena ljubezen

Alojz Rebula,
Zora Tavčar

Celjska Mohorjeva družba,
zbirka Slovenske večernice,
2015, m. v., 248 str., 20 €

Biografski roman z dvema junakoma. Kras in Zasavje. Čas pred drugo svetovno vojno, vmes in po njej. Čas, preden sta se poznala. On piše o pastirskih prigodah, ona o zasavskih jablanah, pravzaprav kar o ljubezni. Knjiga se začne s pogovorom, natančneje Rebulovim zapisom *Iz mojega lanskega dnevnika* ... leta 2014, kjer mu žena, ko se pogovarjata o skupni knjigi, pravi: »Ni treba, da si realist. Lahko si iz-

mišljuješ, se prepuščaš domišljiji.« Kar sledi, je natančen in tu pa tam emotiven popis mladosti. Literatura in slovenstvo sta, se zdi, vse, kar šteje. Čas njune mladosti je čas, ko so – ne samo zaradi vojne – odrasčali hitreje. Oba sta dom, vaško življenje, zapustila zaradi šolanja. Od kraške univerze vse do Dunaja. Živela sta daleč narazen in v objemu umetnosti, literature. Ona končuje gimnazijo po obrokih, kot jih odmerja vojna vihra. On vojno preživi, ne da bi se postavil na katero koli stran. Povojni čas opredeli v hitri, mimobežni opazki, ošvrkne ga in gre dalje. Oba sta v krščanstvu, sicer pa neopredeljena. Njegov spomin obeleži tudi svetovnonazorske razlike med njim in Pahorjem, kar profesionalnega sodelovanja ne izključuje, predvsem pa je pomembna zgodba o Kocbeku. Njene zgodbe, gre tudi za ponatis ene izmed njih, nosijo več svetlobe, manj notranje in zunanje polemike. Čas pred ljubeznijo tako osvetli dolgo trajajočo zvezo ljubezni med njima, do umetnosti in predvsem medsebojnega dopolnjevanja. > JEDRT JEŽ FURLAN

Prepričljiv, večplasten pripovedni zamah o tistem, kar smo imeli za prehodno ekonomsko krizo, v resnici pa gre za permanentno stanje.

PETER REZMAN TEKOČI TRAK

www.zalozba-litera.org

LITERA

Sence ne gorijo

Erik Valenčič

Sanje, 2015, pt. v., 329 str., 18 €

»Upanje počasi umira. Prihaja jeza. Od tod do organizirane urbane gverile je le še korak,« se začne roman, ki diši po priločniku. Šest mladih junakov, nabritih in za *mainstream* oko nepripravljenih se napaja iz situacionistične literature. Ta našo realnost vidi kot družbo spektakla, ki temelji na paradoksu. V eni osebi terja odličnega potrošnika in ceneno delovno silo. Če ste mislili, da tako zelo očitan levičarski radikalizem avtorja v novinarskem delu seva iz njegovega literarnega prvenca, ste se zmotili. Zakaj? Kot pravi avtor sam, levičarskega ekstremizma skorajda ni in zato je napisal fikcijo. V realnosti opozarja, da urbana gverila nastaja tam, kjer je v družbi nekaj zelo narobe. Zato budno spremlja kali slednje. Ker se dogaja. Pred vami je eden od možnih scenarijev. Izobraženi mladeniči se lotijo nakupovalnega središča, natančneje wc-jev in ponarejanja oglasnih letakov korporacije. Avtor v nadaljevanju, drugi del je na pol narejen, obljublja več prakse. Resda nam zdaj ponudi nekaj koristnih nasvetov, za negorečo molotovko, recimo. Ne delajte tega doma, recept ima napako. Nekaj malega, bistvenega manjka. Zanalasč. Ne zanima ga psihološki profil junakov, temveč družbe. Gosto spisan prvenec skoraj ne pusti dihati, ritem ne popušča. V družbi, kjer je vrsta za nov pameten telefon dolga in kjer so »reality showi« še vedno najbolj gledani – je branje *Senc, ki ne gorijo*, dobrodošlo. > JEDRT JEŽ FURLAN

Besede nad oblaki

Evald Flisar

Cankarjeva založba, 2015, t. v., 360 str., 29,95 €, JAK

Če bi lahko izbirali, kdo od slovenskih pisateljev naj napiše roman, ki se dogaja na letalu, bi bil Evald Flisar (1945) najbrž prva izbira. Flisar je namreč priljubljeni slovenski pisatelj in dramatik (nedavno mu je izšla že deseta izdaja *Čarovnikovega vajenca*), ki nas s svojim pisanjem pogosto popelje v druge svetove. Pri tem kot svojo literarno metaforo neredko uporablja prav potovanja, s katerimi je kot pisec odmevnih potopisov tudi zaslovel. V svojem najnovejšem romanu, prav primernem za branje na kakem čezoceanskem letu, nas skupaj s potniki Boeinga 747 posadi na dvanajsturni let iz Londona v Singapur. Pri tem pred nami razgrne pisano paletu likov, med njimi je največ parov (denimo oče in sin, ki letita k sinovi materi, ostarela zakonca, ki letita k svoji hčerki, podjetna poslovneža, ki letita ustanavljat podjetje in zagnat posel, pesnik in njegova ljubica, ki letita na vroče počitnice itn.), ki na tem letu, kot na neki svoji usodni poti, v igrivih in inteligentnih dialogih, zaščitni znamki Flisarjevega pisanja, zavzeto rešujejo in/ali osmišljujejo svoje življenje. Za nameček vsi ti potniki ne vedo, da jih nekaj družijo in da jih morda čaka skupna usoda. Izviren dialoški roman, sestavljen iz sleherniških epizod, kjer se v kaki od njih gotovo najde tudi bralec. > SAMO RUGELJ

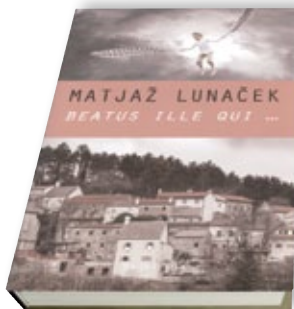

Beatus ille qui ...

Matjaž Lunaček

Beletrina, zbirka Beletrina, 2015, t. v., 128 str., 21 €, JAK

Beatus ille qui ... so prve besede znane Horacijeve pesmi, ki v utopičnem duhu pripoveduje o sreči človeka, ki se mu ni treba ubadati z družbenimi zadevami, s poslom, politikom ali vojaščino, ki živi odmaknjeno, skromno, družinsko, idilično, v stiku z naravo, živalmi in seboj, tako rekoč hobitsko. Lunaček, psihoterapevt in predlanski nominiranec za esejistično nagrado s knjigo *Telovadci nad prepadom*, se v prvem leposlovnem poskusu dotika arhaičnih in mitičnih podob, ki jih križa z usodo sodobnega človeka. Zgodbe so kratke, podobno kot njegovi eseji, pa tudi surove; včasih govorijo o škrtih in o samurajih, čeprav se lahko dogajajo danes, v nas puščajo wagnerjanske vtise ali se začenjajo s: »Ko sem prvič videl Jezusa, še ni bil razglašen po vsem svetu. Živel sem v sosednji vasi, ki se ni kaj dosti razlikovala od njegove, zato ni bilo nobene potrebe, da bi hodil tja.« Po navadi jih pripoveduje vseprisotni pričevalec, njihov tok je prost, fantastičen, celo iracionalen, razpleti pa navidezno nedovršeni. Pa vendar gre za literarne slike, ki jih notranje zaokrožuje avtorjevo sanjsko doživetje brez »lepega« ali »grdega« predznaka. > ŽIGA VALETIČ

Budimpeštatars

Marjanca Mihelič

Miramel, 2015, t. v., 189 str., 22 €

Romaneski prvenec ene naših najbolj znanih prevajalk iz madžarščine je vpet v okolje, ki ga sama najbolje pozna: Budimpešto, Porabje, Ljubljano. Os romana je vročekrvna ljubezenska zgodba med Halino, dopisnico iz Budimpešte, in slikarjem Jeromom. Njun nenavaden odnos je od samega začetka predvsem merjenje moči, približevanje dveh, ki

se nista zmožna predati. V ozadju dvojine avtorica spretno izriše razburkano obdobje, v katerem sta se znašli obe državi na začetku devetdesetih let in ki ga je doživela tudi sama, do njunega vstopa v demokracijo. Halina, ki je deloma tudi pisateljčin alter ego, bralca zelo tankočutno, a hkrati pronicljivo spoznava z madžarskim narodom, jezikom, kulturo in sobivanjem Madžarov in Slovencev v Porabju. Pred nami se ves čas dviga podoba naroda, ki ga zaznamuje dvojnost, kot jo odseva neskončna stepa, ki človeku vzbuja hrepenenje s svojo širino in ga hkrati peklensko muči z nedosegljivostjo. > KRISTINA SLUGA

Vitezi jutranje zarje; Bleščeče celjske zvezde

Celjski grofje in knezi, knj. 1 in 2

Ivan Sivec

ICO, 2016, t. v., 288/304 str., 33,10 €/knjigo

Če je morda kdo mislil, da bo pisatelj Ivan Sivec po več kot stotih napisanih knjigah svoj tempo upočasnjal, lahko v zadnjih letih spremlja svojo zmoto, saj se je Sivec v tem času posvetil svojim najbolj ambicioznim knjižnim projektom, večinom zgodovinskim romanom.

Po tridelni sagi o Karantaciji iz leta 2010 je leto kasneje izšel njegov diptih o prvi svetovni vojni, pred dvema letoma pa je, v počastitev dvatisočletnice Emone, na svetlo prišel še z tetralogijo *Rimljani na naših tleh*. Zdaj je ta energični pisatelj, ki ga v enaki meri pritegujejo tako zgodovina kot potovanja, vse skupaj lepo povezal in zasnoval pentalogijo o Celjskih grofih, ki se mu zdijo nekaj najboljšega, kar se je na plemiški ravni kdaj zgodilo Slovincem. Celjski so namreč bili tako podjetni kot tudi dovolj premeteni, da so s prihodki od mitnin, najemniške vojske in posojanja denarja uspeli vzdrževati dovolj veliko ozemlje, ki se je delno pokrivalo tudi z območjem sedanje Slovenije, v precejšnji meri pa se razlivalo še daleč prek njenih meja. Sivec v zgodbo o Celjskih grofih vstopa prek pisca njihove kronike, meniha Modesta Andreja Turnška (1412–1460), ki se v svojih srednjih letih zagleda v dobro ohranjeno vdovo, zaradi česar želi izstopiti iz meniških vrst ter se oženiti. Seveda ga hitro razglasijo za norega in zaprejo, tam pa mu naročijo, glede na to, da je osebno poznal starega grofa Hermana, da o celjskih grofih napiše kroniko, v kateri bo o njih pisal samo lepo. Vendar pa se je Turnšek odločil, da bo napisal dve različici kronike Celjskih, eno uradno in drugo resnično, ki bi jo rad pritihtapil do svoje izbranke. Za začetek sta izšli prvi dve knjigi (preostale sledijo v drugi polovici leta). Prva, *Vitezi jutranje zarje* (knjiga ima tudi oznako Slovenska zgodovina 7), se začne s predhodniki Celjskih grofov, s svobodnimi žovneškimi vitezi z obrobja Savinjske doline in njihovimi prigodami, druga knjiga z naslovom *Bleščeče celjske zvezde* pa zaobjema vzpon treh najpomembnejših grofov (Frederik I. Žovneški ter Herman I. Celjski in Herman II. Celjski). Četrta knjiga bo o Veroniki Deseniški. Knjižna serija, po kateri bodo gotovo poprijeli ljubitelji zgodovinskih romanov, ki se godijo na naših tleh. > SAMO RUGELJ

Diplomant primerjalne književnosti, literarne teorije in zgodovine je s kompleksnim futurističnim prvencom *Na/pol* (2013) pokazal, da v rokah drži pronicljivo pero, s katerim gre še kako računati. V romanu je prek špekulacij o prihodnosti z lucidnim postopkom naslavljajal sedanost, knjiga pa je bila nagrajena z nagrado Slovenskega knjižnega sejma za najboljši prvenec ter nominirana za kresnika. Je sourednik literarne revije I.D.I.O.T in se mu občasno zapiše tudi kak esej. Knjiga kratke proze *Ideoluzije* predstavlja genezo njegovega idejnega horizonta v zadnjih desetih letih – razvoj, zorenje in doraslost mladega avtorja. *Ideoluzije* so konec januarja prebrali v Društvu slovenskih pisateljev na osemurnem bralnem maratonu.

»Bralci zahtevnejše literature preprosto tvorimo nekakšno skupnost tajnih razumnikov.«

Ideoluzije

Jasmin B. Frelih

LUD Literatura, zbirka Prišleki,
2015, m. v., 187 str., 19 €, JAK

Bukla: Tako vaš romaneskni prvenec *Na/pol* kot tudi najnovejša zbirka zgodb *Ideoluzije* zarežeta neposredno v sodobnost, ki jo po Žižku lahko označimo za

»življenje v času konca«. Ampak v svojem pisanju se ne koncentrirate toliko na tiha trpljenja, ki spremljajo to ero, temveč se bolj posvečate razkrivanju nakopičenih nesmislov, ki v človeku vzbujajo nemoč, ga vodijo na rob pameti in ga silijo v jezo. Je literatura lahko postopek, kako te nesmisle razvozlati, jih poenostaviti in razumeti?

Frelih: Sodobnost je vedno zgodba, pripoved, v tej naši pozni informacijski dobi pa zaznavam nevarnost, da iz te zgodbe sodobnosti postane celo mit. Potrošniška družba mit sicer že dolgo s pridom izkorišča, ampak tega niti ne razumem kot kakšen hud problem – problem nastaja, ker se ta mit spet seli na neka bolj bistvena področja družbenega življenja; podivjani nacionalizmi, razna verstva, politične ideologije, tehnologizmi ... Dokler je tu literatura, ki lahko material mita brez hudih težav vsrka vase in ga razkaže kot še vedno dvoumno, dvomljivo, protislovno in povsem človeško reč, bi si želel misliti, da lahko tem bolj trdovratnim virusom, ki napadejo človeške družbe, če že ne vzame, pa vsaj malo opili zobe. Ne verjamem pa, da bi literatura lahko sama razvozlala klobčič tega norega sveta, niti ne mislim, da je to njena primarna naloga. Bralci zahtevnejše literature preprosto tvorimo nekakšno skupnost tajnih razumnikov; iz rok v roke si podajamo dokumente, ki pričajo o tem, da vsi še nismo zblazneli, da vseh nas še niso naplahtali in da v vsej tej norosti vendarle nismo čisto sami.

Bukla: V *Ideoluzijah*, ki se nizajo kronološko od leta 2005 do leta 2015, najdemo raznovrstne zgodbe. Včasih gre za ludizme (*De Nachtwacht*, *Readymade*), drugič za nezmožnost občutenja nečesa resničnega (*Fajda*), tretjič za ironični razkorak med ženskim in moškim položajem v tej dobi (*Rotko*). Ena od vzporednic med njimi pa je preigravanje ideoloških prvin, predvsem skozi dialoge, medtem ko se v notranjih svetovih vaših protagonistov ideološki nastavki na koncu izkažejo za prazne ali vsaj brezplodne. Je to ta kombinacija ideologije in iluzije, na katero namiguje naslov knjige?

Frelih: Naslov predvsem aludira na to, da v zgodbah jemljem gradnike posredovane resničnosti za snov svojega ustvarjanja. No, bolje bi bilo reči, sem jemal, saj sem, se mi zdi, vsaj kar se tiče mojega zanimanja in preizkusa vprašanj, ki so se mi zastavljala, reč na neki način izčrpal. Najprej se mi je zdelo izjemno zanimivo in zabavno igrati z vsemi temi pripovedmi, ki jih stresajo po nas, in sem bil prepričan, da je to način, kako nas vsaj za trenutek iztrgati iz te igre, da bi se lahko ustavili in res premislili, kaj se pravzaprav dogaja, ampak svet postaja vedno hitrejši in zdaj se tako ali tako vsi, ki premišlujejo in govorijo o sodobnosti, bolj in bolj na glas sprašujejo, kako pravzaprav ravnati s snovjo, s katero smo obkroženi. Na eni strani strasti množice, na drugi strasti posameznika. Iskanje prave mere med osebno svobodo in blagostanjem družbe je bil vedno ključen problem civilizacije. Ampak že to moje intelektualno posploševanje o zadevi je na neki način ideoluzija, s katero skušam omiliti dejstvo, da sem tudi sam povsem na istem kot vsi, da me svet presega, da si ga lahko razlagam samo iz teh omejenih zornih kotov, ki so mi pač na vo-

ljo, in da, tudi če vprežem ves svoj razum, ne zmorem najti idealne rešitve za probleme, ki se mi zastavljajo. In da je moj posledični umik v umetnost sumljivo podoben umiku, ki si ga nekdo drug morda privoščiči v religijo, politiko, narod ... Vseeno se mi zdi, da je umetnost edini prostor, kjer bi se smeli dopuščati ekstremi. Da bi se jih edino v umetnosti lahko celo veselili.

Bukla: Vaši liki so načeloma slovenskega rodu, občasno pa potujejo kot turisti ter bolj ali manj naključni avanturisti. Predvsem človeške civilizacije pretirano

ne ločujete na prvo-, drugo- ali tretjerazredne svetove, vsi smo neka-ko v istem zosu; povsod najdemo primitivizem, povsod izgubljene mlade razmišljujoče ljudi, povsod koristolovce, ki v ovoju lepih idej sledijo osebnim interesom. In čeprav nas je vse več, med nami zevajo velike praznine. Ali je ravno ta izpraznjenost, ki spremlja navidezno obilje in sodobno prenapolnjenost, osrednji sentiment *Ideoluzij*?

Frelih: Ne vem, če sploh lahko govorim o osrednjem sentimentu zbirke zgodb, ki so nastajale v obdobju desetih let. To je bilo desetletje mojih dvajsetih let, tako da zagotovo lahko v njih najdemo soočanje z neko univerzalno izkušnjo človeka, ki mu v naši sodobnosti rečemo, da je mlad. Hormonski viški, odpiranje prostorov za spremembo, prevrednotenje sveta na ozadju tehnoloških revolucij, spreminjanja vlog, vedno večja nuja po odgovornosti in razumevanju sožitja, preseganju vulgarnih nihilizmov ... Moji generaciji, ki je v grobem rasla skupaj z internetom, je še nekako uspelo držati korak s spremembami, ki so se odvijale okoli nas, ker so bile v svojem bistvu še vedno nematerialne narave, stvar vnašanja novosti v jezik in globalne kulture na naših ekranih, zdaj, ko smo na točki, ko je še resničen svet ujel korak s svojo reprezentacijo, pa vidimo, da je naše delo v duhovnih sferah sicer pomagalo, čeprav je bilo na trenutke izjemno utrudljivo, vendar nekako ni bilo dovolj. Zdaj bi morali svoje sile upreti še v materialni svet, vendar smo na eni strani izčrpani in že rahlo naveličani bojev s svetom, ki ga zdaj že dobro poznamo kot precej surovega, na drugi strani pa še vedno ni čisto nič bolj jasno, kam, pravzaprav, in kako. No, to govorim seveda za svojo izkušnjo, za katero upam, da ni povsem univerzalna, toda glede na odzive, ki sem jih do zdaj prejel glede *Ideoluzij*, tudi ni samo moja.

Bukla: Privlačni so tudi vaši redki esejistični zapisi, ki jih zasledimo v reviji *Literatura* ali na njihovem spletnem portalu. Zanimivi so tudi zato, ker jih zapisujete v podobno razdrobljenem in raztrganem slogu kot svojo kratko prozo, pri čemer ne samo da ne izgubljate poante, temveč eseju vračate enega od njegovih ciljev – umetniškost. Se lahko v prihodnje nadejamo tudi več tega?

Frelih: Hvala za kompliment. Eseg imam rad, vendar je zame vedno zelo utrudljiva reč. Zalotim se, da hočem povedati preveč stvari naenkrat, in kar bi v prozi lahko rešil z nekaj simboli, alegoričnimi situacijami, čutnimi impresijami, moram tu disciplinirano, brez zasilnih izhodov, spravljati v red. No saj, morda bi jih ravno zato moral pisati več.

Jasmin B. Frelih

Foto: Maj Paweł © LUD Literatura

Upogib časa

Leonora Flis

LUD Literatura, zbirka Prišleki,
2015, m. v., 143 str., 19 €

Zbirka kratkih zgodb o življenju mlade (migrantske) intelektualke v Združenih državah je prijetno staromodno branje skoraj aristokratskega kova. Mešanica potopisne, lirične, osmišljene in tudi »pop« pripovedi bralca popelje tako v intimen svet avtorice kot v osrčje Manhattna, ki ga je – Flisova je mojstrica podrobnosti in ustvarjanja vzdušja – mogoče začutiti s prav vsemi čutili. Dolgi sprehodi po neskončnih ulicah. »Žanrske« zabave. Posedanje po delikatesah in ob reki. Iskane identitete. Ljubezen tam *nekje*, a nikoli neposredno. Nenavadna ostra meja intime v sicer nežni intimni izpovedi. Nizek, sprehajalni tempo sobotnega dopoldneva v velemestu, katerega skušnjave so le del vizualne vzpodbude. Instantnost in razpršena pozornost je stanje duha 21. stoletja in digitalnega sveta. *Upogib časa* je vse kaj drugega in je zato skoraj dobeseden: to je knjiga iz 20. stoletja. Iz nekega drugega časa, ki ga ni mogoče poiskati, pač pa le živeti. Tukaj in zdaj.

Leonora Flis, docentka za književnost na Univerzi v Novi Gorici, se je izobraževala na najbolj uglednih ameriških univerzah in prišla v stik s ključnimi ameriški pisci kratkih zgodb. To je mogoče čutiti tako rekoč v vseh njenih stavkih, ki kljub tekoči, celo nežni slovenščini nosijo pridih ameriške literature. Da se razumemo: to je mišljeno kot precej resen kompliment.

Upogib časa je njena prva knjiga v slovenščini – do zdaj je svoje znanstveno delo objavljala pri prestižnih ameriških študijskih založbah.

Ko je staromodno sveže. > BOŠTJAN VIDEMŠEK, DELO

Tekoči trak

Peter Rezman

Litera, zbirka Piramida,
2015, t. v., 213 str., 21 €, JAK

Peter Rezman

Tretji roman Petra Rezmána (1956, prejšnja sta bila *Pristanek na kukavičje jajce* iz leta 2010 in *Zahod jame*, ki je izšel dve leti kasneje) se vsebinsko navezuje na njegova prejšnja dela, v katerih je tematiziral rudarsko oziroma delavsko življenje, po drugi strani pa lovi družbeno aktualni korak, ko so tajkuni zafurali podjetja, delavce

pa opeharili za plačane prispevke ali celo izmaknili denar, ki je bil namenjen svojcem umrlega delavca (navezave na Vegrad so precej očitne). Rezman pred nami razprostira sodobno podobo postindustrijskega mesta (Velenja), za katerega je očitno, da ga pesti bivanjska kriza. Svojim junakom namenja različne poti: eni se, tudi po zaslugi svojih staršev, vse bolj prebijajo proti mestni eliti, spet drugi, ki nimajo take zaslombe, izginjajo v trebuhu težke industrije, s katero je prestreljeno mesto, in iščejo uteho v ljubezenskih srečanjih. Rezman je socialno angažiran, hkrati pa skoraj fizičen v opisih postopkov na tekočem traku, kjer je mora biti vsaka telesna kretnja natančno premišljena, da izpolni delovno zahtevo, kar ubija duha in bivanje spreminja v rutino brez vidika luči na koncu tunela. Tranzicijski roman o neoliberalni umazanosti. > SAMO RUGELJ

PRELOMNA KNJIGA

o tem, kaj na
koncu življenjske
poti res šteje

NOVO

Upam, da bo ta knjiga spodbudila pogovore, ki so nujno potrebni.

Jon Stewart, *The Daily Show*

Zora was here

Zora Stančič

prevod v angleščino:

Arven Šakti Kralj Szomi

Revija Likovne besede in Zveza društev

slovenskih likovnih umetnikov,

2015, m. v., 128 str., 12 €

V okviru slovensko-angleške zbirke knjižic *Ljubljana osebno* je deveti naslov prispevala vizualna, predvsem grafična umetnica Zora Stančič, zato je njen pristop v enaki meri kot beseden tudi slikoven. Zora (naslov njene knjižice izhaja iz slavnega grafita na Šumiju Chubby was here), ki je v Ljubljano iz Bosne prišla konec petdesetih let, nas v svoji različici vodnika vodi po svoji verziji Ljubljane, po galerijah, kjer je razstavljala, po knjigarnah, v katere je zahajala, po diskotekah, kjer je plesala, po telovadnicah, kjer je telovadila, v kinoteko, ki te je po koncu filma skozi stranski vhod izvrgla na hladno, na Metelkovo, kjer ob njenem zavzetju ni uspela priti do svojega ateljeja, po dvorinah, gostilnah, restavracijah in picerijah, kjer je preživljala svoj prosti čas, in se sentimentalno, a tudi s humorjem spominja časov, ko si šel v Ljubljani »ven« in si točno vedel, kje boš koga srečal, za razliko od današnjih dni, ko greš ven in se ti zgodi, da tam nikogar ne poznaš. Izvirno. > RENATE RUGELJ

V barvah utripajo bližine

urejanje: Andreja Blažič Klemenc, Franc Merkač

Fran, 2015, t. v., 96 str., 19,99 €

Franc Merkač

Knjiga z estetsko zunanjo podobo je plod natečaja Založbe Fran, v okviru katerega so želeli k sodelovanju pritegniti tako literarne kot likovne umetnike, in sicer na temo človekovega izkustva bližine. V končni izbor se je uvrstilo 33 avtoric in avtorjev različnih starosti, ki so prispevali žanrsko zelo raznovrstna dela: slike v različnih likovnih tehnikah, fotografije, pesmi (med večinoma ljubezenskimi velja omeniti cikel sonetov *Barve tvoje bližine* Jane Kolarič) in prozne zapise (posebej izstopa zgodba *Časarnica pri gospe Ažbeti* Tončke Stanonik). Raznovrstna paleta utripov bližine. > KRISTINA SLUGA

Smeh je pol zdravja 4

urejanje: Janez Gril

ilustracije: Karmen Smodiš,

Miki Muster

Družina, 2015, m. v., 108 str., 14,90 €

Šale, ki jih piše in zbira hudomušni teolog Janez Gril, že peto leto objavljajo v tedniku *Družina*. In kot vsako leto doslej je založba izdala zbirko njegovih dovtipov v knjižici z ilustracijami Karmen Smodiš. Gril zna izvrstno zbijati šale na račun župnikov z dolgočasnimi pridigami, razposajenih otrok, nergavih starejših župljanov, zapornikov, celo politikov in drugih. Mešanici preprostih otroških šal, šal o duhovniških in redovniških prigodah ter takih o grešnih vernikih se lahko nasmeji vsakdo in se prepriča, da so tudi naši dušni pastirji samo ljudje, pogosto s smislom za humor. Če ste med pridigo kdaj zamremali, se bomo smejali tudi na vaš račun. > KLARA JARC

Barž = kons

Besede v prostoru

Srečko Kosovel

izbor: Igor Saksida

ilustracije: Damijan Stepančič

Miš, 2015, t. v., 175 str., 30,95 €, JAK

Srečko Kosovel

Nov izbor Kosovelove poezije obsega 110 pesmi iz avtorjeve bogate literarne zapuščine. Pesmi je izbral, uredil in jih v knjižno izdajo s spremno besedo pospremil Igor

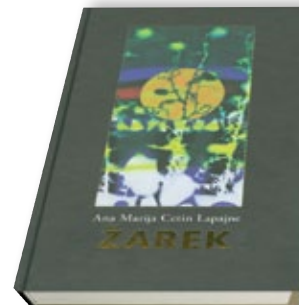
Saksida, medtem ko jih je z ilustracijami opremil Damijan Stepančič. Kot že vsi prejšnji tudi ta izbor ni kronološki, ampak vsebinski, njegovo vodilo pa je bila *pesnikova vpetost v današnji čas*. Pesmi so razdeljene v dva sklopa, prvi – NIHIL-O-MELANHOLIJA – v središče postavlja pesniški jaz, medtem ko je drugi – H₂SO₄ – usmerjen k družbi. Oba dopolnjujejo posamezne misli iz Kosovelovih dnevnikov. Dvodelno naravnost nakaže že naslov: BARŽ namreč označuje pesnikovo *baržunasto liriko*, kot je svoje zgodnje pesmi imenoval Kosovel, ki se je v tej fazi še izrazito naslanjal na impresionizem, medtem ko je KONS (konstruktivizem) sklepna faza njegovega pesništva. Pesemska sklopa vsebinsko nista strogo ločena, saj to niti ne bi imelo smisla. Veličina Kosovelovih literarnih stvaritev je ravno v tem, da je pozorno spremljal tako domače kot evropsko literarno (ekspresionizem, futurizem, zenitizem itd.) vr(v)enje, ki pa mu ni slepo sledil, ampak v eni sami pesmi, tudi v konsih, raje tekoče in povsem izvirno prepletal prvine vseh omenjenih avantgard, vključno s predhodnimi literarnimi smermi. Vendar ne gre le za slog. Temeljni pojem, ki ga uvaja Kosovel za razumevanje nove umetnosti in družbe, je človečanstvo. Moral bi biti zelo indiferenten bralec, da ne bi opazil aktualnosti njegovih pesmi, npr. *Tragedije na oceanu*: »Jaz ne varujem najlepših sanj, / moj grob je širok, moj grob je teman,« ali *Sodobnih mrtvil*: »Politika ubija, resnica ubija, / misel ubija, religija ubija, / vse ubija, ubija človeka.« Ne gre torej le za avtorja, ki je pomembno vplival na literarne zanamce, ampak za to, da je njegova poezija še kako pisana na kožo tudi današnjemu času. Vemo, kaj se je začelo v Evropi dogajati dobrih deset let po Kosovelovi smrti (1926), si bomo tudi tokrat zatiskali oči pred resnico? > KRISTINA SLUGA

Žarek

Ana Marija Cetin Lapajne

ilustracije: Jože Šajn

Lara, 2015, t. v., 159 str., 20 €

Osrednja pesem *Bodi človek* je brezkompromisno oster poziv vsem današnjim »vladarjem« in ljudem, izgubljenim v nehumanosti neoliberalnega kapitalizma. Družbenokritične pesmi, ki so močno vpete v sodobno dogajanje (slovenska nezmožnost sprave), so v glavnini in se prepletajo s priklicovanjem otroštva, ki se ga pesnica spominja z nostalgijo in izjemno bolečino hkrati, saj je grozote druge svetovne vojne izkusila tudi njena družina. Potem so tu izjemno čuteče, tudi strastno erotične pesmi in subtilne impresije iz narave. Življenje je neusahljiv vrelec navdih, ki ga avtorica zaobjame z zahtevnimi verzniimi oblikami, kot so gazele ali sonetni venec *V viharju plamen*, s katerim smiselno zaočkrozi zbirko. > KRISTINA SLUGA

Sto prašičkov poje

Ljubezen premaga vse

Miha Seljak et al.

fotografije: Miha Knavs et al.

KUD Medvedek, 2015, pt. v., 546 str., 39 €

Med letoma 2006 in 2008 so člani nekdanje glasbene skupine Sto prašičkov poje na svoji takratni spletni strani objavljali pesmi, misli, utrinke, impresije, drobne haikuje ... Takrat niso vedeli, da so ves ta čas pisali knjigo. Morda je prav zato tako obsežna. In zakaj ravno takšen naslov? Kot je pojasnjeno v knjigi, je prašiček v mnogih kulturah simbol sreče, če pa ta še zapoje, je sreča nedvomno neizmerna. Tudi skupina avtorjev rada poje, pogosto organizirajo glasbene koncerte, ples, razstave, predstave, filmske projekcije ... Aktivno ustvarjajo na področju vseh vrst umetnosti, kar na sredini knjige dokumentirajo številne fotografije. Kot zanimivost še tale dejstva: avtorji knjige danes delujejo v glasbeni skupini Frodo and The Suzukies, tekmovali so v prvi generaciji šova *Slovenija ima talent* in so na temo prašičkov izdali tudi orakeljske karte. > VANJA JAZBEC

Frodo and The Suzukies

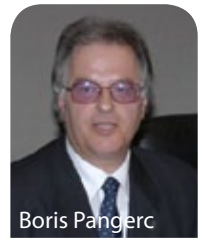
Vroči ledeniki

Boris Pangerc

Mladika Trst, 2015, m. v., 88 str., 13 €

Zamejski pesnik iz Doline pri Trstu tudi v zadnji zbirki ostaja zvest svoji pesniški drži. Oksimoron iz naslova se kot rdeča nit vije skozi vse avtorjeve tematike: ljubezensko, bivanjsko, družbeno, domačijsko. Pangerc je še posebej močan v pesmih, ki upesnjujejo domačo pokrajino, z njo povezana kmečka obredja ali slavja (*Oljčnica za bolne, Majenca*), izstopa pa še niz pesmi o oljkah. Slikovita pesniška govorica sega vse od visoko poetičnih verzov do narečnih besed: »so paredi v vinogradih v paštnih pod bregom / ki nabirajo na svoje prsi življenje grozdov« (*Prostornine ljubezni*). > KRISTINA SLUGA

Boris Pangerc

Lepo in prav

Ana Svetel

LUD Literatura, zbirka Prišleki,

2015, m. v., 80 str., 19 €

Na zavihku prvenca ene od naših najmlajših pesnic (1990) piše, da gre za zbirko *miniatur iz življenja mlade Evropejke*. In v resnici zbirka teče na liniji Ljubljana – sever Evrope, kjer

Ana živi bolj ali manj vsakdanje življenje (išče stanovanje, ljubi moškega, klavir in živali, potuje). A avtorica spremnega besedila Katja Perat dodaja še: »A to je zgolj prva plast. Led, po katerem hodimo in vemo, da je napokan.« Ob prebiranju poezije led ni počil in nisem dobila občutka, da bi Ana želela prodreti pod površino za vsako ceno. Zato je včasih samo lepo in prav. Nekatere pesmi (*Lastniki živali, Nekaj malega o planetih*) kažejo, da je Ana večša pesniškega peresa; nastavki so torej dobri, porodnih krčev malo, pero bo dokončno izmojstrila praksa. > KRISTINA SLUGA

Le vrtnica v oporo

Hilde Domin

prevod: Ana Jasmina Oseban

Družina, zbirka Sozvezdja,

2015, m. v., 110 str., 22 €, JAK

Pri nas manj znano pesnico z umetniškimi priimkom Domin (1909–2006) v Nemčiji uvrščajo v klasični kanon oz. med avtorice eksila. Zaradi judovskega porekla sta bila namreč z možem prisiljena zapustiti domovino in v tujini preživeti celih 22 let. V slovenščino prvo prevedeno zbirko, ki je hkrati tudi avtoričin prvenec, je izdala šele pri 50 letih, vendar z dovršenim pesniškim izrazom. Kot da bi vrnitev domov pomenila tudi vrnitev k dokončno osvobojenemu jeziku. Prevajalka Ana Jasmina Oseban v spremni besedi zapiše, da Dominina lirika »osvetljuje in raziskuje svetove vsakdanjika in plati najintimnejše človeške biti«. Najpogosteje jo zaposluje tema pregnanosti, neukoreninjenosti, večne razpetosti: »Temni mangovci / in kostanji / v tvojem srcu / rasejo drug ob drugem.« Lirski jaz se pogosto obrača k ljubemu v iskanju bližine, izpovedovanju ljubezni ali pa je družbenokritičen. Kar pretrese, je nezno žalost, ki se je ni moč otresti. > KRISTINA SLUGA

Sopotniki

Srečko Čož

Alpemedija, 2016, t. v., 112 str., 19,99 €

Kar v Čoževi zbirki takoj zbudi pozornost, je njegov »neuničljivi up do vsega dobrega«. Ob vsej turobnosti in zdradah, ki nas zastrupljajo, je pravo veselje brati poezijo nekoga, ki teži k ravno nasprotnemu. Poezijo, ki z vsem žarom upesnjuje srečo in ustvarjalni

nemir, brez zadržkov razglablja o ljubezni v starosti, za katero se izkaže, da ni nič drugačna od vihrave najstniške zaljubljenosti, pravi recept zanjo pa je: »Prikloni se starosti, ne odreci se mladosti ...« In čeprav je večina zbirke posvečena dvojini, se Čož lucidno loteva tudi boleče krize, v kateri smo se znašli, sarkastično švrka po politikih in ostro zapiše: »Raje smo slepi, / v deželi prelepi, / raje molčimo / in smo brez zob, / raje trpimo ... SE NAM NE DA!« > KRISTINA SLUGA

Slovenska Pomlad

La Primavera Eslovena

Tone Kuntner

prevod v španščino: Alenka Gortan

Karantanija, 2015, m. v., 116 str., 29,90 €

Slovensko-španska izdaja prinaša izbor pesmi, ki jih je v španščino prevedla Alenka Gortan, z zapisom pa pospremil Drago Jančar. Kot ugotavlja slednji, je Kuntner med bralci zelo priljubljen, čeprav ne sledi sodobnim pesniškim tokovom, ampak raje obuja svet, ki ga med nami že davno ni več. Lirski subjekt s preprostim in razumljivim jezikom poje hvalnice rodni domovini, grudi, narodu, obuja simbole slovenstva (lipa, Triglav), se nostalgичno spominja kmečkega življenja in pretresen opazuje, kaj se pri nas dogaja danes: »Kaj se je to zgodilo z nami, / da smo postali – vi in mi?« > KRISTINA SLUGA

Zlo pride s severa

Roman o škofu Vergeriju

Fulvio Tomizza

prevod: Vera Troha

Beletrina, zbirka Beletrina,

2015, t. v., 614 str., 34 €, JAK

Fulvio Tomizza

Italijanskega pisatelja Fulvia Tomiz-
zo (1936–1999), ki je študiral in živel
tudi v Sloveniji, prav dobro poznamo
tudi pri nas, denimo z romani *Boljše
življenje* (1977, prevod 1980) in *Mla-
doporočenca iz ulice Rosetti* (1986,
prevod 1987). V svojih delih je pogo-

sto tematiziral usode posameznikov na obmejnem prostoru (deni-
mo Slovensko primorje in Istro), kjer pa na mejo ni gledal samo kot
na oviro, temveč predvsem kot na možnost prepustnosti in medse-
bojnega oplajanja. Njegov najbrž najbolj ambiciozni roman *Zlo pride
s severa* iz leta 1984 se kljub letnici nastanka bere izjemno so-
dobno. V to ambiciozno življenjepismo zgodovinsko fresko, v kateri
je glavni lik resnična osebnost – koprski škof Peter Pavel Vergerij
(1498–1565), ki je, med drugim, spodbujal prevajanje *Biblije* v slo-
vanske jezike, v svojem življenju pa se je spoprijateljil tudi s Primo-

... ambiciozna
življenjepiska

zgodovinska freska ...

žem Trubarjem, mu pomagal pri iz-
dajanju njegovih knjig v slovenščini,
Trubar pa je bil tudi navzoč na nje-
govem pogrebu – namreč vstopimo
po dolgem avtobiografskem uvodu,
naslovljenem Štiristo let kasneje. V
njem nam Tomizza najprej predstavi nemirni povojni čas in svoje ži-
vahno odraščanje, politično nestabilnost ob italijansko-jugoslovans-
ki meji ter težave, ki jih je imel njegov oče kot premožnejši iz Mate-
rade (po tem kraju je naslovljen tudi njegov prvi roman iz leta 1960).
Potem pa nas prek članka o škofu, ki ga je zasledil v lokalnem časo-
pisu, in prek doprsnega kipa, ki ga pripravljajo v počastitev obletnice
škofove smrti, počasi potegne v osrčje romana. Ta se začne z Verge-
rijevim rojstvom, potem pa se (Tomizza je ob tem dodobra preiskal
beneške in rimske arhive) nadaljuje z njegovim življenjem do konca,
z epilogom pa seže še naprej. Prvovrsten zgodovinski roman, ki do-
dobra diši po Istri. > **SAMO RUGELJ**

Okrutni svet

Luis Negrón

prevod: Ferdinand Miklavc

Modrijan, zbirka Bralec,

2015, m. v., 96 str., 12,90 €

V zbirki Bralec (št. 92) je izšla knjiga
devetih kratkih zgodb portoriškega pi-
satelja Luisa Negróna; zanje je pisatelj
leta 2014 prejel lambda, literarno na-
grado za gejevsko literaturo. Zgodbe so postavljene v Santurce, pri-
mestje San Juana. Literarni liki živijo v tem okrutnem svetu precej
neobičajna življenja; spopadajo se s predsodki, dvoičnostjo, revščino,
bolečimi ljubeznimi, smrtjo. Pisatelj s satiro in izrazitimi avtor-
skimi prijemi obsoja družbo; tako v zgodbi *Izvoljeni* obsoja lažno
moralo Cerkve, v zgodbi *Za Guayamo* Naldi obupano išče prijate-
lja, ki bi mu dal denar za balzamiranje umrle psičke, kar deluje pre-
cej groteskno. Literarni liki so osamljeni, odtujeni, a tudi duhoviti,
nezlomljivi. »Življenje pa teče naprej,« se na nekem mestu zapiše
pisatelj. > **SABINA BURKELJCA**

In dobila je krila

Sue Monk Kidd

prevod: Dušanka Zabukovec

Mladinska knjiga, zbirka Kapučino,

2016, t. v., 488 str., 32,96 €

Sue Monk Kidd

Nova mojstrovina priljubljene pi-
sateljice, ki je zaslovela s *Skrivnim
življenjem čebel*, se znova odvija na
začetku devetnajstega stoletja, ko
je bilo sužnjelastništvo v mnogih
ameriških državah še vedno močno

zakoreninjeno. V mestu Charleston v Južni Karolini je (tudi v re-
snici) živel premožna belopolta družina Grimké. Oče je opravljal
ugledno sodniško funkcijo, mati pa je s številnimi otroki skrbela
za veliko posest z več kot ducat sužnji. V romanu spremljamo od-
raščanje dveh deklet, belopolte, ukaželjne in dobrosrčne Sarah in
njene temnopolte spletčne Pokore, ki ji je mati, tudi sužnja in šivi-
lja pri tej družini, vdahnila uporniškega duha. Mlada Sarah prekr-
ši osnovno pravilo o nepismenosti sužnjev in nauči Pokoro brati in

... zgodbo so
navdihnile
resnične osebe ...

pisati. Obe dekleti pa sta bili zaradi tega
strogo kaznovani, Pokora jih je dobila s
palico, Sarah pa je oče, tudi zaradi drugih
uporov, onemogočil nadaljnje izobraže-
vanje. Odrezana od knjig se Sarah zateče
k vzgoji najmlajše sestre Nine (Angeline),

ki postane njena najmočnejša zaveznica sprva v družinskem in ka-
sneje v državnem boju proti rasizmu. Zgodbo so navdihnile resnične
osebe, katerih delo in življenje je avtorica z bujno domišljijo zli-
la v tankočuten in družbeno angažiran roman, saj sta odrasli sestri
Grimké z leti postali prvi predstavnici gibanja za odpravo suženj-
stva in glasni zagovornici feminizma. > **RENATE RUGELJ**

Levijeva tkalnica svile

Miljenko Jergović

prevod: Aleksandra Rekar

Sanje, zbirka Sanje,

2015, m. v., 200 str., 16 €, JAK

Osebni in intimni itinerarij. Z detajli
krhke svile. Napisan s penkalom, na le-
tališčih, vlakih in v hotelih. Zapisi s poti so zaključene in hkrati odpr-
te zgodbe, zgolj stavek ali pesem. »S preprostimi stavki izraziti svet.
Brez veznikov. Vezniki označujejo čustva,« je zapisal in me z vsakim
zapisom božal, mehčal in plamtil domišljijo. Stoji v središču sveta,
ki ga v kolumnah in intervjujih opisuje kot napredek iz civilizacije v
divjaštvo. Pečatijo ga Mussoliniji, ki žičijo Evropo, v kateri prebiva-
jo tihi oboževalci Hitlerja. Ko govori, je neposreden in brezkompro-
mislen, z distanco diagnosticira. Ko piše, razgalja dušo. Svojo, mojo
in našega skupnega prostora. Slednji odseva v najboljšem, boljšem,
kot je morda bil in preden smo zdrknili nazaj. Levijeva tkalnica svile,
njegov *svaštarob*, kot pravi sam, ohranja srž in bogato pisanost mi-
nulega, ki še vedno odmeva v nas danes in tu. V njih je žalost, je lju-
bezen, je svilen mehka analiza svetobolja, ki ga intenzivno zaznava,
le sodobna zdravila mu ne vsuva na rano. Morda je sporočilo, ki to
noče biti: ustavite se, opazujte in pišite na roko. Veliko pazljivejši in
budnejši bi utegnili biti. Z nevidnim penkalom in mrežo za metulje
bi ohranjali plemenito in minulo. > **JEDRT JEŽ FURLAN**

Nočna nezgoda

Patrick Modiano; prevod: Aleš Berger
Mladinska knjiga, zbirka Roman,
2015, t. v., 127 str., 19,95 €

V kavarni izgubljene mladine

Patrick Modiano; prevod: Nadja Dobnik
Ebesede, zbirka Besede,
2015, t. v., 123 str., 20 €, JAK

V razmaku samo nekaj mesecev smo dobili prevoda dveh kratkih romanov francoskega nobelovca iz leta 2004. Modiano (rojen 1945) v obeh besedilih zasije kot mojster razvijanja zgodbe iz neke minimalistične predpostavke. *Nočna nezgoda* (2003) se kot prvoosebna pripoved dogaja sredi šestdesetih let prejšnjega stoletja. Zgodbo, v kateri se pripovedovalec ves čas vrača nazaj v otroštvo in si sestavlja zgodbo svojega življenja, požene prometna nesreča, ko mladenič sredi noči z avtomobilom podre ženska, ki potem izgine neznano kam, vendar zapusti tak vtis, da jo fant začne iskati, po srečanju pa se spoprijateljita in ... Na drugi strani pa je pri romanu *V kavarni izgubljene mladine*, ki je bil napisan leta 2007, v ospredju kavarna. Ta predstavlja žarišče življenja skupine mladih, ki se med seboj poznajo in v neki kavarni razmišljajo, kaj se dogaja s skrivnostno obiskovalko, ki zahaja v njo. Kavarna in njeni obiskovalci so prostor, ki ga hoče(jo) iztrgati pozabi, podobno kot bi želeli ohraniti spomin na metulje, ki letajo okoli svetilke, saj eden od njih že skoraj tri leta zapisuje imena obiskovalcev kavarne ter natančen datum in uro, ko so vanjo prišli. Modianova romana, ki izpričujeta pisateljevo filigransko prefinjenost in zasanjano nostalgijo. > SAMO RUGELJ

Slavček

Kristin Hannah; prevod: Irena Furlan
Učila International, 2015, m. v., 486 str., 14,90 €

Sredi nacistične okupirane Francije, ko je bila večina za bitko sposobnih moških na tej ali na oni strani v prvih vojnih vrstah, so se »v zaodrju« odvijale tudi velike osebne drame mladih žensk, hčera, zapuščenih žena, mater in vdov. Te so ostajale doma, v meščanskem Parizu ali na podeželju, in se vsaka na svoj način trudile preživeti vojno.

Osrednja zgodba tega odmevnega romana zaokroži življenjsko pot dveh sester, starejše Vianne in mlajše uporniške Isabelle, ki imata na vojno in svet povsem različne poglede, a v letih, ki sledijo, obe izkusita veliko trpljenja. Mlada samosvoja Isabelle se zaljubi v čednega upornika in se z vso strastjo pridruži boju proti okupatorju, medtem pa se mora umirjena in poročena Vianne, tudi mama majhne hčere, v zalovanju za možem, ki so ga vpoklicali v vojno, šele naučiti samostojnosti. V hišo ji naselijo nemškega oficirja in za preživetje mora narediti tudi mnogo reči, ki si jih pred vojno ni mogla niti predstavljati. Isabelle pa se po prvih manjših uporniških akcijah poda v nevarno pustolovščino reševanja vojakov in zahtevnega skrivnega prečkanja Pirenejev, kar ji prinese tudi slavni nadimek iz naslova. Priljubljena ameriška avtorica poleg grozljivih slik druge svetovne vojne in težkih preizkušenj v tem romanu izriše tudi veliko ljubezni in poguma in nič čudnega ni, da so knjigo bralci na omrežju Goodreads v minulem letu izbrali za najboljši zgodovinski roman. > RENATE RUGELJ

Kristin Hannah

FABULA PRED FABULO 2016

LITERATURE SVETA
FABULA
27. 2. – 7. 3. 2016
www.festival-fabula.org

Med 10. in 28. februarjem vabljeni na Prozne mnogoboje po Sloveniji!

11.2.2016 / 19.00

Knjigarna Goga,
Novo mesto

Zapustiti svoje pleme: pogovor Gabriele Babnik (*Intimno*, 2015) in Andreja E. Skubica (*Igre brez meja*, 2015) z Agato Tomažič.

18.2.2016 / 18.00

Salon uporabnih umetnosti,
Maribor

Kjer pišem, sem doma: pogovor Nina Flisarja in Vesna Milek (*Razpoložena za Pariz*, 2015). Za glasbene vložke bo poskrbel Marko Mandir.

25.2.2016 / 19.00

Slovensko stalno gledališče v
Trstu (Mala dvorana), Trst

Tihotapci identitete: pogovor Ervina Hladnika Milharčiča in Irene Urbič. Sledi predpremiere istoimenskega dokumentarnega filma, ki jo bo uvedla režiserka Marija Zidar.

Vsi dogodki so brezplačni. **Vabljeni!**

Festival podpirajo:

Producent:

Beletrina

Koproducent:

cankarjev dom

Medijska pokrovitelja:

Inferno; Roman pesnice

Eileen Myles; prevod: Suzana Tratnik
Škuc, zbirka Lambda,
2015, m. v., 276 str., 20 €, JAK

Verjeli ali ne, tudi Picasso in Truffaut sta pripomogla k prvoosebni romanu ameriške pesnice Eileen Myles. Morda v *Infernu* tega ne izveste. Je pa zanimivo vedeti, ko beremo neposreden, na videz frivolni *Inferno*. Knjiga je, kot pravi sama, o Američanih, luzerjih. *Strejt* začetek nas spusti v šolo, kjer blond, newyorška judovska učiteljica uči literaturo na najbolj

seksi možen način. Preprosto – sama je seksi, a se tega ne zaveda. Buri pa domišljijo mlade pesnice. Učiteljico navduši prav s pesmijo *Inferno*. Kot mlada pesnica je seveda brez denarja, zato kelnari. Odkriva seksualno, lezbično in umetniško potenco. Piše v prvi osebi. Na videz je nič kaj dosti ne zanima. Ravno tako nas potegne in pritegne v newyorško sceno sedemdesetih let preteklega stoletja. Med pesniki, rokerji različnih vrst, umetniki med preživetjem in, hm, iznajdljivostjo je predvsem usmerjena in prepričana o pesnici v sebi. O vsem preostalem piše neposredno, brez pridevnikov. Surovo, kakor da samo opazuje. Tudi hinavščino. Duhovitost rokerice, ki seveda, ni na prvo žogo. Kakor da se zgodi mimogrede. Zaključek knjige je o pesništvu in milini. Po vzoru prijatelja sklene, da ko pesem pride, predvsem pa ko pride vzgib po odhajanju – končaj verz. Še vedno se lahko vrneš in popraviš. »Pravzaprav se lahko naučiš miline. In to so nebesa,« zaključí. > JEDRT JEŽ FURLAN

Eileen Myles

Moj kras – Il mio Carso

Scipio Slataper
prevod: Marko Kravos
Beit, zbirka Classici,
2015, m. v., 244 str., 15 €

V naši sosesčini prav gotovo ni besedila, ki bi nas kot Slovence tako nagovarjalo kot ta ekspresionistični roman o odraščanju. Roman, ki je izšel leta 1912 in je avtorja vpisal v kanon tržaških italijanskih klasikov, se namreč začne z besedami: *Rad bi vam rekli: Rodil sem se na Krasu ...*

In res je to himnična ubeseditvev kraškega sveta, pa tudi zanese na freska Trsta na začetku stoletja. Ob bujnem vrenju podjetništva in povezav z vsem svetom, ob silovitem kopičenju bogastva in moči je čutiti tudi vretje agresivnosti in destruktivnih silnic v ljudeh ob koncu habsburškega tisočletja: in Kras odigra vlogo odrešilnega naravnega zaledja, kot intimno zatočišče za nevrotičnega in melanholičnega mladeniča pa tudi za družbo, zapisano dekadenci in neživljenjskemu redu. Je napoved prve svetovne vojne z evforično predanostjo nacionalističnim idealom, a obenem ubeseditvev hrepenjskega pobratenja z zeleno naravo.

Sunkovita lirična pisava je nastala dvajset let pred Kosovelovimi upesnitvami in zaznati je njuno različno perspektivo: Slataper pred prvo svetovno morijo, Kosovel po njej. Tržačan, ki išče korenine, moč in trdna tla, nasproti Kraševcu, ki se bori za svoj dom in osnovno pravico do besede.

Knjiga je izšla dvojezično, v izvorniku in slovenskem prevodu Marka Kravosa, ki je svoj prevod iz leta 1988 dodobra osvežil. Označuje jo stoletnica Slataperjeve smrti na soški fronti; lanskega decembra jo je izdala tržaška založba Beit, ki je poskrbela tudi za dvojne perspektive v spremnih besedah sodobnih tržaških pesnikov Marka Kravosa in Roberta Dedenara.

Knjiga o mestu in Krasu v njegovem neposrednem zaledju še pred žičnimi ovirami in pred zagatnim rušenjem zlatih stolpov Zahodne Evrope. Popis, ki ga je avtor ustvarjal v vasi Ocizla pred sto leti. > MARKO KRAVOS

mag. Nina Scortegagna Kavčnik

Vse, kar morate vedeti o letnem dopustu in regresu

V drobnem, a vsebinsko bogatem priločniku **Vse, kar morate vedeti o letnem dopustu in regresu** avtorica mag. Nina Scortegagna Kavčnik, izhajajoč iz Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1), opiše številne **praktične primere** in poišče **konkretne odgovore** na vprašanja, kot so na primer, kako se določi minimalno trajanje letnega dopusta za zaposlene, kateri so kriteriji za dodatne dneve dopusta, do kdaj mora delodajalec o odmeri letnega dopusta obvestiti delavca, če se ta pri njem zaposli po 31. marcu, ali delodajalec regres lahko izplača v bonih in do kdaj ga mora izplačati, če se delavec pri njem zaposli po 1. juliju.

Ob zadregah v praksi so številni **zglede in natančna praktična pojasnila** zakonskih določb zelo dobrodošli za **delodajalce** in **delavce**, priločnik pa je namenjen tudi **vsem drugim**, ki se srečujejo z **delovno-pravnim področjem**.

NOVO

leto izdaje: 2016
število strani: 144
velikost: 14 × 20 cm
vezava: mehka
cena: 34,50 €

www.uradni-list.si/zalozba • informacije po tel.: 01/200 18 38 •
e-naslov: prodaja@uradni-list.si

Véliká ločitev

C. S. Lewis
prevod: Katarina Bogataj Gradišnik
Celjska Mohorjeva družba,
2015, m. v., 108 str., 19 €, JAK

C. S. Lewis

Pisatelj C. S. Lewis (1897–1963) je širšemu krogu bralcev znan predvsem kot avtor *Zgodbe iz Narnije*, po katerih so bili posneti mladinski filmi, polni razkošne domišljije, ki se vrtniči okoli večnega boja med dobrim in zlim. V pričujočem delu je, kot nakazuje naslov, med obojima potegnjena ostrá ločnica. Knjiga, ki je žanrsko nenavadna zmes znanstvene fantastike in teološke razprave, je alegorična pripoved o nenavadnem (avtobusnem) potovanju senčnih bitij iz Pekla v Nebesa. Na njem pripovedovalec zgodbe spozna razne kreature, ki se druga za drugo odločajo za povratno vožnjo v Pekel, saj se niso pripravljene oziroma sposobne odpovedati intelektualnemu napuhu, domnevni slavi, samovšečnemu materinskemu trpljenju ipd., kar jim preprečuje zlitje z brezmejno Ljubeznijo in Radostjo. Knjiga, ki se zaključí z razmislekom o svobodni volji, bo blizu duhovnim raziskovalcem, ki iščejo pot nenavezanosti. > MAŠA OGRIZEK

Človek o psu – pes o človeku

urejanje: Anej Sam

Jasa, zbirka Onežimo svet,
2016, t. v., 240 str.

»Bil je gospod, njegovi psi so ga silno ljubili.« »Kosmatincem je vseeno, če ste revni ali bogati, majhni ali veliki, mladi ali stari. Vseeno jim je, če niste pametni, popularni, dobri šaljivci, atleti ali prijetnega videza. Vašemu psu ste v vsakem primeru najboljši, najpametnejši, najbolj prijazen človek na svetu. Vi ste njegov prijatelj in zaščitnik.« Dve izmed številnih ne samo prijaznih misli, ampak globokih resnic, ki jih boste našli na straneh te knjige. Kar zajetno branje, ki je kot kolaž iz besedil in fotografij različnih avtorjev, vsebuje sedem obsežnejših razdelkov, pod katerimi mrgoli množica manjših; v vseh pa je glavni junak (*omen est nomen*) pes. Pes, kot ga vidijo in poznajo veterinarji, terapevti, psihologi, zdravniki nevrologi; pes, zvesti spremljevalec pesnikov, pisateljev, slikarjev, politikov, državnikov; pes, reševalec nesrečnikov in obupancev; pes prijatelj na sprehodu; pes, tovariš ob knjigi in domačem ognjišču ... Bralca pritegnejo besedila znanih pisateljev, med katerimi so Ivan Cankar, Victor Hugo, Neža Maurer, ali pa iz zapisov strokovnjakov izve o neštetihih zdravih sposobnostih psov, kot denimo, da vplivajo na znižanje krvnega tlaka, lahko napovejo epileptični napad, zavohajo tumorske mase ... Zanimiva bera strokovno podkovanih piscev nam v izrazito poljudnem jeziku razloži marsikatero neznanko ali navrže pametni nasvet o ravnanju z našimi pasjimi prijatelji. Prav gotovo pa vas bodo najbolj prevzele tiste povsem navadne štorije od tu in tam, ki jih je svet poln, le preveč redko jih opazimo. Te vsakdanje zgodbe so nekatere zelo osebne in ganljive, druge komaj verjetne, spet tretje vesele ali pa zares tragične. Avtorice tega članka se je svojo preprostostjo in blagohotnostjo dotaknila tale z naslovom *Policijski upokojenec – prijeten družabnik*. V knjigo jo je prispeval dr. Božidar Debenjak, nekdanji profesor na ljubljanski Filozofski fakulteti. Policijski upokojenec je bil njegov nemški ovčar Oniks, ki sta ga z ženo po smrti svojega prejšnjega štirinožnega ljubljence našla v pasjem zavetišču v Podutiku. Kot policijski pes je Oniks doživel dva velika pretresa, najprej je odšel njegov vodnik, naslednji pa ga je s kaznovanjem hotel prevzgojiti v bolj hudo zverino. In tu se začneja njegova drama. Oniks se je zaradi takega ravnanja novega gospodarja z njim hotel do smrti izstradati. No, na srečo mu to ni uspelo. Postal je prav prijeten član Debenjakove družine, profesorja je, če ni šlo drugače, kdaj pa kdaj spremljal tudi na predavanju, in se tam, kot je profesor povedal v tej zgodbi, zelo dostojno vedel. Včasih pa je menda, si kar mislim, kako ga je bil vesel marsikateri nervoznež, prijazno umirjal celo razgreto ozračje na izpitih.

Knjig o psih, tujih in domačih avtorjev, je na tone, se strinjam, toda tale si zasluži, da jo odprete, če vse drugo že veste ali vas ne zanima, zaradi prisrčnosti in topline, ki nam vsem, psom in ljudem, vedno dobro dene. > **ALENKA JUVAN**

Pripoved o minulih letih

prevod: Aljaž Glaser

Znanstvena založba Filozofske fakultete,
2015, m. v., 248 str., 19,90 €

V času, ko so ukrajinsko-ruski odnosi skrajno zaostreni, je izšla zgodovinska kronika *Pripoved o minulih letih*, ki jo imajo za najstarejše ohranjeno vzhodnoevropsko besedilo, kar tudi za nas predstavlja prvovrsten kulturni dogodek. S svojim nastankom na začetku 12. stoletja ter vsebinskim začetkom po vesoljnem potopu in Noetu ter njegovih sinovih, od koder potem hitro začne vleči svojo zgodovinsko vzporednico, knjiga predstavlja eno od ključnih besedil za razumevanje srednjeveške zgodovine današnjih Belorusov, Ukrajincev in Rusov. *Pripoved o minulih letih* ni samo zgodovinska kronika, čeprav se lahko bere tudi kot letopis, saj ob tem zajema mnoge kulturne ter etnološke podrobnosti iz tistih časov. Te nam razkrivajo šege in običaje tedanjih plemen in narodov – vključno z Amazonkami –, zgodovinarjem in drugim pa seveda ponujajo bogato faktografijo. Prevod knjige, ki vsebuje tudi obsežno spremno študijo Simona Malmenvalla, se je začel v okviru magistrskega študija rusistike, podpisal pa ga je Aljaž Glaser, ki je knjigo tudi uredil. Knjiga, ki jo lahko beremo v kompletu z zgodovinsko monografijo *Od Stare Rusije do ruskega imperija*. > **SAMO RUGELJ**

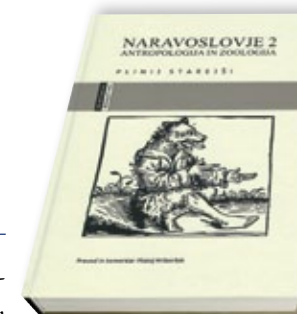
Naravoslovje 2

Antropologija in zoologija:
knjigi 7 in 8

Plinij Starejši; prevod: Matej Hriberšek

ZRC SAZU, zbirka Historia scientiae,
2015, t. v., 456 str., 37 €, JAK

Po prevodu in komentarjih 1. dela *Naravoslovja (Kozmologija in geografija, knjige 1–6)* Plinija Starejšega smo v slovenščini dobili še njegovo manj obsežno, a za zgodovino znanosti prav tako pomembno nadaljevanje. Obe knjigi je pripravil klasični filolog Matej Hriberšek, izšli pa sta v zbirki *Historia scientiae*, v kateri so bili med drugimi že objavljeni spisi Aristotela, Galileja, Kopernika, Darwina in drugih utemeljiteljev znanstvene misli Zahoda. Novo knjižno enoto sestavljata prevoda 7. in 8. knjige *Naravoslovja*, ki ju dopolnjujejo in razlagajo prevajalčevi od izvirnega besedila trikrat obsežnejši komentarji, navedbe virov in uvodna beseda. Antropologija pri Pliniju je, drugače kot v današnjem pomenu, nauk o človeku v najširšem pomenu besede, 8. knjiga, ki govori o kopenskih živalih, pa je obenem prva od štirih, ki jih je Plinij v svoji orjaški enciklopediji antičnega sveta namenil živalstvu. > **IZTOK ILIČ**

V barvah utripajo bližine

Izbrani literarni in likovni prispevki natečaja *V barvah utripajo bližine* so delo 33 avtoric in avtorjev. Vabijo na potovanje po pokrajinah doživljanja drugega in vase. Izpovedano v besedi ali podobi si lahko ogledamo v intimni bližini s seboj in ustvarjenim.

Izbrala in uredila Andreja Blažič Klemenc in Franc Merkač.

Založba Fran, Celovec, 96 strani, trda vezava, cena: € 19,99

Predstavitve knjige **9. marca** 2016 ob 18. uri v Trubarjevi hiši literature v Ljubljani,

18. marca v Šmihelu pri Pliberku, **6. aprila** v Mestni knjižnici Kranj ...

www.zalozba-fran.com

Osrečujoča bližina je občutenje živosti.

V njenem gnezdu domujejo ubranost, dobro, preprostost in lepota ...

In trenutek je, magično, večnost.

Naivni in sentimentalni romanopisec

Orhan Pamuk

prevod: Jedrt Maležič

Sanje, zbirka Sanje,

2015, m. v., 113 str., 18 €, JAK

Orhan Pamuk

Turškega pisatelja in Nobelovega nagrajenca v slovenščini že dodobra poznamo, nazadnje je bil preveden njegov zgodnejši roman *Tiha hiša*, pred njim pa *Muzej nedolžnosti*. Poleg romanesknega ustvarjanja se Pamuk sem pa tja zavti tudi proti

neleposlovju (denimo izpovedno esejistični *Istanbul*), tako pa je tudi pri tem delu. Pričujoča esejistična knjiga *Naivni in sentimentalni romanopisec* iz leta 2010 je nastala na podlagi predavanj, ki jih je imel Pamuk na Harvardu, v njej pa tematizira umetnost pisanja. Naslov »naivni in sentimentalni« izhaja iz znamenite eseja Friedricha Schillerja, ki je podal to razlikovanje v svojem slovitem eseju *O naivni in sentimentalni poeziji* (1796), ki ga Pamuk vzame za osnovo razmišljanja o pisanju in branju romanov. Pamuk pri svojem razglabljanju o tem, kako pisatelj konstruira resničnost v romanu (in kako jo dojemamo bralec), o tem, kako so eni pisatelji bolj vizualni (Tolstoj), drugi pa bolj verbalni (Dostojevski), kako se v romanih ustvarjajo liki, prostor in čas, kakšno vlogo imajo v njem predmeti in kako vplivajo na samo zgodbo ipd., zajema tako iz svetovne književnosti in svojih priljubljenih del (pa tudi iz teoretskih razprav o nastajanju literature) kot tudi iz lastnega ustvarjanja. V tej osebni knjigi namreč pred bralca postavi in včasih tudi razstavi kakega od svojih romanov (denimo *Ime mi je rdeča* in *Muzej nedolžnosti*) ter pokaže, kako je, v skladu z naslovom te esejistične knjige, potekalo njegovo pisanje. Knjiga, ki jo lahko z užitkom berejo tako bralci Pamukovih del kot tudi tisti, ki jih zanima kreativno pisanje in ustvarjanje. > SAMO RUGELJ

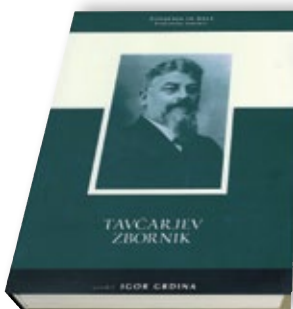
... ki jih zanima kreativno pisanje in ustvarjanje ...

Tavčarjev zbornik

urejanje: Igor Grdina

ZRC SAZU, 2015, m. v., 206 str., 19 €

Urednik zbornika Igor Grdina v uvodnem, dobro tretjino knjige obsegajočem Biografskem portretu Ivana Tavčarja temeljito in vsestransko označi osebnost, delo in pomen Ivana Tavčarja, »večnega umetnika ter minljivega politika in gospodarstvenika«. Sledi mu od rojstva do smrti in posebej osvetljuje njegove ključne življenjske odločitve: za pisateljevanje, radikalno narodnjaštvo, študij prava, poroko po vrsti nesrečnih sentimentalnih zvez, nakup posesti Visoko, županovanje Ljubljani itn. Razkriva tudi motive in pobude za spise Emila Leona, kot se je Tavčar pogosto podpisoval, in pri tem polemizira z nekaterimi starejšimi ugotovitvami literarnih zgodovinarjev. V naslednjih treh razdelkih, Pisatelj in beseda, V vrtincu političnih bojov in Sorodniki, sedem avtoric in trije avtorji dodajajo še svoje poglede na različna področja Tavčarjevega delovanja ter portreta njegove soproge Franje in najmlajšega sina, zdravnika Igorja Tavčarja. Zbornik zaključuje deset strani slikovnih prilog. > IZTOK ILIČ

Smrt lirike?

Brane Senegačnik

Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2015, m. v., 279 str., 19,90 €, JAK

Pesnik in znanstveni raziskovalec grške tragedije Brane Senegačnik se v novi knjigi, ki z esejistično formo nasledi delo *Paralipomena poetica* iz leta 2004, sprašuje o položaju poezije v današnjem človeku in s svojim naslovnim vpraša(n)jem provocira predvsem bralko in bralca. Razmisleki so večplastni: zgodovinsko asociativni, notranje razgledani, filozofsko opredeljeni in izpovedno fluidni. Preskakujejo iz osebnih izkustev do poetičnih primerov, od kulturoloških referenc do velikih imen, na katera Senegačnik nasloni svoj diskurz. Strniša, Kocbek, Gradnik, Murn, Grafenauer, Zajc in Krstić so poeti, ki ga zapeljujejo v nove interpretacije, v tipanje za najbolj prostranim, globokim in vzvišenim, kar premore srce. > ŽIGA VALETIČ

Buržuj

Med zgodovino in literaturo

Franco Moretti

prevod: Ana Monika Habjan

Sophia, zbirka Naprejš,

2015, m. v., 234 str., 18 €, JAK

Ob besedi buržuj je za mnoge prva (kulturna) asociacija Buñuelov film. Moretti pa figuro buržuja, ki je neločljivo povezana s kapitalizmom, opazuje skozi prizmo literature. V uvodnem poglavju tako, denimo, Defoejevega *Robinsona Crusoeja* bere skupaj z Webrovo *Protestantsko etiko* in pokaže, kako se je kapitalistični pustolovec prelevil v delavnega gospodarja, obenem pa z natančno jezikovno analizo motri, kako se buržoazna mentaliteta (delavnost, koristnost, učinkovitost, udobje, racionalizacija) zrcali v samem stilu. Če se je aristokracija brez sramu povzdigovala v nizu neustrašnih vitezov, buržoazija ni proizvedla nobenega primerljivega mita. Še več: z Ibsenom, s katerim Moretti sklene razpravo, se je podvrgla radikalni samokritiki. > MAŠA OGRIZEK

Sedmi premislek

Za lepo misel dam cekin

Jure Apih

Festfest, 2015, m. v., 208 str., 12 €

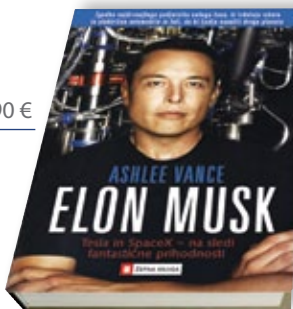
Jure Apih, ikona slovenskega oglaševanja, je v marketinških in časopisno-revijalnih vodah dosegel vse, kar se je doseči dalo, hkrati pa je svojo intelektualno kondicijo vzdrževal kot predavatelj in kolumnist ter dva paketa tovrstnih zapisov že zbral v knjigah *Oglašanja v A-Duru* (1996) in *Papirnati boben* (2001). *Sedmi premislek* je izbor *Nedelovih* kratkih kolumn, ki so izhajale v zadnjih štirih letih, v dokaj turbulentnem času, ko so se v Sloveniji po tekočem traku vrstili družbeni obrati: od predvolilnega ustanavljanja zmagovitih strank do velikih protestov ter tranzicijskih sodiščnih zgodb brez pravega epiloga. Apih pravzaprav odgovarja na konkretna vprašanja, ki mu jih uredništvo pošlje vsak teden. Ali podpirate stavko v javnem sektorju? So ljudje s posebnimi potrebami dovolj vključeni v našo družbo? Katerega poletnega dogodka nikoli ne zamudite? Odgovori so jedrnati, dinamični, presenetljivi, predvsem pa odražajo svobodo samonikle misli. > ŽIGA VALETIČ

Elon Musk

Ashlee Vance; prevod: Samo Kuščer
Učila International, 2015, m. v., 410 str., 14,90 €

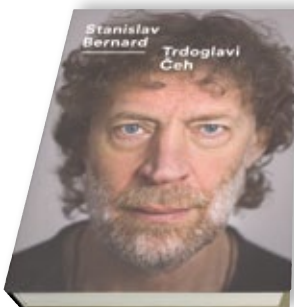
V okviru poslovnih biografij visokotehnoloških prebojnikov, kot sta bili tisti o Stevu Jobsu in Jeffu Bezosu, smo zdaj dobili še povsem svežo biografijo o Elonu Musku. Musk (1971) je morda javnosti manj znan kot ustanovitelj Appla in Amazona, vendar je njegovega kariera že do zdaj več kot impresivna. Razteza se od plačilnega sistema PayPal, pri katerem je bil zraven od začetka, prek projekta osvajanja vesolja SpaceX in vse do nove energetske paradigme, ki temelji na elektriki ter zajema tako avtomobile Tesla kot tudi SolarCity. Slednji vgrajuje sisteme za proizvodnjo sončne energije, vključno s Teslo Powerwallom, ki omogoča samooskrbno proizvodnjo elektrike za domačo uporabo. Ne glede na mnoge kritike njegovih inovativnih, že kar revolucionarnih projektov (te pogosto prihajajo s strani njegovih konkurentov – največjih svetovnih energetske gigantov) je Muskova ambicioznost, kot priča tudi njegova biografija, usmerjena v drugačno energetsko prihodnost na našem planetu. Inspirativno! > **SAMO RUGELJ**

Trdoglavi Čeh

Stanislav Bernard
prevod: Arlanda Eržen Lumbrar
Mikrovar, 2015, t. v., 216 str., 29,90 €

V Sloveniji se je v zadnjih letih razbohotilo pivovarstvo v majhnih domačih obratih, ki so začeli prodajati svoje izdelke po vsej deželi, nekateri tudi širše. Hkrati s tem trendom vse več lokalov ponuja široko paleto najznamenitejših tujih piv. Izdelek, ki se je med pivci odlično prijel, je češko pivo Bernard, ki ga ponekod dobimo celo v točeni obliki. Stvar je presenetljiva, saj gre za relativno mlado zgodbo o uspehu, ki jo je Stanislav Bernard, lucidni lastnik češke družinske pivovarne, začel pisati šele leta 1991. Bernard, nekoč inženir, pa tudi novinar in mladi politični funkcionar, je s poslovnima partnerjema kupil humpolsko pivovarno, nekaj let zatem pa postal predsednik Češke zveze malih neodvisnih pivovarn, v katero je danes včlanjenih več kot dvesto mikropivovarn. Pred nami se napleta izkušnja, anekdot in podjetniške filozofije polna zgodba, ki navdahnje s prodornostjo, odločnostjo in predanostjo kakovosti. Bernard se zavzame tudi za kulturo pitja, saj se mu pivo v plastenkah zdi sprevrženost. Za pivo, ki prisegajo na manj in bolje. > **ŽIGA VALETIČ**

Od ljudskega glasbila do koncertnega inštrumenta

Darja Korez-Korenčan
Javni sklad RS za kultur. dejavnosti,
2015, t. v., 140 str., 12 €

Avtorica, sicer ustvarjalka kulturnih oddaj na TV Slovenija, nam predstavlja ustno harmoniko oziroma orglice, ki jih sicer poznamo vsi, bolj malo pa vemo o njih. V knjigi nam najprej pove nekaj o zgodovini in zgradbi ustne harmonike ter jo umesti v slovenski prostor, kjer je že od nekdaj priljubljeno ljudsko glasbilo, našla pa je tudi pot v akademski svet. Predstavi nam kroniko festivala (ah) TE ORGLICE, ki se je v letih 1991 in 1992 odvijal v Trebnjem, po večletnem odmoru pa je od leta 2002 našel svoje mesto v Mokronogu. Vodja festivala je Stane Peček, na njem pa so sodelovali že številni solisti in skupine. Zbranih je tudi nekaj zapisov glasbenikov in ljubiteljev iz jubilejnega biltena ter povzetkov koncertov in nastopov. Del knjige je posvečen tudi vlogi Avsenikovih – KUD bratov Avsenik namreč organizira mednarodno srečanje orgličarjev. Predstavljeni so še nekateri pomembnejši glasbeni ustvarjalci in izvajalci na ustni harmoniki. To je prva knjiga o tem inštrumentu, ki presega ljubiteljsko raven. > **KLARA JARC**

Glasba z obeh strani

Gramofonske plošče Matije Arka
in Hoyer tria
Drago Kunej, Rebeka Kunej
ZRC SAZU in Rokodelski center Ribnica,
2016, m. v., 116 str., 15 €

Matija Arko, po domače Hojer (1891–1960), je že pri trinajstih zapustil rojstno Sodražico in sledil očetu v Združene države. Preimenoval se je v Matta Hoyerja in kot izvrsten harmonikar zaslovel s svojim triom. Kljub veliki priljubljenosti med rojaki in drugimi izseljenci pa je do nedavnega v stari domovini zanj vedel le malokdo. Avtorja, ki sta se odpravila za Arkom čez ocean, se pogovarjala z njegovimi sorodniki in znanci ter pregledovala glasbene in druge arhive, ga v tej monografiji tako rekoč odkrivata slovenski javnosti. Kot priča njen podnaslov, *Gramofonske plošče Matije Arka in Hoyer tria*, se posebej ukvarjata tudi s to platjo kariere Matije Arka, utemeljitelja t. i. polka glasbe onstran oceana. Posnete plesne viže Hoyer tria, poudarjata, sodijo med najstarejše zvočne zapise slovenske instrumentalne ljudske glasbe in so zato neprecenljivo folkloristično, etnomuzikološko in etnokoreološko gradivo. > **IZTOK ILICH**

Glasba; Velika slikovna enciklopedija

urejanje: Miezian van Zyl; prevod: Niki Neubauer
Mladinska knjiga, 2015, t. v., 400 str., 69,96 €

Glasba je nedvomno več kot privlačna tema za veliko enciklopedijo, saj: sega daleč v preteklost (ljudje so že pred več deset tisoč leti ustvarili različne preproste inštrumente in skušali iz njih izvabljati urejene in povezane zvoke); je imela pomembno vlogo pri vzniku civilizacij (od stare Grčije naprej); se je kasneje na raznovrstne načine in s svojimi inštrumenti ter glasbenimi ter tonskimi pristopi razvijala povsod po svetu (afriška, indijska, indonezijska in evropska glasba se med seboj zelo razlikujejo); je izjemno pomembna, raznovrstna in tudi ekscesna še danes (pomislite samo na novi korejski val in Gangnam style, ki ga kot eno zadnjih poglavij tudi obravnava ta enciklopedija); ima svoje klasične in sodobne preroke ter ikone (v knjigi imajo ti, denimo Vivaldi, Mozart, Beethoven, Schubert, Presley, Maria Callas itn., po-

sebnosti, potrebne predstavitve); je s svojo izpovedno in aktivacijsko močjo pogosto spodbujala družbene spremembe (od besedil Boba Dylana do koncertov, kot je bil tisti v Woodstocku); temelji na klasičnih, a tudi novih inštrumentih (ključni so predstavljeni s posebnimi opisi, enakovrstni pa razvrščeni v »družinske« predstavitve); omogoča čudovite grafične prikaze ter streže z bogatim ilustrativnim gradivom (kot tudi vse druge velike enciklopedije založbe Dorling Kindersley) in na splošno z vsemi svojimi oblikami pojavitve, od tega, da je natisnjena, s čimer prehaja v materialno snovnost, do tega, da v zadnjem stoletju podlaga tudi gibljive podobe, predstavlja še en vzporeden človekov univerzum, ki ga vedno znova smiselno nadalje raziskovati. Obvezno za vse, ki jim je mar za svet glasbe! > **SAMO RUGELJ**

Ali Žerdin (1965) je eden naših najbolj prepoznavnih družbenopolitičnih novinarjev (tudi avtor knjig, denimo *Omrežje moči* iz leta 2012), ki že od konca osemdesetih let aktivno spremlja dogajanje na slovenskem političnem odru. Nekako takrat se je prvič pogovarjal tudi s Francetom Bučarjem (1923–2015), o katerem je v žurnalistično odzivnem stilu samo nekaj mesecev po njegovi smrti napisal in izdal knjigo ter jo predstavil ravno na predvečer četrstoletnice plebiscita. Ob tej priložnosti smo z njim opravili kratek pogovor o njegovem portretiranju ter družbeni realnosti Slovenije.

»Avtonomija znanosti, univerze, kulture in umetnosti še vedno ni nekaj samoumevnega!«

France Bučar

Ali Žerdin

Delo, zbirka Cvetober,
2015, m. v., 192 str., 14,90 €

Bukla: Zakaj se vam je zdelo potrebno, da tako hitro napišete in izdate knjigo o Bučarju?

Žerdin: Primerno se mi je zdelo, da je besedilo o Francetu Bučarju javnosti dostopno ob 25. obletnici plebiscita in 24. obletnici sprejetja ustave. Pri obeh projektih je profesor odigral odločilno vlogo. Odločitvi za hitro pisanje pa je botrovala še ena okoliščina. Dve desetletji nazaj sem pisal daljšo knjigo o Odboru za varstvo človekovih pravic, kar mi je vzelo tri leta časa. Tudi knjiga o omrežjih, objavljena leta 2012, je nastajala več let; pač toliko, kolikor traja pisanje doktorata. Tokrat sem se torej odločil za drugo skrajnost – za hitro pisanje neposredno po dogodku, ob smrti pomembne zgodovinske osebnosti.

Bukla: Knjiga *France Bučar* se bere kot napeta žurnalistična biografija. Kako vam je bilo kot novinarju spremljati evolucijo Bučarjevega delovanja od disidenta do upokojenca?

Žerdin: Imel sem ta privilegij, da sem se njim pogovarjal za Radio Študent še v času, ko je imel status državnega sovražnika in narodnega izdajalca. Potem sem z njim sedel v Odboru za varstvo človekovih pravic, poslušal sem njegovo prvo predavanje, med katerim je leta 1987 razložil, da jugoslovanke ustavne spremembe vodijo v katastrofo. Ne morem pa trditi, da se mu je v teh treh desetletjih zgodila neka velika evolucija. Ni se bistveno spreminjal. Spreminjale so se okoliščine, v katerih je deloval. No, nekoč je od projekta vzpostavitve nacionalne države pričakoval veliko. V zadnjih letih pa je bil nad rezultatom razočaran. Bučarjeva metodologija ocenjevanja SFRJ ni bistveno drugačna od metodologije ocenjevanja sodobne Slovenije.

Bukla: Kaj se vam zdijo ključni poudarki njegovega javnega življenja?

Žerdin: Dva sta: državljanski pogum in državniška modrost.

Bukla: V knjigi ugotavljate, da je Bučar običajno ponudil lastno, samoniklo interpretacijo kakega dogodka. Vas je kdaj še posebej presenetil s svojimi izjavami?

Žerdin: V devetdesetih letih me je presenečala radikalna kritika slovenske politike vstopanja v EU. Kompromisi, ki ji je država naredila, da bi prišla do polnopravnega statusa, so se mu zdeli nesprejemljivi. No, ta drža je bila presenetljiva zato, ker načeloma ni bil evroskeptik. Obratno, vstop Slovenije v EU je po eni strani goreče podpiral, po drugi strani pa je ogorčeno napadal nekatere operativne korake.

Bukla: Osamosvojitveno in poosamosvojitveno obdobje je eno ključnih tudi za Bučarja. Kje oziroma pri katerih dogodkih se vam zdi, da se v tem času pojavlja največ različnih interpretacij?

Žerdin: Največ različnih interpretacij je povezanih z njegovim odnosom do lustracije. In če smo natančni – tudi največ nerazumevanja. Bučarju pripisujejo, da je ob menjavi oblasti izjavil: »Lustracija, samo preko mojega trupla.« Argumente proti lustraciji je profesor navajal šele leta 1997 in 1998, ne pa ob osamosvojitvi. Leta 1990 in 1991 nihče pri zdravi pameti ni razmišljal o lustraciji, ker bi z morebitno lustracijo v tistem času oglabili tudi vodstvo policije in teritorialne obrambe. Zaradi pričakovanega možnega spopada s federacijo leta 1991 Demosovi politični realisti niso bili za lustracijo. Je pa del Demosa razmišljal o prevzemu ekonomskih vzvodov moči in odstavljanju »rdečih di-

rektorjev«. In tej domislici se je profesor menda uprl z besedami: »Samo preko mojega trupla.« Čistka »rdečih direktorjev« bi po eni strani ogrozila nacionalno soglasje, potrebno za osamosvojitve, hkrati pa bi politična čistka pomenila nadaljevanje starodavne matrice, ko politična oblast posega v ekonomsko sfero.

Bukla: Katere pa so po vašem mnenju tiste nevrvalgične točke takratne slovenske politične realnosti, ki se vlečejo do današnjih dni?

Žerdin: Leta 1991 Slovenija ni zmogla moči, da bi postavila jasne standarde avtonomije različnih družbenih podsistemov. Stranke še vedno šarijo po državni administraciji, politika ima velike ambicije v gospodarstvu, avtonomija znanosti, univerze, kulture, umetnosti ni nekaj samoumevnega. Velja tudi obratno: državni energetski kompleks, torej biznis, ima še vedno ambicijo, da bi dirigiral politiki. Pred časom so imeli te ambicije cestarji.

Bukla: France Bučar je bil poleg političnega udejstvovanja tudi intenziven publicist z mnogimi knjigami. Katera od njih je na vas naredila največji vtis in zakaj?

Žerdin: V resnici je name najbolj vplivala njegova manj znana knjiga *Upravljanje* iz leta 1981, ki sem jo kupil nekaj let po objavi, v mojih študentskih letih. Govori prav o načelih avtonomije različnih družbenih sfer in o zgrešeni ambiciji komunistov, da bi imeli nadzor nad vsemi porami družbenega življenja. Ko sem jo ponovno listal, se mi je zdela zelo sveža.

Bukla: V svoji knjigi na mnogih mestih nakažete, da je bil profesor Bučar original tudi v vsakdanjem življenju. Kje se je po vašem mnenju še posebej pokazal kot samosvoja oseba?

Žerdin: Bučarjeve gorniške ekspedicije so bile nekaj posebnega, hkrati pa se njegova trma, ki jo je izkazoval med alpskimi podvigi, prekriva z njegovim političnim značajem.

Bukla: Imate pri znanstvu z njim morda na zalogi kakšen poseben dogodek ali anekdoto?

Žerdin: No, zasebno se nisva srečevala, čeprav me je še v osemdesetih letih sprejel na domu v Ljubljani in pozneje v Bohinjski Bistrici. Srečevala sva se, ko so me zanimala njegova stališča o določenih vprašanih in sem potem o tem vedno tudi pisal. Nedvomno pa je bil fascinanten način, kako je odgovarjal na vprašanja. Njegovi odgovori so bili bliskovito hitri. Tako hitri, da sem se nehotite ustrašil, kako bo izpeljal nastavljen misel. Ne le, da si ni vzel časa za razmislek. Niti časa, da bi vdihnil, si ni vzel. Kljub hitrosti je zvozil.

Bukla: Biografija Franceta Bučarja je vaša nova knjiga po *Omrežju moči*. Lahko kaj namignete o kakem vašem novem knjižnem projektu?

Žerdin: Nekaj stvari čaka v predalu, z ekipo sodelavcev pa pripravljamo knjigo o Petru Prevcu, mladeniču, ki je s trdim delom, talentom in inteligenco dosegel status narodnega junaka. Pri projektu sem bolj urednik kot avtor, roki za oddajo pa so napeti kot strune. Do marčevske Planice bo knjiga že na policah.

Foto: Leon Vidic

Ali Žerdin

Roža osapska

Miloš Ivančič

Sophia, 2015, m. v., 238 str., 15 €, JAK

Knjiga Miloša Ivančiča, upokojenega dolgoletnega urednika Radia Koper, je zgodovinsko-dokumentarni preplet življenjskih zgodb 12 pričevalcev o življenju v Osapski dolini, iz katere prihaja tudi sam. Knjiga pa ni le pričevanje o bogati kulturni, prosvetni in narodno-buditeljski dejavnosti v teh krajih, ampak je zanimiva tudi z antropološkega in etnološkega vidika. Avtor podaja, zajemajoč iz lastnih spominov in prvoosebni pričevanj, živ prikaz vsakdanjega življenja, pri čemer vpleta posamezne narečne izraze in jih pod črto tudi razloži. Obe ravni knjige se pogosto stakneta v pomenljivo metaforo. Prebivalci nekdanje goste naseljene Osapske doline so si, denimo v časih, ko je bila imenovana »vrt Trsta«, z zaslužkom od prodanega domačega radiča lahko kupili lastno trgovino z glasbili. Danes, ko je dolina še vedno zabrazgotinjena od meje in zrak onesnažen od tržaške industrije, pa si radič kupujejo v trgovini. Knjiga, ki budi razmislek. > MAŠA OGRIZEK

Zgodovina Evrope v dobi racionalistične civilizacije 1775–2015

Janko Prunk

Cankarjeva založba, 2015, t. v., 608 str., 34,96 €

Dopolnjena in dodobra predelana knjiga *Racionalistična civilizacija 1776–2000* iz leta 2008 je sistematično zgodovinsko delo o zadnji četrtini drugega tisočletja in eruditski podvig našega znanega zgodovinarja. Ta obsežna monografija ni le vrh njegovega znanstvenoraziskovalnega dela, temveč tudi eden od vrhuncev slovenskega zgodovinarstva v celoti, saj sintezno in koncizno pokrije skoraj četrto tisočletje, ki ga Prunk pripelje vse do današnjih dni. Ob tem se delo ne osredinja le na analizo zgodovine stare celine na podlagi družbenih procesov v velikih evropskih državah, temveč vseskozi smiselno vpleta tudi najpomembnejše zgodovinske dogodke in osebnosti večine manjših narodov, tudi tistih, ki so kot polnopravni člani svetovne skupnosti zaživel še ob izteku 20. stoletja. Tako se pred bralcem izriše bogata, večplastna slika razvoja neke civilizacije, ki jo vsaj od začetka delovanja francoskih enciklopedistov naprej zaznamuje racionalizem kot vezno tkivo, ki premoščala siceršnje razlike med posameznimi narodi. Knjiga, ob kateri domača pamet zasije povsem enakopravno ob boku podobnim delom tujih zgodovinarjev. > SAMO RUGELJ

... sistematično zgodovinsko delo o zadnji četrtini drugega tisočletja ...

Celje v plamenih revolucije

Milko Mikola

Celjska Mohorjeva družba, 2015, m. v., 200 str., 18,50 €

Z novim političnim sistemom, ki je Slovenijo v okviru Jugoslavije sicer vzpostavil kot republiko, so takoj po drugi svetovni vojni prišle tudi krvave ideološke čistke, uperjene predvsem proti

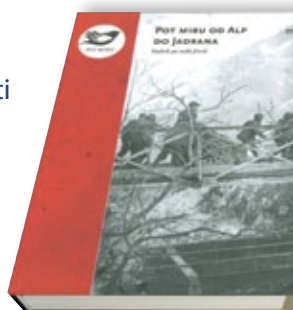
meščanstvu, družinskemu podjetništvu in nemški manjšini. Poleg domobrancev so bili med žrtvami tudi številni civilisti. Knjiga sledi uradnim dokumentom in pričevanjem s celjskega območja ter osvetli tri vidike: taborišči Teharje in Petriček, nasilne razlastitve premoženja ter politične sodne procese proti kmetom, trgovcem, industrialcem, obrtnikom in duhovnikom. Razvidno je predvsem to, da novi oblastniki niso vedeli, do kod naj s poboji gredo – kdaj je preveč in kaj je premalo, zato so odločitve na koncu sprejemali posamezni odločevalci glede na trenutno prepričanje. Knjiga je nastala predvsem z željo in potrebo popraviti krivico, ki je bila storjena mestu Celju, saj je bil ta madež revolucije v zgodovinskih knjigah bolj ali manj zamočlan. > ŽIGA VALETIČ

Pot miru od Alp do

Jadrana; Vodnik po soški fronti

Tadej Koren

Ustanova Fundacija Poti miru v Posočju, 2015, m. v., 207 str., 14 €

Pa ga imamo! Že prejšnja poletja smo se z družino odpravljali na Pot miru, na vandranje po tamkajšnjih planinskih poteh, ki vodijo po soški fronti, a nas je vedno nekaj ustavilo. Zdaj, z vodnikom, ki nam nazorno opiše vso pot od začetka v bovškem koncu pa vse do izliva Soče v Jadran, pri tem pa nas spotoma podrobno seznanja s tem unikatnim (vojnimi) muzejem na prostem, bi nam moralo uspjeti. Opremljen je z dovolj informacijami (ter dodatnimi zemljevidi), vključno s profilom poti, ter hkrati dovolj spodbuden in dovolj lahek za nošenje v nahrbtniku, da skupaj s priloženim zemljevidom olajša hojo po teh krajih. Ne pozabite: stota obletnica soške fronte traja še vse letošnje in prihodnje koledarsko leto! > SAMO RUGELJ

Biografija

Novo pri Modrijanu

LEONARDO DA VINCI Umetnik, iznajditelj, filozof

»Zmožnost biti koristen bi pogrešal bolj kakor zmožnost premikati se. Smrt bi mi bila ljubša od nedejavnosti. /.../ Nikdar se ne bom naveličal biti koristen.«

Leonardo

Serge Bramly
Prevedla Anuša Trunkelj

www.modrijan.si

Modrijan

Dragi Vincent

Mandy Hager

prevod: Nataša Grom

Miš, zbirka Z(o)renja+,

2015, t. v., 245 str., 27,95 €

dr. Manca Košir

Tale zapis posvečam ljubi Renati A., ki ji nisem mogla pravočasno podariti tega romana.

Založba Miš je fenomen na našem založniškem trgu. Vztraja pri kakovostni literaturi in pozna bralske potrebe. Za oboje je nagrajena: za kakovost s številnimi zlatimi hruškami, za posebni zbirki Z(o)renja in Srebrne niti (hura za velike črke, vzklikamo očalarji!) s številnimi bralci. Z enakim veseljem ne glede na leta berno knjige prve zbirke za najstnike, kamor sodi tudi imeniten roman *Dragi Vincent*, kot dela zbirke za starejše Srebrne niti, ko se ob družinskih zgodbah povežejo generacije. Srebrne niti ne pomenijo (le) barve las, temveč tudi niti medosebnih odnosov in čustev, ki poganjajo njihove romane. Zbirki prinašata dela z različnih koncev sveta, pogosto iz Avstralije in Nove Zelandije, ki sta bili pred tem skromno predstavljani. Zlate hruške pa, kot rečeno, kar letijo. Irena Miš Svjoljšak, nekoč zaposlena v banki, ki jo je zaradi ljubezni do knjig zapustila in šla na samostojno založniško pot, pravi: »Doslej smo prejeli 58 zlatih hrušk, samo v letu 2014 kar 17, od tega 14 za nove naslove – s to zadnjo številko smo izenačeni z Mladinsko knjigo, ki je prejela prav tako 14 zlatih hrušk za nove naslove. To pomeni, da je 60 % knjig, ki smo jih izdali, dobilo najvišjo oceno.«

In zdaj k romanu *Dragi Vincent*. Napisala ga je priznana novozeleandska avtorica Mandy Hager in zanj prejela najvišjo nagrado za mladinski roman. Pripoveduje zgodbo sedemnajstletne Tare, ki mora skrbeti za hudo bolnega očeta, služiti denar v domu ostarelih za odplačevanje posojil za gnijočo hišo ter gledati mamo, ki ne zmore pokazati nobenih čustev naklonjenosti. Ob tem pa še globoko žaluje za svojo ljubljeno sestro, ki jo je edina ščitila v tej hladni družini. Prav v njenih letih jo je mama poslala k očetovemu bratu v rodno Irsko, kjer so jo pokopali v prerani grob.

Žalostna Tara obožuje slikarja Vincenta van Gogha in zna skoraj na pamet njegova pisma bratu Theu. S pomočjo štipendije za slikarstvo se želi izkopati iz revščine, zato pridno preslikuje Vincentove slike in tako zdravi svojo ranjenost. Srečo ima, da v domu upokojencev spozna uglajenega gospoda, ki tudi obožuje van Gogha, in prvič v življenju ima občutek, da jo nekdo povsem razume. Kajpada ima ta krásni gospod zanimivega vnuka itd. – saj uganete, v katero smer se bo razvijal roman. Ne moremo pa tako hitro uganiti, kaj bo Tara odkrila na Irskem, kamor gre iskat resnico o sestrični smrti, saj je mama vse v zvezi z njo razglasila za prepovedano temo. Na njen rojstni dan se zgodi usodni preobrat pod zvezdnatim nebom Irske na kraju, kjer se je na ta dan obesila sestra Van.

Tara sliši zgodbo nesrečne matere in očeta: »Namesto da bi poiskal pomoč, da bi izrazil svojo bolečino in trpljenje, je pustil, da ga je to strlo.« Njej uspe izražati bolečino s pomočjo terapevtskega slikanja in upa sprejeti pomoč. Zato je rešena, saj je razumela modrost: »Tako ali drugače vsi utrpimo rane. To, kako se spopadamo s tem – oziroma se ne –, na koncu iz nas naredi, kar smo. Lahko pustimo, da nas to zastruplja in s tem tiste, ki jih imamo radi, ali pa to uporabimo za osebno rast. Odločitev je v naših rokah.«

Samomorov je na Slovenskem veliko. Tudi mi se o njih pogosto ne znamo pogovarjati. Kot najhujšo obliko smrti jih odrivamo na rob zavesti. Da bi pomagali detabuizirati smrt in da bi se učili pogovarjati o njej, bo v knjigarni Konzorcij od 23. februarja vsak četrti torek v mesecu potekal hospicoffe. Odprti prostor pogovora za vse, ki bi radi podelili svoje stiske, ki bi radi slišali, kako jih skupaj in ob ustreznih pomoči lažje premagamo. Toplo vabljeni!

Samomorov je na Slovenskem veliko. Tudi mi se o njih pogosto ne znamo pogovarjati. Kot najhujšo obliko smrti jih odrivamo na rob zavesti. Da bi pomagali detabuizirati smrt in da bi se učili pogovarjati o njej, bo v knjigarni Konzorcij od 23. februarja vsak četrti torek v mesecu potekal hospicoffe. Odprti prostor pogovora za vse, ki bi radi podelili svoje stiske, ki bi radi slišali, kako jih skupaj in ob ustreznih pomoči lažje premagamo. Toplo vabljeni!

Preobrazba

Minljivost

Medicina in kaj je na koncu pomembno

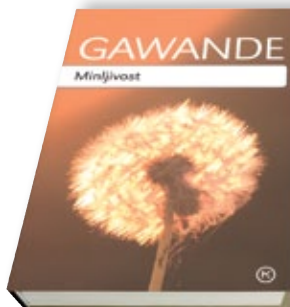
Atul Gawande; prevod: Samo Kuščer

Mladinska knjiga, zbirka Esenca,

2015, m. v., 252 str., 27,96 €

Atul Gawande

Gawande (1965) je ameriški zdravnik indijskih korenin, ki v svoje knjige spretno zajema zgodbe iz lastnega profesionalnega življenja ter jih spleta v izzivalne knjige, ki nagovarjajo širok krog bralcev. V svojih dosedanjih knjigah *Complications*, *Better* in *The Checklist Manifesto* je svoje zdravniške izkušnje povzemal raztegnil v splošnejše kontekste. Tako je skušal pokazati, kako dobro načrtovanje dela in natančna izdelanost delovnih protokolov lahko preprečita marsikatero napake v katerihkoli delovnih procesih, ki v zdravstvu seveda lahko vodijo do usodnih posledic. V najnovejši knjigi *Minljivost*, izvirno je izšla konec leta 2014, s katero se je zavihtel tudi na vrhove najbolj prodajanih knjig, pa se je spoprijel z eno večnih tem človekovega življenja – njegovo minljivostjo. Pisatelj pred nami razgrinja zgodbe različnih ljudi, od starejših, ki so se že morali soočiti z zatonom svojega življenja, do mladih s tako ali drugačno usodno boleznijo, ki je vodila k prezgodnjemu koncu, prek njih pa izpisuje sodoben odnos zahodne družbe (ne manjka primerjav z Indijo, od koder so njegovi predniki) do smrti in priprave nanjo. V domišljeno strukturirani knjigi Gawande tako prepričljivo pokaže, kako se s staranjem prebivalstva spreminja tudi soočanje s končnostjo življenja, ob tem pa razkrije, kakšnim družbenim in kulturnim spremembam na tem področju smo bili priča v zadnjih desetletjih. Ganljivo. > SAMO RUGELJ

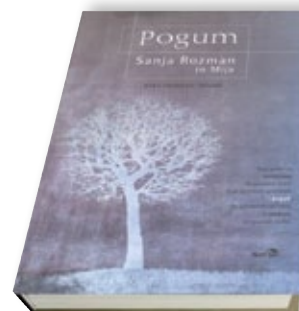
Gawande (1965) je ameriški zdravnik indijskih korenin, ki v svoje knjige spretno zajema zgodbe iz lastnega profesionalnega življenja ter jih spleta v izzivalne knjige, ki nagovarjajo širok krog bralcev. V svojih dosedanjih knjigah *Complications*, *Better* in *The Checklist Manifesto* je svoje zdravniške izkušnje povzemal raztegnil v splošnejše kontekste. Tako je skušal pokazati, kako dobro načrtovanje dela in natančna izdelanost delovnih protokolov lahko preprečita marsikatero napake v katerihkoli delovnih procesih, ki v zdravstvu seveda lahko vodijo do usodnih posledic. V najnovejši knjigi *Minljivost*, izvirno je izšla konec leta 2014, s katero se je zavihtel tudi na vrhove najbolj prodajanih knjig, pa se je spoprijel z eno večnih tem človekovega življenja – njegovo minljivostjo. Pisatelj pred nami razgrinja zgodbe različnih ljudi, od starejših, ki so se že morali soočiti z zatonom svojega življenja, do mladih s tako ali drugačno usodno boleznijo, ki je vodila k prezgodnjemu koncu, prek njih pa izpisuje sodoben odnos zahodne družbe (ne manjka primerjav z Indijo, od koder so njegovi predniki) do smrti in priprave nanjo. V domišljeno strukturirani knjigi Gawande tako prepričljivo pokaže, kako se s staranjem prebivalstva spreminja tudi soočanje s končnostjo življenja, ob tem pa razkrije, kakšnim družbenim in kulturnim spremembam na tem področju smo bili priča v zadnjih desetletjih. Ganljivo. > SAMO RUGELJ

Pogum

Kako preboleti travmo

Sanja Rozman in Mija

Modrijan, 2015, m. v., 232 str., 24,90 €

Mija že dolgo ni srečna. Lastno ceno in potrditev išče v zgrešenih razmerjih za eno noč, beži od prijateljic ali pa se pretirano naveže nanje, vdaja se mehkim in tudi trdim drogami, odvisna je od seksa. Dokler potem nekega dne preprosto ne zmore več ... Ne, to ni izmišljena zgodba, pač pa resnično pričevanje žrtve hude travme, ki ji je šele ob terapevtkini pomoči uspelo odstrti sence s šokantne preteklosti. Mija je namreč žrtev spolne zlorabe v družini, ki svojo nadvse bridko izkušnjo brez olepšavanja razgrne v novi knjigi priznane psihoterapevtke Sanje Rozman. Ta je v *Pogumu*, drugem delu svoje trilogije o nekemičnih zasvojenostih, ki jo spremljata še knjigi *Umirjenost* in *Modrost*, svoje bogato teoretično in praktično znanje prepletla s prvoosebno zgodbo klientke Mije. Tako dobi bralec dvojni vpogled v predstavljeno problematiko: na eni strani se pred njim razgrne nadvse boleče obujanje spominov na spolno zlorabo, prikazano iz Mijinih oči, temu pa sledi še strokovna terapevtkina razlaga klientkinega procesiranja. Oba dela se na koncu zlijeta v smiselno celoto, ki prinaša jasno sporočilo: o tej vse preveč tabuizirani in zamolčani temi je vredno, tako kot je to storila Mija, pogumno spregovoriti, saj le tako lahko skočiš s peklenke gugalnice in zakorakaš v upanja polno, novo življenje. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Kaj je družina?

Fabrice Hadjadj

prevod: Jasmina Rihar

Družina, 2015, t. v., 152 str., 19,90 €

Hadjadj (1971) je bistroumni francoski filozof, dramaturg in oče šestih otrok, »profesor filozofije judovskega izvora, arabskega imena in katoliškega prepričanja«, kot se označuje sam. V slovenščini ga že poznamo po dveh knjigah, *Veri demonov* in pa *Kako uspeti v smrti*, v katerih izvirno analizira obravnavane teme. Podobno mu je uspelo tudi v njegovi najnovejši knjigi *Kaj je družina?*, ki je izvirno izšla leta 2014, bere pa se, kot da bi bila napisana prav za potrebe našega nedavnega družinskega referendumu. Hadjadj v knjigi skuša najprej najti temeljni odgovor na to, kaj je družina v svojem bistvu, pri tem iskanju pa odklanja vse definicije, ki imajo po njegovem mnenju tak ali drugačen redukcionističen pristop. V nadaljevanju pa zagovarja tezo, da se je družina v zadnjem času iz osnovne celice družbe začela spreminjati v poskusni laboratorij, saj njen »razvoj ni več posledica spolne različnosti, pač pa neobzdrane tehnologije«. Knjiga, ki bo gotovo zbudila velik odmev tudi pri nas. > [SAMO RUGELJ](#)

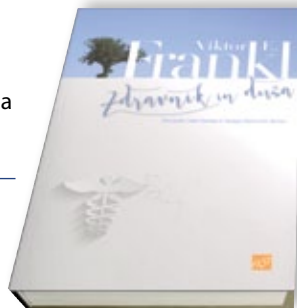
Zdravnik in duša

Viktor E. Frankl

prevod: Jože Stabej, Tadeja Petrovič Jerina

Celjska Mohorjeva družba, 2015, m. v., 392 str., 23,50 €

Avtor knjige, zdaj že devet let pokojni, priznani profesor nevrologije in psihiatrije na dunajski univerzi, ki je deloval in predaval na različnih koncih sveta, je svoje profesionalno življenje večinoma posvetil raziskovanju posebne terapevtske metode – logoterapije. Gre za neke vrste bivanjsko analizo, ki pa je, kot pogosto poudarja tudi avtor te knjige, mnogo več kot to. Logoterapija se namreč v prvi vrsti ukvarja z vrednostjo bivanja oziroma z voljo do smisla. Terapevt tako pri svojem delu poskuša z različnimi postopki bivanjske analize – ti so v knjigi podrobno opisani – klientu pomagati na poti do (novega) osmišljanja bivanja. Čeprav je prva žepna izdaja te knjige izšla pred natanko sedemdesetimi leti – avtor je kasnejše izdaje nenehno osveževal z aktualnimi opombami –, se zdi, kot da je v marsičem kot ustvarjena za današnji tempo življenja. Tudi osnovno sporočilo te uspešnice, prevedene v ogromno tujih jezikov – če ga malce parafraziram –, je več kot aktualno: ne užitki in uspehi, ampak pot do njih, četudi ne vedno lahka in gladka, je tista, ki nam vliva voljo do (kakršnega koli) smisla. > [VESNA SIVEC POLJANŠEK](#)

Jamska ženska

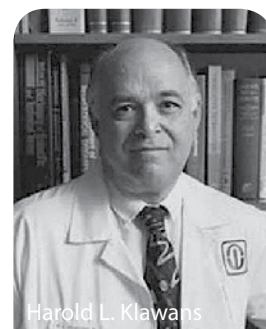
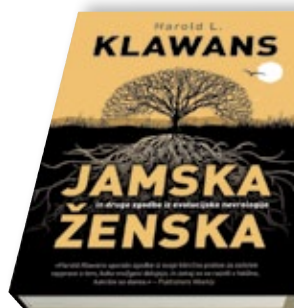
in druge zgodbe iz
evolucijske nevrologije

Harold L. Klawans

prevod: Branko Gradišnik

UMco, zbirka Preobrazba,

2015, m. v., 316 str., 24,90 €, JAK

Klawans (1937–1998) je bil nevrolog, ob tem pa tudi priznani avtor znanstvenih in leposlovnih del. Po doktoratu se je zaposlil kot profesor nevrologije in farmakologije. Njegovo delo obsega preučevanje raznih nevroloških motenj, nevrofarmakologije in zdravstvene anamneze, bil pa je tudi ekspert na področju parkinsonove bolezni in ustanovitelj klinike za motnje gibanja. Na temo nevrologije je napisal sedem knjig, *Jamska ženska* pa je prvo delo, ki je prevedeno v slovenščino. V trinajstih esejih, v katerih Klawans postreže z zgodbami pacientov v okviru svoje nevrološke prakse, se avtor posveča evolucijskemu razvoju možganov in evoluciji človeškega razmišljanja in vedenja. Klawans sicer razpravlja o njihovih bolezenskih problemih in diagnozah, vendar pa se razmišljanja o njihovih disfunkcijah loteva z zornega kota evolucijskega razvoja možganov. V svojih primerih nam Klawans tako med drugim predstavi profesorja, ki neko jutro vzame v roke časopis in ugotovi, da ne zna več brati; pa pacientko, ki je trpela zaradi nepojasnjene bolečine v nogi in nožnih prstov, ki so nenehno trzali; italijanskega dirigenta, ki je briljantno vodil svoj orkester tudi po tem, ko zaradi kapi ni več znal govoriti in ni razumel govora drugih. Gre za izjemne pripovedi, ki nas pritegnejo tako s svojega izkustvenega vidika kot tudi zaradi pisateljevega načina pisanja. Kritiki njegova dela hvalijo predvsem zaradi natančne izdelave zapletenih znanstvenih analiz, ki jih avtor zna približati tudi navadnemu bralcu brez predhodnega znanja nevrologije, hkrati pa Klawansa smatrajo za enega zadnjih medicinskih intelektualcev, ki je imel celovit pregled nad medicinsko nevrološkim področjem. Njegova dela se po vplivnosti in izrazni ter vsebinski sintezi lahko primerjajo s knjigami Oliverja Sacksa. *Jamska ženska* je delo, ki delovanje naših možganov obravnava izvirno in povzroči, da bralec o svojih možganih začne razmišljati v drugačni luči. Domačo spremno besedo h knjigi, v kateri je zatrdil, da bi po branju te knjige najraje prebral vse, kar je napisal Klawans, je prispeval profesor nevrologije David Neubauer. > [SAMO RUGELJ](#)

... primerjajo s
knjigami Oliverja
Sacksa ...

☞ Aleš Debeljak (1961–2016) ☞

Takoj, takoj ko je začel govoriti, si vedel, da gre za posebnega človeka. O, bog, kako je govoril! Govoril je strastno, glasno in slastno. Govoril je artikulirano, natančno, koncentrirano, razborito, inteligentno in z eruditsko profesorsko avro. Če je govoril o strokovnih rečeh, je v svoj govor virtuosno vgrajeval podredja in piredja vseh vrst ter vanj vpisoval pike, vejice in klicaje tako, da bi lahko samo pretipkal, kar je povedal, in poslal besedilo neposredno v tisk. Če pa je govoril o literaturi in poeziji, je spremenil ton v mehkejši ritem, neposredno iz nje ga so prihajale pesmi v prozi, gledal te je natančno v oči, ko je ubesedoval pomene, hipnotiziral te je s svojo prepričljivostjo in sugestivnostjo, samo na kratko je vdihnil, da ga skoraj ni bilo mogoče prekiniti, poslušal si ga in skoraj si nisi upal dihati niti ti. Včasih je to trajalo minute, včasih deset minut ter več, in kot pravi anekdota, zdaj že prerasla v legendo, je kdaj trajalo tudi debelo uro, tako da so sogovorniki ostali skoraj brez besed. Če bi mu dal indijansko ime, bi bilo to gotovo: Mož, ki je znal govoriti. Še vedno slišim njegov glas. > [SAMO RUGELJ](#)

Marko Uršič (1951) je filozof in literat ter redni profesor na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Nedavno je z zadnjo knjigo *Zima zaključil svoj dolgoletni projekt Štirje časi*, v katerem je na impozantno izviren način prepletel svoje filozofsko premišljevanje z literarnim izpovedovanjem. Ob sklenitvi tega unikatnega knjižnega dela v petih knjigah (*Poletje* je namreč izšlo v dveh delih) na več kot dva tisoč petsto straneh smo z avtorjem opravili kratek pogovor.

»V sebi ne ločujem filozofa in pisatelja, sem oboje.«

Štirje časi

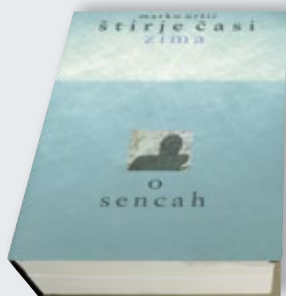
Zima: četrti čas, preludij. O sencah.

Filozofski pogovori in samogovori

Marko Uršič

Cankarjeva založba,

2015, t. v., 548 str., 44,96 €, JAK

Bukla: Kako bi predstavili *Štiri čase* nekemu, ki jih še ni vzel v roke?

Uršič: *Štirje časi* s podnaslovom »Filozofski pogovori in samogovori« so cikel filozofsko-literarnih knjig, ki obravnavajo različne filozofske probleme tako v tematsko-objektivnem kakor tudi v osebno-subjektivnem pogledu, kolikor je to dvoje sploh mogoče ločevati (sam mislim, da ne). S štirimi sogovorniki, mojimi »drugimi jazi«, v tetralogiji potujem od sebe samega, prek filozofije prostora in časa, narave in duha (v *Pomladi*), renesančne estetike in etike (v *Poletju*), kozmologije in metafizike (v *Jeseni*), do temeljnega ontološkega vprašanja o sami resničnosti (v *Zimi*). Moje knjige niso poljudne v takšnem pomenu, kot je, recimo, uspešnica Josteina Gaardnerja *Zofijin svet*, poskušam pa v filozofiji povedati jasno in razumljivo tisto, kar je mogoče povedati jasno in razumljivo – vselej pa ostaja presežna skrivnost, »bistvo, ki je očem skrito«, kot je lepo rekel Mali princ.

Bukla: Kako se je počutil filozof v vas, ko ste zaključili ta velebnji projekt? Kaj pa pisatelj?

Uršič: V sebi ne ločujem filozofa in pisatelja, sem oboje. *Štirje časi* so filozofska literatura ali literarizirana filozofija – odvisno od tega, na kakšen način jih bralec ali bralka bere. So pa te knjige spletene iz več pramenov, zlasti *Poletje* in *Zima*: kakor v glasbeni fugi se kontrapunktično prepletajo nizi bolj filozofskih z nizi bolj literarnih poglavljev. Mislim, da je posebnost, morda tudi odlika mojih knjig ravno ta dvojnost in mnogoterost »v enem«, pri čemer pa dvoje ostaja dvoje in mnogo ostaja mnogo. Slogovno »večglasje«, preplet drugega in istega, odraža tudi moje filozofsko prepričanje, da je bistvo filozofije – ljubezni do modrosti – ravno v iskanju poti k vselej presežni resničnosti. Filozofija je zame predvsem miselna pot, potem šele »sistem« misli.

Bukla: Morda je smiselno narediti še pogled nazaj. Kako se je pred dobrim ducatom let vse skupaj sploh začelo?

Uršič: *Štiri čase* sem začel pisati že v prejšnjem stoletju, *Pomlad* je izšla leta 2002. Celotno tetralogijo sem napisal tu, kjer tudi zdaj odgovarjam na vaša vprašanja, v Kazljah, kraški vasi, ki je postala moj drugi, v marsičem celo prvi dom. V Ljubljani je sledilo brušenje besedil, že pred pisanjem pa seveda študij obsežne filozofske literature, ki jo obravnavam v teh knjigah. – Hm, kako se je vse to začelo? Če povem bolj literarno, so se *Štirje časi* začeli takrat, ko je k mojemu »prvememu jazu«, podeželskemu svetovljanu, malce staroveškemu »mojstru« Brunu, prišel na obisk in po nasvet moj mlajši »drugi jaz«, študent Janez; in potem sta se kmalu med mojimi drugimi jazi znašla še Marija in Angel – četverje torej, deloma tudi »arhetipsko«, čeprav, kolikor sem zmoget, živo.

Bukla: Ste imeli ob začetku tega projekta že povsem jasno idejo, kako bo potekal? Strukture posameznih knjig se med seboj precej razlikujejo ...?

Uršič: Na začetku seveda nisem vedel, kam vse me bo popeljala miselna pot v *Štirih časih* – kajti, če bi to vedel, ta pot ne bi bila nikakršna avantura. Pri pisanju je ravno to najlepše, da se sicer nekam zavestno napotiš, vendar ne veš, kaj boš tam našel, videl in skušal. Imel pa sem že na začetku pred očmi splošen formalni okvir tetralogije: sledenje ritmu letnih časov (tj. veliki sončni uri), ritmu mesecev in tednov (luninih men), vse do posameznih dni v tednu, pa tudi osnovne značajske lastnosti štirih glavnih oseb, slogovno in tematsko simetrijo med knjigami (»sestri« sta *Pomlad* in *Jesen* ter *Poletje* in *Zima*), predvsem pa me je vodila želja ustvarjati in pisati dialoge. Tudi v tistih poglavljih, ki niso napisana v obliki

pogovora, ampak kot eseji, pripovedi, sanje itd., ohranjam *notranji* dialog, se pravi, pogovor s samim seboj. In še enkrat bi rad poudaril, da je zame, tako v filozofiji kot v življenju, najpomembnejša pot – lahko bi platonsko dodal: pot k Dobremu, k Luči, seveda »skozi« sence. V mislih in življenju je najpomembnejša svetloba, »sončava«.

Bukla: Komu, kakšnemu bralcu, ste v osnovi namenili *Štiri čase*?

Uršič: Že na začetku *Pomladi*, v nagovoru bralcu ali bralki, sem zapisal: »Ta knjiga je moj filozofski sprehod s teboj, na katerem se mi lahko pridružiš kjerkoli, tudi sredi poti ...« – in to velja, bolj ali manj, za celotno tetralogijo. Bralcu hočem reči, naj se ne ustraši debelosti teh mojih bukev, saj ne zahtevajo, da jih prebereš v celoti, od začetka do konca, kakor kak klasični roman. Lahko jih začneš brati tudi nekje na sredini in se potem morda vrneš na začetek, podobno kot lahko bereš Plotina ali Montaigna ali Prousta (ki so seveda mnogo večji od mene) ... Ja, komu so namenjeni *Štirje časi*? Vsem, ki bodo v njih našli delček sebe, odseve svoje duše in duha. Gotovo je moje glavno področje filozofija, ki jo predavam študentom, tako da so te knjige namenjene tudi njim, recimo kot »sekundarna literatura«, čeprav niso učbeniki. Pa vsem tistim bralcem, ki filozofije sicer ne poznajo, jim je pa blizu iskanje modrosti. K temu naj dodam, da je pri branju prav vsake knjige, ki jo vzamemo v roke, pomembno to, da bralec vsaj ob vstopu vanjo knjigi zaupa, tudi če je *potem*, ko jo (pre)bere, do nje kritičen. Zdi se mi, da je nasploh preveč nekih apriornih sodb, predsodkov, še posebej pri tovrstnih »hibridnih« žanrih, ki skušajo ubesediti in povezati oboje, »mišljenje in pesništvo«, če uporabim znano sintagmo. Kot avtor si želim miselno in čustveno odprtega bralca, ki ne bo že vnaprej rekel »aha, to je to«, ampak rajši »no, pa pogledjmo, kaj je to«.

Bukla: V knjigah med seboj prepletate tako klasično kot tudi sodobno filozofsko misel. Kako bi ovrednotili intelektualno kondicijo sodobnih filozofov v primerjavi s klasičnimi?

Uršič: Vprašanje o odnosu med klasično in sodobno filozofijo bi zahtevalo dolg odgovor. Veliki klasiki, h katerim se nenehno vračamo, so »večno mladi« in so nam, »poznam« filozofom, vzor in navdih. Dandanes je težko povedati kaj resnično novega, ne samo v filozofiji, tudi v književnosti, likovni umetnosti, glasbi ... kajti svet je vse bolj zasičen ne samo s stvarmi, temveč tudi s pomeni. Bolj konkretno pa bi lahko rekel, da v sodobnih filozofijah pogrešam več pravega, temeljnega in odprtega dialoga med pripadniki različnih smeri. Včasih se zdi, kot da živimo na različnih planetih.

Bukla: Glede na to, da so knjige nastajale in se tudi brale skozi daljši čas, me zanima, če so tudi bralci kaj vplivali nanje. Kaj pa bralki žena in prijateljica, ki ju omenjate v zahvali pri knjigi *Zima*?

Uršič: Seveda, tako kot sem zapisal v tej zahvali, »saj se iz detajlov gradi celota«. Hvaležen sem tudi uredniku Cankarjeve založbe Zdravku Duši, da je vztrajal z menoj pri tem projektu, ter oblikovalcu Petru Skalarju in slikarki Zdenki Žido za lepo oblikovanje celotne tetralogije.

Bukla: Imate morda pred seboj že kak nov knjižni projekt?

Uršič: Še preden sem pred nekaj leti začel pisati *Zimo*, sem mislil, da bom svoj »četrti čas« razdelil v dve ali celo tri knjige (*O sencah*, *O luči* in ...), ali drugače povedano, da bom pisal *Štiri čase*, dokler bom pač zmoget pisati. Potem sem ugotovil, da je vseeno bolje, da tetralogijo zaključim s to knjigo, *Zima – O sencah*. Ampak *štirje letni časi* obsegajo dvanajst mesecev, v moji tetralogiji pa jih je, kot na kakšnem drugem planetu, le deset (označeni so z rimskimi številkami), torej me čakata še knjigi XI in XII, namreč *onstran* te formalno in vsebinsko zaključene tetralogije, čeprav povezani z njo.

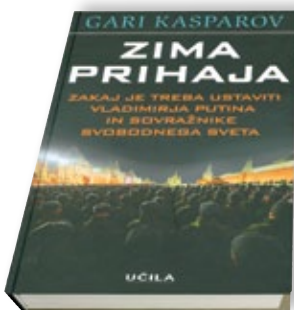
Marko Uršič

Družba ničelnih mejnih stroškov

Jeremy Rifkin; prevod: Urška Pajer

Modrijan, 2015, t. v., 400 str., 25,50 €, JAK

Rifkin (1945) je ameriški ekonomist, aktivist in pisec, ki skuša s svojimi knjigami – napisal jih je več kot dvajset – vnaprej identificirati prihajajoče makrotrende na različnih družbenoekonomskih področjih. V slovenščini ga že poznamo po knjigah *Stoletje biotehnologije* (2001) in *Konec dela* (2007), zdaj pa smo dobili prevedeno še njegovo najnovejšo delo iz leta 2014. V njem Rifkin dokazuje, da se je s spletnim univerzumom, ki je (spet) spodbudil nastanek ekonomske skupnosti in ekonomijo souporabe – ta ne temelji več na lastništvu proizvodnih in drugih sredstev, temveč na njihovi souporabi –, nepreklicno in radikalno spremenilo globalno, pa tudi lokalno gospodarsko okolje, v katerem bivamo. V njem se po eni strani cene nekaterih splošno uporabnih izdelkov in storitev vse bolj približujejo njihovi proizvodni oziroma nabavni ceni, po drugi strani se iz procesa dela vse intenzivneje izločajo mnogi poklicni profili, od najbolj enostavnih do bolj sofisticiranih, po tretji pa vstop v določene veje podjetništva omogočajo tudi tistim, ki nimajo kakega velikega začetnega kapitala. Knjiga, ki lahko inspirira predvsem tiste (mlade) inovativneže, ki šele iščejo prostor v podjetniškem svetu. > **SAMO RUGELJ**

Zima prihaja

Gari Kasparov; prevod: Niki Neubauer

Učila International, 2015, t. v., 336 str., 32,90 €

Bivši svetovni šahovski prvak Gari Kasparov (1963) je v zadnjih letih glasen kot opozicijski politični nasprotnik Vladimirja Putina, pri čemer slednjega predstavlja kot vse večjo grožnjo za nemoteno življenje svobodnega sveta. V svojem premočrtnem stilu Kasparov v svoji knjigi, ki je v angleščini izšla leta 2015, analizira čas po letu 1999, ko je na položaj predsednika Rusije prišel Vladimir Putin, nekdanji oficir KGB-ja, in ko se je po

mnenju Kasparova končalo kratko obdobje ruske demokracije. V nadaljevanju namreč pokaže, do kod je v naslednjih petnajstih letih pogosto surovega političnega in tudi vojaškega preigravanja pripeljala Putinova vladavina, sicer polna mojstrskih strateških potez, od zamenjave funkcij z Medvedjevom naprej, poleg tega pa uperjena tudi v demoniziranje Zahoda prek svojih medijev. Kasparov tako v knjigi, skoraj manifestu, svari, da Putin s svojimi ogromnimi naravnimi viri in neznanjsko jedrsko oborožitvijo postaja velika globalna grožnja, in poziva (Zahod) k akciji za zaustavitev Putinovega pohoda. Nova hladna vojna v živo! > **SAMO RUGELJ**

Ekonomija neenakosti

Thomas Piketty; prevod: Miha Lenardič

Sophia, zbirka Naprejl, 2015, m. v., 158 str., 13 €, JAK

Thomas Piketty se je s svojo zadnjo knjigo *Kapital v 21. stoletju* zavihtel med ekonomiste, ki jih pozna tudi laična javnost. K temu je pripomoglo, da je svoje ideje predstavil v zanje ugodnem časovnem obdobju, ko je nekdanje »prizadevanje za enakopravnost« v zahodnih družbah najprej naraslo v »zavzemanje za enake možnosti«, nazadnje pa eskaliralo do »zagotavljanja enakosti«. Med temi na videz sorodnimi pojmi so pomembne semantične razlike, saj implicirajo vse močnejšo vlogo oblastnih organov v družbi. *Ekonomija neenakosti* pa je Pikettyjeva monografija, ki je izvirno izšla približno deset let pred *Kapitalom*. Avtor v njej najprej obravnava statusno neenakost med kapitalom in delom, potem pa se posveti neenakosti plač zaradi neenakosti človeškega kapitala. Ljudje po njegovem zaradi prirojenih razlik in okoljskih vplivov pač pridobijo različne večine in so z njimi različno konkurenčni na trgu dela. Pikettyju bi se tako, denimo, zdelo koristno, če bi država šolarje razporejala ne v najbližjo šolo, pač pa »tako, da bi bil povprečni dohodek staršev v vseh šolah v regiji enak«. S tem naj bi imele »diskriminirane in nediskriminirane družbene skupine popolnoma enaka izhodišča za razvoj človeškega kapitala«.

Pikettyjeva pot v boljšo družbo je bila že v tej knjigi posvečena zmanjševanju razlik z visokimi progresivnimi davki in izenačevanju možnosti s političnimi ukrepi. Vseeno pa je bil dovolj realen, da je priznaval, da »brez zunanje prisile ne more priti do tako zamišljenega družbenega ravnovesja«. Slovenski bralec naj pri interpretaciji avtorjevih sklepov upošteva tudi to, da je dohodkovna neenakost v Sloveniji malodane za red velikosti nižja kot v Franciji in ZDA, na katerih je Piketty utemeljil svoje teze. Knjiga za mlade idealiste. > **SANDI KODRIČ**

PESTRA IZBIRA NOVOSTI ZNANSTVENE ZALOŽBE FF

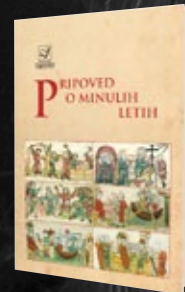

ORGANIZACIJSKA PSIHOLOGIJA

DANES IN JUTRI

Eva Boštjančič (et al.)
283 str., 19,90 EUR

*Vloga psihologije
pri izboljšanju
uspešnosti podjetja.*

PRIPoved O

MINULIH LETIH

248 str., 19,90 EUR

*Prevod najstarejšega
vzhodnoslovanskega
besedila iz 12. st.*

CENTER IN PERIFERIJA

Marija Z. M., Tanja Ž.,
Tamara M. J.

168 str., 15,00 EUR

*O razlikah v preva-
janju iz bolj in manj
razširjenih jezikov.*

SMRT LIRIKE?

Brane Senegačnik
279 str., 19,90 EUR

*Priповed o življenju
lirike.*

Heglova drhal

Raziskava »Orisa filozofije pravice«
Frank Ruda; prevod: Alfred Leskovec
Sophia, 2015, m. v., 382 str., 23 €, JAK

Hegel v eni od temeljnih knjig *Oris filozofije pravice* (1820) vpelje pojem »drhali«, ki se mu mladi sodobni nemški filozof Frank Ruda (rojen leta 1978) posveti s presenetljive bližine. Drhal je množica, v kateri svobodna volja še ni živa in prebujena, zato je prav pojem svobode v obeh delih, tako v izvorniku kot v novi študiji, osrednjega pomena. Odgovor na Heglova vprašanja je delno ponudil Marx z emancipacijo proletariata, ampak tudi sto petdeset let po Marxu se – kljub visoko poudarjeni individualizaciji zahodne družbe – odvijajo politični procesi, ki stopnjo svobode posameznika in posameznice postavljajo pod resen vprašaj. Frank Ruda v tej luči obravnava inercijo, lenobnost, revščino, spremembo, npravnost, subjektivnost, državo, nastrojenost, lastnino, univerzalnost in sorodne pojme, prek katerih dokazuje, da Hegel pojma »drhali« sicer ni docela raztolmačil, je pa s to negacijo vseh določil, prek samega Hegla, v filozofijo vdrlo drugačno mišljenje politike. > ŽIGA VALETIČ

Seksualna kot ontološka diferenca

Andrej Medved
KUD Apokalipsa, zbirka Aut,
2015, m. v., 300 str., 19 €, JAK

Andrej Medved

Andrej Medved novo knjigo posveti vprašanju forme: »S spremembo Forme se zgodijo revolucije v rokovanju s stvarmi, v Pogledu in Umevanju odnosov.« Vzpostavi tri platoje: Roko, Vagino in Smrt, na njih pa preuči raznovrstne umetniške in filozofske postopke. Slike Gabrijela Stupice mu služijo za razpravo o belini, praznini in deviškosti, Heideggerjeva »roka« mu služi za razlago prejemanja in danja,

skozi pesnika Artauda pa tematizira telesno in božje. V drugem delu so njegovi sopotniki Jakov Brdar, Friedrich Nietzsche in Markiz de Sade, ki jih obravnava s pomočjo diagramov Lacanove difference, fizikalnih enačb ter mističnih simbolov, nazadnje pa podrobno analizira slikarstvo Marija Preglja, pri katerem ga fascinirata tudi figura in gon smrti. Vsebina forme se pri Medvedu pozna tudi v formi vsebine, saj krepko zadiši po nekakšnem pesniško-filozofskem konstruktivizmu. > ŽIGA VALETIČ

Razbojniki

Eric Hobsbawm; prevod: Zoja Skušek
Založba / *cf., Rdeča zbirka, 2015, m. v., 266 str., 22 €, JAK

Angleškega zgodovinarja Erica Hobsbawma (1917–2012) imamo v slovenščini že na voljo v kar nekaj prevodih, zdaj pa smo dobili še eno njegovo bolj nenavadno delo *Razbojniki* iz leta 1969 (prevedena je nova izdaja, ki je izšla trideset let kasneje), ki v nemirni sedanjosti spet pridobiva na aktualnosti. V njej se Hobsbawm posveča dotlej precej spregledanemu delu zgodovine, torej (socialnim) razbojnikom, Slovenci so jim pred časom rekli tudi rokovnjači. To so bili ljudje, večinoma kmetje, ki ob v vzponu industrijske revolucije v 19. in 20. stoletju pa tudi že prej ostali obstranci in niso pristajali na razporeditev druž-

»Družbo je treba braniti«

Michel Foucault; prevod: Ana Monika Habjan
Studia Humanitatis, 2015, m. v., 319 str., 25 €, JAK

Rojstvo biopolitike

Michel Foucault; prevod: Aljoša Kravanja
Krtina, 2015, m. v., 338 str., 30 €, JAK

Skoraj sočasno sta izšli dve monografiji, ki prinašata Foucaultova predavanja na Collège de France v drugi polovici sedemdesetih let. V prvi knjigi, »Družbo je treba braniti«, se je Foucault odzival na sočasne premike v teoriji in politiki, predvsem krizo marksizma na eni strani in vzpon neoliberalizma na drugi. Zato je prekinil s tradicionalnim pojmovanjem oblasti z gledišča suverenosti in zakona ter vpeljal gledišče t. i. »vladnosti« in »biopolitike«, s čimer je bila kasneje utemeljena nova smer v politični filozofiji. Druga monografija, *Rojstvo biopolitike*, je nekakšno njeno neposredno nadaljevanje, saj se je Foucault tu v okviru rojstva biopolitike lotil preučevanja (neo)liberalizma kot tehnološke vladanja. Poleg lociranja pojma neoliberalizma, ki je bil tedaj izven strokovnega kroga neznan, je Foucault v teh predavanjih začrtal ključne značilnosti, po katerih sta se nemški in ameriški neoliberalizem razlikovala od klasičnega liberalizma 18. stoletja. Te so: a) za neoliberalce je trg umetna tvorba, ne pa naravna danost, b) to ni toliko mesto menjave kot prostor, kjer pridejo do izraza konkurenčne prednosti posameznih ponudnikov in c) neoliberalni subjekti so predvsem »podjetniki samega sebe«, drugače pa so brez psihološke globine. > SAMO RUGELJ

Razvoj filozofije v zgodovini

Davorin Peršič
KUD Sredina, 2015, m. v., 204 str., 20 €

Rudolf Steiner (1861–1925) je bil eden najpomembnejših srednjeevropskih mislecev, ki je evropski civilizaciji med drugim zapustil waldorfsko šolo z njenimi inovativnimi pedagoškimi metodami

in antropozofijo, iz katere izhaja specifičen pronaravni pogled na svet, zdravje, prehranjevanje in preostale bivanjske prvine. Pričujoča knjiga se na zgodovino filozofije ozre z vidika Steinerjevega duhovnega nasledstva, zato je razumljivo selektivna. Z izjemo avtorjev prvega obdobja, kjer najdemo starogrške filozofe, študija zaobjame pretežno mislece germanskega in anglosaškega porekla. Avtor privzdigne ramena velikarov, obenem pa sklene, da »vprašanja, ki so se postavljala, znotraj najbolj lucidnih glav, niso našla ustreznih odgovorov«. Steinerjev pristop naj bi segal dlje od čiste racionalnosti ter iskal odgovore v občutenju onkraj fizičnega zaznavanja ter mišljenja kot takega. > ŽIGA VALETIČ

benega bogastva, še natančneje zasebne lastnine, ter so si to prisvajali na razne nasilne načine. Razbojniške tolpe so tako živele zunaj družbenega reda, bile so bratovščine svobodnih, ne pa skupnost podložnih, vendar pa so za svoje življenje potrebovali delujoč politično-ekonomski sistem. Pojavljali so se na vseh koncih sveta, od Nemčije do Argentine, od Velike Britanije do Balkana, v nekaterih primerih, o čemer piše Lev Centrih v spremni besedi, pa so, kot denimo somalijski pirati, ki ropajo ladje, vzniknili tudi v sodobnem času. > SAMO RUGELJ

Po zaslugi Celjske Mohorjeve družbe smo slovenski bralci leta 2015 dobili prevod monumentalnega dela *Historia ecclesiastica gentis Anglorum* (v petih knjigah), ki ga je leta 731 v latinščini dokončal sveti Beda Častitljivi, menih iz Severne Humbrije na Angleškem.

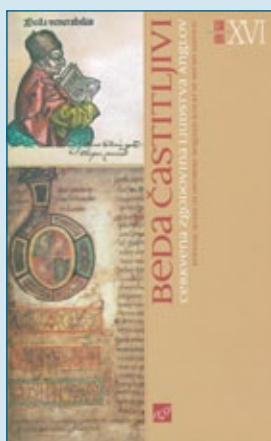
dr. Nada Grošelj

Beda Častitljivi: Cerkvena zgodovina ljudstva Anglov. Recenzija

Delo se sicer začne z geografijo in zgodovino Britanije v rimskih časih, vendar postavlja v ospredje zgodovino razvoja krščanske Cerkve na Angleškem, zlasti v Severni Humbriji. Kljub poudarku na cerkveni zgodovini pa nam po uvodnih besedah enega od prevajalcev, dr. Bogdana Kolarja, delo ponuja tudi »največ informacij, ki nam pomagajo sestaviti zgodovino zgodnjih anglosaških kraljestev« (str. 47), torej največ splošnozgodovinskih podatkov o obravnavanem obdobju. To seveda ni bilo Bedovo edino delo; nasprotno, kot nam pove drugi prevajalec dr. Miran Sajovic v svojem uvodu, tvorijo večji del Bedovih spisov razlage svetopisemskih besedil, pridružujejo pa se jim Bedi zelo ljubi življenjepisi svetnikov, dve *Kroniki* človeške zgodovine, v katerih je uvedel štetje let »od Gospodovega učlovečenja«, torej po Kristusovem rojstvu, kot tudi homilije, priročniki (o metriki, retoričnih figurah, izračunavanju časa ...), pesmi (himne, epigrami) in peščica ohranjenih pisem. Najznamenitejša pa je vendarle *Cerkvena zgodovina ljudstva Anglov*.

Slovenska izdaja je izčrpno zasnovana: spremni besedi anglista dr. Igorja Mavra sledita uvoda obeh prevajalcev, od katerih prvi (Sajovic) širše oriše Bedovo osebnost in delo, medtem ko se drugi (Kolar) osredotoči na *Cerkveno zgodovino*, njene vire (ti segajo od rimskih avtorjev do zdaj izgubljenih del in ustnih pripovedi) in – kar je zelo pomembno – na njen pomen za evropsko zgodovino in splošno zgodovinsko; Beda je namreč najbolj znan srednjeveški zgodovinar, ki je ustvarjal na Britanskem otočju. Glavni del izdaje, prevod vseh petih Bedovih knjig s predgovorom, zaokroži še pismo, ki ga je o učenjakovih poslednjih dneh in smrti sestavil njegov samostanski sobrat in učenec Cuthbert. Tako besedilo *Cerkvene zgodovine* kot Cuthbertovo pismo sta opremljeni s sprotimi opombami prevajalcev; skratka, bralec se o Bedi in njegovem delu lahko dodobra pouči po različnih plateh.

Žal pa nekoliko zaškriplje ravno pri osrednjem delu izdaje, namreč pri prevodu. Kot večkrat poudari pisec spremne besede dr. Maver, piše Beda jasno in razumljivo, vendar ne preprosto, saj je bil odličen retorik, večš retoričnih figur in tudi umetelne skladenjske zgradbe povedi. Po Kolarjevem pojasnilu v spremnem zapisu na str. 62 pa sta prevajalca sledila osnovnemu vodilu, da bi čim zvesteje poustvarila vsebino, zato sta postavila formo v ozadje; verzni vložki, denimo, so razvezani. Podobno lahko ugotavljamo tudi pri daleč prevladujočem proznem delu besedila, da se prevod ne osredini na Bedovo večkrat omenjeno retorično večščino in skladenjsko eleganco. Na žalost je posledica večkrat okoren ali celo težko razumljiv prevod, kar je v nasprotju s transparentnostjo izvornika. Skrajni primer tega najdemo že v enem od spremnih zapisov, v prevodu povedi iz Bedovega predgovora k *Razlagi Razodetja* (str. 23). Kot je razvidno iz izvornika, navedenega v opombi št. 13, gre za elegantno periodo, ki pa se v prevodu spremeni v neslovnichen anakolut: »Ko sem pomislil na lenivost našega, to je rodu Anglov, ki ni dolgo tega, kar je sprejel seme vere, to je za časa blaženega papeža Gregorija,

in da je obenem kolikor zadeva branje bil dovolj mlačen, sem poskrbel ne samo da bi osvetlil pomen, ampak tudi, da bi misli bile kratke.«

Slovensko besedilo same *Cerkvene zgodovine* se sicer v splošnem bere dovolj tekoče, vendar tu in tam zmoti kakšna nerodnost ali kar slovnična napaka. K nerodnostim lahko štejemo zvezo »povzročati ... ropanja in tegobe« (str. 97), ki je dobeseden prevedek latinskega »praedas ... et contritiones ... agere«. Najdejo pa se tudi nesporne napake. Na začetku prve knjige v latinskem opisu Britanije bemo: »/.../ exceptis dumtaxat prolixioribus diversorum promonteriorum tractibus, quibus efficitur, ut circuitus eius quadragies octies LXXV milia compleat.« Podčrtani oziralni zaimek se torej brez sleherne dvoumnosti nanaša na odnosnico »tractibus« (predeli). Nasprotno pa se v slovenskem prevodu pojavi kazalni zaimek »ta« (je to žilnik ednine moškega spola, dvojine moškega spola, množine srednjega spola?), ki se po nobeni slovnični interpretaciji ne more nanašati na nobeno odnosnico iz predhodnega besedila: »[Britanija se razteza] 800 milj proti severu in je široka 200 milj, brez obširnejših predelov različnih strmo spuščajočih se rtov, in če upoštevamo še ta, je celoten njen obseg 4875 milj« (str. 74).

Za razumevanje je še trši oreh prevod odlomka, ki se v izvorniku glasi: »'Quia rebellem,' inquires, 'ac sacrilegum celare quam militibus reddere maluisti, ut contemtor divum meritam blasphemiae suae poenam lueret, quaecumque illi debebantur supplicia, tu solvere habes, si a cultu nostrae religionis discedere tentas.'« S temi besedami govorec (poganski sodnik) zagrozi sv. Albanu, ki je skrtil krščanskega duhovnika in se še sam pokristjanil, da bo moral on pretrpeti kazni, predvideno za tiste duhovnika, če ne bo hotel izkazati časti poganskim bogovom. Slovenski prevod je precej manj razumljiv; skladnja je tako predelana, da zmanjka glavni stavek (»tu solvere habes«) oziroma je prestavljen v naslednjo poved, pa tudi pomen odvisnikov z uvajajočim »da« na prvi pogled ni jasen: »'Ker si se odločil, da skriješ upornika in bogokletnika, namesto da bi ga izročil vojakom, da bi ga s tem odvrnil, da dobi služeno kazni za svoje bogokletje in zaničevanje bogov. Zato boš ti dobil kazni, ki jo je zaslužil, če si drzneš, da zanika naše bogočastje« (str. 85). In takih primerov nerodnosti ali kar napak v slovenščini se že pri površnem pregledu najde še več. To nikakor ni razlog, da bi se kdo odrekel branju tega dela, na žalost pa si ne bo mogel ustvariti prave predstave o Bedovi jezikovni okretnosti in suverenosti.

... bralec se o Bedi in njegovem delu lahko dodobra pouči po različnih plateh ...

Nada Grošelj je profesorica angleščine in latinščine ter doktorica jezikoslovja, registrirana kot samostojna prevajalka. Prevaja predvsem dela iz leposlovja, literarne teorije, mitologije, filozofije in teologije iz angleščine in v angleščino, iz latinščine in iz švedščine. Leta 2007 je prejela priznanje za mlado prevajalko, leta 2011 pa Sovretovo nagrado.

13. Fabula (27. 2.–7. 3. 2016)

Fabula v svoji trinajsti ediciji vabi obiskovalce v Mesto literature, kot lahko Ljubljano ponosno naslavljamo od letos, ko jo je UNESCO vključil v svojo mrežo Kreativnih mest. Z aktualno naslovno temo, Prišleki, in z njo povezanimi zgodbami vseh oblik in angažmaja, od literarnih do tistih, ki jih piše življenje, bomo zapolnili zgodnjepomladanske dneve in večere. Na svoj račun bodo kot zmeraj prišli ljubitelji odličnih avtorjev in njihovih knjig – Fabuline žepnice po dostopni ceni vas bodo v knjigarnah pozdravljale že od sredine februarja. Z uglednimi gosti iz sveta literature, filozofije, novinarstva ... se bomo družili na različnih lokacijah po Ljubljani in zunaj nje. Uvod v festival bodo že tradicionalno Prozni mnogoboji s finalno denarno nagrado 800 € in trije dogodki Fabula pred Fabulo, v Mariboru, Novem mestu in v Trstu. Vabljeni!

Festival literature sveta – Fabula 2016

OSREDNJI LITERARNI AVTORJI

Matthias Göritz (Nemčija)

Matthias Göritz (1969) je nemški pisatelj, pesnik in prevajalec. Za svoj prozni prvenec (Der kurze Traum des Jakob Voss, 2005) je prejel nagrado Mara-Casens-Preis. Dlje časa je živel v Moskvi, Parizu, Chicagu in v New Yorku. Bil je gostujoči pisatelj na Bard Collegeu, prejemnik štipendije Goethe-Instituta v Maroku, gost pisateljskega programa Univerze v Iowi ter številnih drugih, nazadnje prejemnik štipendije Kulturne akademije Tarabya v Istanbulu. Roman Matthiasa Göritza, *Sanjači in grešniki*, izide pri založbi Litera v prevodu Mojce Kranjc.

V Klubu CD v Ljubljani bo v pogovoru z Jelo Krečič nastopil na otvoritveni večer festivala, v soboto, 27. 2. ob 20. uri. Izvirno glasbo za dogodek je skomponiral in jo bo klavirsko izvajal Mitja Reichenberg.

Matthias Göritz

Cees Nootboom (Nizozemska)

Cees Nootboom (1933) velja za enega najpomembnejših sodobnih nizozemskih avtorjev, ki uživa velik ugled tudi na tujem, saj so njegovi odmevni romani (mdr. *Rituali /Rituelen/*, *Naslednja zgodba /Het volgende verhaal/*, *Vsi sveti /Allerzielen/*, *Raj izgubljeni /Paradijs verloren/*), zbirke kratke proze, pesmi in potopisi (npr. *Stranpoti do Santiaga /De omweg naar Santiago/*) prevedeni v več kot 20 jezikov. Za svoje delo je prejel več prestižnih nagrad, leta 2009 tudi najpomembnejšo nagrado nizozemske književnosti, Prijs der Nederlandse Letteren.

V Klubu CD v Ljubljani bo v pogovoru s Polono Balantič nastopil v sredo, 2. 3. ob 20. uri.

Cees Nootboom

Juan Gabriel Vásquez (Kolumbija)

Juan Gabriel Vásquez (Bogota, 1973) je doštudiral pravo, nato pa na pariški Sorboni prejel doktorat iz latinskoameriške književnosti in naslednja tri leta živel v Barceloni. *Zvok stvari, ki padajo* (El ruido de las cosas al caer) je avtorjev peti roman, za katerega je med drugim prejel literarno nagrado Alfaguara (2011) in International Dublin Literary Award (2014). Dolgo je bil kolumnist kolumbijskega dnevnika El Espectador. Piše eseje, sodeluje z različnimi literarnimi revijami. Prevedel je dela J. Herseyja, V. Huga in E. M. Forsterja.

V Klubu CD v Ljubljani bo v pogovoru z Alešem Štegro nastopil v petek, 4. 3. ob 20. uri.

Juan Gabriel Vásquez

Sjón (Islandija)

Sjón (1962) je eden izmed najpopularnejših islandskih pisateljev. Svojo prvo pesniško zbirko je izdal pri 16 letih in že kot najstnik sodeloval pri surrealistični skupini Medúsa, ki je pomembno vplivala na kulturno krajino Islandije. Poleg pesniških zbirk, romanov, gledaliških iger in filmskih scenarijev piše tudi besedila za glasbenike. Med drugim sodeluje z Björk, tudi pri filmu *Dancer in the Dark* (Plesalka v temi), za katerega sta z Larsom von Trierm prispevala besedila za filmsko glasbo, ki je bila nominirana za oskarja, pa tudi pri besedilih za novejša albume. Je prejemnik številnih nagrad, med drugim Nordic Council's Literary Prize in Icelandic Literary Prize. Njegovi romani, *Modra lisica in Deček, ki ga ni bilo*, izideta v eni knjigi pri Cankarjevi založbi. **V Klubu CD v Ljubljani bo v pogovoru z Draženom Dragojevičem nastopil na zaključni večer festivala, v nedeljo, 6. 3. ob 20. uri. Glasbena gostja večera bo Katja Šulc.**

Sjón

ŽEPNA BELETRINA

Juan Gabriel Vásquez: *Zvok stvari, ki padajo*

Prevod: Tina Podržaj, Kristina Koritnik, roman, 10 €

Ko Antonio Yammara, štiridesetletni predavatelj prava v Bogoti, prebere novico o ustrelitvi povodnega konja, ki je pobegnil iz zapuščenega živalskega vrta zloglasnega narkomafijca Pabla Escobarja, se v njem sproži val spominov. Vrnejo ga v sredo devetdesetih, ko ga je za vedno zaznamovalo kratko poznanstvo s skrivnostnim Ricardom Laverdejem, ne samo z brazgotino strelne rane, ampak z razpletanjem življenjskih zgodb nedolžnih posameznikov in posrednih žrtev krvavega spopada med državo in trgovci z drogami. *Zvok stvari, ki padajo* je peti roman priznanega kolumbijskega avtorja in prevajalca Juana Gabriela Vásqueza (1973), za katerega je med drugim prejel literarno nagrado Alfaguara (2011) in International Dublin Literary Award (2014).

Samira Kentrić: *Pismo Adni*

Slikoroman, 10€

Pismo Adni je grafična zgodba o nemogočih razmerah iz katerih se begunci bližnjega vzhoda prebijajo v države EU. Zgodbo pripoveduje Adni na pokojna skrbnica, ki je deklici v primeru svoje smrti zapustila pismo

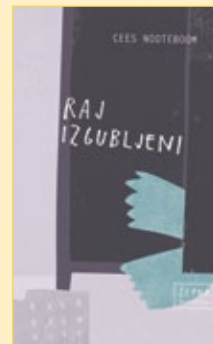
in nekaj opozoril, na kaj naj bo pozorna, če se odloči za beg. Pripoved je tako sestavljena iz dveh delov: v prvem izvemo vsebino pisma, ki konča Adnino že tako ne brezskrbno otroštvo. V drugem delu sledijo napotki, ki ne puščajo nobenega dvoma o dvojnih standardih in izkrivljeni percepciji, ki jih bo deležna v deželah, kamor se odpravlja. Zgodbo vendarle zakroži neminljiva želja po svobodi in pravičnosti, ki jo požene na negotovo pot.

Knjižni brunch bo v soboto, 5.3., ob 11.00 v kavarni Pritličje (Mestni trg 2, Ljubljana), avtorica Samira Kentrić se bo pogovarjala z Vasjo Badaličem in Aljošo Harlamovim.

Cees Nooteboom: *Raj izgubljeni*

Prevod: Mateja Seliškar Kenda, roman, 10€

Raj izgubljeni poveže na videz nepovezani zgodbi dveh nezancev: Brazilke Alme, ki skuša v Avstraliji preboleti travmo iz rodne dežele, in nizozemskega literarnega kritika Erika, za katerega je življenje izgubilo sleherni smisel in se v deželi aboriginov znajde po službeni dolžnosti. S humorjem, referencami na znamenita dela svetovne literature in številnimi skrivnostmi mitoloških razsežnosti pripoved raziskuje globino vpliva, ki ga ima lahko kratko naključno srečanje na potek naših življenj v času, ko je raj že davno izgubljen.

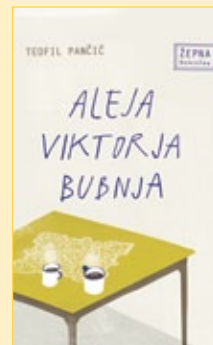

Teofil Pančič: *Aleja Viktorja Bubnja*

Prevod: Tomaž Gerdina, eseji, 10€

Verjetno bo marsikateri bralec knjigi Aleja Viktorja Bubnja pripisal podnaslov »potopis jugonostalgika, balkanskega vandrovc«. Drugi bodo rekli, da gre za zgodbe generacije pred in med razpadom države ter po njem. Za tretje bodo prevladali tema tujstva in izguba oziroma iskanje kakršnekoli družinske, nacionalne in osebne identitete. Predvsem pa bo bralca prepričal Pančičev upor proti človeški neumnosti, ki se na trenutke priplazi iz njegove vseprežemajoče himne človečnosti, ki jo odločno brani pred nasiljem političnih idej in vsakovrstnih ideologij.

Predstavitve knjige bo v četrtek, 3.3. ob 18. uri v knjigarni Modrijan, Teofil Pančič pa bo nastopil tudi na mednarodni debati Barbari pred vrati, 29.2. ob 18. uri v Klubu CD.

Izpostavljamo v programu festivala:

10. – 28. februar, Kranj, Solkan, Ljubljana, Maribor, Krško:
PROZNI MNOGOBOJI

Si zgodbar? Pridi, povej, poberi nagrado. Pet predizborov, eno finale.

Nedelji, 28.2 in 6.3., Breg 22, pred in v galeriji DLUL, med 10.00 in 14.00: Izmenjevalnica knjig in modnih dodatkov, pa še pogovor o branju.

Menjali bomo knjigo za knjigo, modni dodatek za knjigo ali pa modni dodatek za modni dodatek. Na dogodkih bomo prvo nedeljo ob 11.00 gostili igralca **Marka Mandiča**, drugo nedeljo ob 11.00 pa pisateljico in novinarko **Vesno Milek**. Na brunchu o knjigah in branju se bo z njima pogovarjala **Tina Košir Mazi**.

Ponedeljek, 29.2., ob 18.00 v Klubu CD:
BARBARI PRED VRATI

Na pogovoru bomo gostili zanimive predstavnike kritične misli s različnih koncev Evrope, od Srbije do Francije, in prevetrili domače in tuje reakcije na aktualne migracije. Izhodišče razmisleka bo esej **Petra Vermeerscha**, ki ga bodo obiskovalci prejeli na dogodku. Sodelujoči: **Igor Štiks**, **J. C. Milner**, **Srečko Horvat**, **Alenka Zupančič**, **Peter Vermeersch**, **Teofil Pančič**.

Torek, 1.3., Slovenska kinoteka, ob 18.00: **OTROCI-BEGUNCI**

O problematiki otrok beguncev se bo z **dr. Anico Mikuš Kos** in **dr. Mirjam Milharčič Hladnik** pogovarjala **Marija Zidar**. Pogovoru bo sledila projekcija filma *Čakajoč na srečo* (2002) slovitega mavretanskega režiserja Abderrahmana Sissaka.

Sreda, 2.3., Avditorij Narodne galerije, ob 18.00:
Akademski nomadi

Znanstveniki, raziskovalci in univerzitetni profesorji, sploh mlajši od 45 let, se čedalje redkeje lahko ustalijo na enem mestu. Je to posledica globaliziranega sveta in znanosti, ki raziskovalce sili, da morajo biti konkurenčni v mednarodnem okolju, ali so (mlajši) znanstveniki žrtve zategovanja pasu na matičnih inštitucijah, zaradi česar so primorani svoj prostor iskati v tujini? **Manca G. Renko** v pogovoru z **dr. Srečkom Horvatom** in **dr. Majo Petrovič Šteger**.

Sobota, 5.3., podhod Kina Šiška, med 13. in 15. uro: **ustvarjanje grafitu**

Zmagovalni strip s striparske delavnice za srednješolce, ki jo pod sloganom festivalskega fokusa vodi Samira Kentrić, bodo njegovi ustvarjalci pod mentorstvom Jurija Loziča (kolektiv ZEK) narisali na steno podhoda Kina Šiška, kjer bo na ogled mimoidočim.

Ponedeljek, 7.3., Kino Šiška (dvorana komuna) ob 13 uri: **Kultura = umetniški užitki + ekonomski učinki**

Kultura ni le proračunski porabnik, ampak tudi polnilec državnih proračunov. Javna razprava z

gosti iz gospodarstva in kulture. Kolikšen je lahko prispevek kulture h gospodarski rasti ali njeni stabilnosti? Koliko ljudi zaposlujeta slovenski kulturni in kreativni sektor? Ali v Sloveniji merimo (znamo meriti) prispevek kulture v skupen BDP? Ali so ta vprašanja nespodobna in razvrednotijo bistveno - umetniški užitek? Pogovor bo usmerjal **Lenart Kučič**.

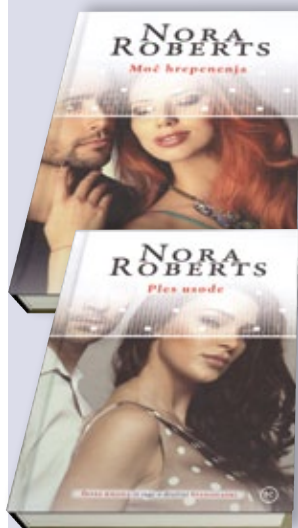
LITERATURE SVETA
FABULA
27. 2. – 7. 3. 2016
www.festival-fabula.org

Moč hrepenenja; Ples usode

Nora Roberts; prevod: Andreja Cesar
Mladinska knjiga, zbirka Oddih,
2016, t. v, 334 str., 32,96 €/knjigo

Nora Roberts

Nicka LeBecka so tisti, ki spremlja-
jo sago o družini Stanislaski, že sreča-
li v vlogi težavnega mladega člana tolpe.
V rokah ljubeče nove družine je
mladenič postal glasbenik, ki uspešno
ustvarja za Broadwayske odre. Oči ima
vanj že dolgo uprte tekstopiska Frederica
Kimball, tako rekoč članica razšir-
jene družine. Ob selitvi v New York si
zada cilj: najti popolno stanovanje, po-
polno službo in popolnega fanta, lahk-
o v poljubnem vrstnem redu, le da je
Nick prisoten v vsaj dveh elementih.

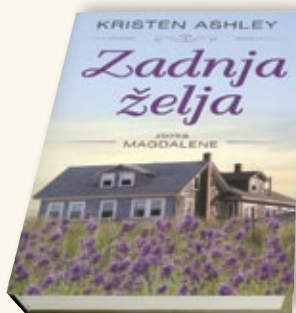
Fredericina polsestra Kate je uspeš-
na balerina, ki se je odločila, da se bo začela profesionalno posve-
čati učenju baleta v domačem kraju. Kupi staro hišo in si za obnovo
priskrbi močnega mojstra Brodyja O'Connella, ki pa je obenem tudi
zelo privlačen moški ter oče šestletnemu Jacku. Kate se odločno loti
osvajanja Brodyjevega in Jackovega srca, pri čemer se bo morala pri
mojstru kar močno potruditi. Obe dekleti sta vajeni velike in ljubeče
družine ter dodajanja novih članov v svoj krog, zato jima bo zadržanost
izbranih moških namesto ovire predstavljala izziv, pri katerem
ne nameravata izgubiti. > KLARA JARC

Zadnja želja

Kristen Ashley
prevod: Mateja Malnar Štembal
Hiša knjig, Založba KMŠ, zbirka Magdalene,
2015, m. v., 700 str., 14,99 €

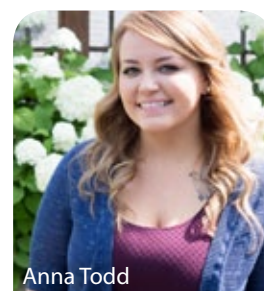
Kristen Ashley

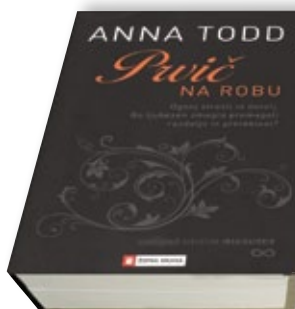
Lydie Malone, lastnica prekrasne Siv-
kine hiše, je bila, kot se izkaže ob branju
njene oporoke, na moč premožna
gospa z odličnim občutkom za opa-
zovanje svojih najbližjih. Kako druga-
če bi sicer sestavila oporoko, s kate-
ro svoji vnukinji Josephine izroči vse
imetje, ob tem pa poskrbi, da precej-
šen kupček denarja dobi tudi čedni in
skrivnostni Jake Spear oziroma nje-
govi otroci. Pa ne le to: pokojna gospa kot svojo zadnjo željo še zapiše,
da svojo glavno »lastnino«, vnukinjo Josephine, zapuščča očarljivemu
Jaku. Ta se nad slišanim samo muza, medtem ko je Josephine ogorčena,
še posebej, ker ji gre Jake, lastnik mestnega striptiz kluba in boksarskega
centra, sprva močno na živce. A sčasoma začne Josephine, ki se vmes
odloči, da Sivkine hiše vendarle ne bo prodala, spoznavati, da se za
Jakovo čedno zunanostjo skriva tudi nadvse nežna in čuteča duša.
Se bo morda na koncu, kljub slabim življenjskim izkušnjam, vendarle
vdala babičini želji in postala njegova »last«? Ljubzenski roman, ovit
v vonj sivke, prinaša vznemirljivo, čutečo branje. > VESNA SIVEC
POLJANŠEK

Prvič na robu

Anna Todd; prevod: Suzana Pečnik
Učila International,
2015, m. v., 765 str., 16,90 €

Anna Todd

Prvič na robu je tretji del v seriji
ero-tičnih uspešnic, v kateri je zdaj nani-
zanih že sedem knjig (v slovenščino so
prevedene prve tri) in se je, podobno
kot *50 odtenkov sive*, začela kot fan-
fiction. Le da se ta ne osredotoča na knji-
žno uspešnico *Somrak*, ampak glasbe-

no skupino One Direction. Serijo pripoveduje Tessa, ki v prvem delu
začenja s študijem. Kmalu spozna Hardina in med njima se razvije
divja romanca. V nadaljevanju skušata svojo zvezo spraviti v uteče-
ne tirnice, kar jima v tretjem delu uničijo skrbno varovane skrivno-
sti. Tessi se tako začne podirati življenje. V najtežjih trenutkih se ne
more zanesti na Hardina, ki je vedno bolj besen zaradi prikritih skriv-
nosti. Je njuna skupna prihodnost sploh še mogoča? > VANJA JAZBEC

Predaja hudiču

Lorraine Heath
prevod: Maša Zupančič
Hiša knjig, Založba KMŠ,
2015, m. v., 396 str., 11,99 €

Vojvodi Greystonskemu se na sestri-
ni poroki oči ustavijo na njeni prijateljici,
rdečelasi Frannie Darling, ki se odlič-
no počuti v družbi nevarnih (bivših)
tatov, saj je tudi sama nekoč živela med njimi na ulici. Frannie je
kriminalno preteklost pustila za sabo in vodi knjige v igralniškem
salonu, svoj čas pa z velikim veseljem namenja sirotišnici, ki jo pri-
pravlja za fante, ki bi jih rada potegnila z ulice. Ko vojvoda nanjo
naleti na samem, ji predlaga, da bi postala njegova ljubimka, pre-
den si sam poišče ženo, ter jo poskuša prepričati s poljubom. Fran-
nie njegova ponudba zelo mika, njene prijatelje pa skrbi, da ji bo
vojvoda zlomil srce. Je zmožen preseči predsodke in postati moški,
ki ji bo stal ob strani? > KLARA JARC

Prelepi neznanec

Christina Lauren
prevod: Petra Breclj
Učila International,
2015, m. v., 294 str., 10,90 €

Ženski avtorski dvojec, ki skupaj na-
stopa pod enim imenom, je med slo-
venske bralke po žgečkljivem *Pre-
lepem prascu* udaril z novo vročo

zgodbo. Videti je, da se prikupna finančnica Sara iz svoje prete-
klosti ni ničesar naučila. Komaj se je rešila ene prešuštne zveze, že
se je zapletla s šarmantnim Maxom, razpitim ženskarjem z Wall
Streeta. Dokler med njima sporazumno ni večjih obvez, se oba ve-
selo muzata ob vročih sms sporočilih in se predajata strastnemu
seksu na javnih mestih. Potem pa Max nekega dne začuti, da bi se
iz te »površinske zadeve« morda lahko razvilo razmerje, in tudi Sa-
ro zvija zaradi njegove bližine ... > RENATE RUGELJ

Sedem skrivnosti zapeljevanja

Anne Mallory; prevod: Irena Furlan

Hiša knjig, Založba KMŠ, zbirka Skrivnosti, 2015, m. v., 509 str., 12,99 €

Mirande Chase prav nič ne veseli, da jo med branjem novega romana v stričevi knjigarni zmoti stranka. Stranka, ki je nikakor ne pusti pri miru in se z njo prepira o pomenu literarnih del, natančneje o novi knjigi o zapeljevanju, in ki ji za nameček skrije paket, ki bi ga morala oddati, ter si tako zagotovi ponovno srečanje. Vikont Downing ima dovolj časa, da se kratkocasi s tem, kako jeziti prodajalko knjig, ki ga ne prepozna, ima pa tudi dovolj denarja, da jo končno premami, da začne urejati njegovo zasebno knjižnico. Vsak s svojim pogledom na zapeljevanje se podata v igro, iz katere ne bosta odšla ravnodušna. Kdo bo zmagal in kdo izgubil? Kdo je naiven in kdo se v razmerje spušča z odprtimi očmi? Morda pa bosta oba našla več, kot sta pričakovala. > KLARA JARC

Ljubezen v popularnosti

Susan Mallery; prevod: Neža Kralj

Učila International, 2015, m. v., 331 str., 10,90 €

Izpod peresa ameriške pisateljice prihaja tretja knjiga v seriji *Romance iz Fool's Golda*. Zopet se preselimo v mirno kalifornijsko mestoce pod vznožjem gorovja Sierra Nevada, kjer spoznamo žalujočo Pio, ki ji je pred kratkim umrla najboljša prijateljica. Zgodba se zaplete, ko Pia izve, da ji je Crystal zapustila tri zamrznjene zarodke. Čeprav Pia na začetku okleva, saj ima

za sabo kup ponesrečenih zvez in kot sama pravi, premalo materinskega nagona, se na koncu odloči, da bo spoštovala prijateljčine zadnje želje. A ravno ko se odloči za največji korak v svojem življenju, spozna postavnega Raoula. V hipu postaneta prijatelja in skleneta prav posebno zaveznitvo, Raoul bo Piin »nosečniški spremljevalec«. Ampak, ali bosta lahko ostala le pri prijateljstvu ali se bo naklonjenost spremenila v nekaj globljega? > VANJA JAZBEC

Premnogi grehi lorda Camerona

Zgodbe Škotskega višavja, knj. 3

Jennifer Ashley; prevod: Vesna Česnik Korošec

Hiša knjig, Založba KMŠ, 2015, m. v., 429 str., 12,99 €

Ainsley Douglas je spet primorana preiskati sobo lorda Camerona Mackenzieja. Pred leti jo je zalotil, ko je brskala za ogrlico, in jo skoraj prepričal v strastno noč, česar ni pozabil nihče od nje. Ko jo je zalotil tokrat, je iskala ljubezenska pisma, ki bi, če bi prišla v neprave roke, lahko ogrozila kraljico. Zdaj je ne namerava izpustiti iz rok tako zlahka, še posebej ker Ainsley nima več moža, zaradi katerega bi lahko zavrnila zapeljevanje. Ainsley se mora pri pismih zanesti na Cameronovo pomoč, čeprav je v njegovi bližini ves čas v skušnjavi, da bi postala njegova ljubica. Medtem pa vse bolj spoznava, kakšen je lord v resnici in da si svojega temačnega slovesa ni zaslužil po pravici. > KLARA JARC

Vojvoda se vrača

Sarah MacLean; prevod: Barbara Jarc

Mladinska knjiga, zbirka Oddih, 2015, t. v., 466 str., 32,96 €

Pred dvanajstimi leti se je Temple zbudil oblit s krvjo v postelji Mare Lowe, svoje bodoče mlade mačehe. Brez spomina na to, kako se je znašel v tem položaju, in brez žive ali mrtve Mare je komaj osemnajstleten postal izključen iz omikane družbe in se umaknil v temačnejše predele mesta. Izgubil je vse in zaživel kot zloglasni vojvoda Ubijalec, ki v razvpiti igralnici londonskim zapravljavcem v krvavem boju odvzame zadnjo mo-

žnost, da si povrnejo svoje zaigrano imetje. Mara, ki se ji noč pred dvanajstimi leti ni izšla po načrtih, ga kljub svoji vlogi v Templu usodi po vsem tem času negotovosti in krivice poišče, saj je njen brat zakockal vse. Temple je njena zadnja možnost in za ceno mu bo ponudila vse, za kar je bil prikrajšan – odrešitev, vrnitev v visoko družbo in resnico o nepremišljeni noči, ki je obema spremenila življenje. Njuno ponovno srečanje bo vse obrnilo na glavo in na dan priklicalo najboljše in najslabše v obeh. > KLARA JARC

Laura Lee Guhrke
Zvite ukane pregrešnega vojvode
400 strani; 12,99 €

Catherine Bybee
Preganjana do petka
512 strani; 12,99 €

Suzanne Brockmann
Neopevani junak
640 strani; 14,99 €

Johanna Lindsey
Nežna upornica
480 strani; 12,99 €

Distribucija Avrora

t: 059 932 107

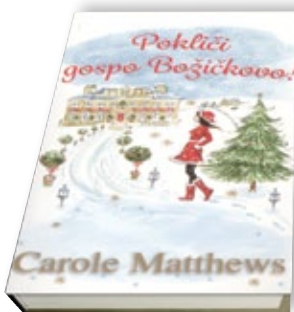
e: info@galarna.si

Poklič! gospo Božičkovo!

Carole Matthews; prevod: Anja Bakan
Hiša knjig, Založba KMŠ,
2015, m. v., 634 str., 14,99 €

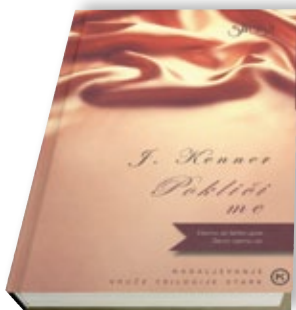
Med 28 knjigami, ki jih je do zdaj napisala britanska pisateljica, lahko dve beremo tudi v slovenskem jeziku. Ena izmed teh je zgodba o sprava rahlo zmedeni Cassie, ki je že nekaj časa brez službe. Nato pa se odloči združiti prijeto s koristnim in svoje največje veselje preleviti v poklic. Tako začne za razna božična opravila izdajati račune. Ideja se izkaže za nadvse uspešno in njeno podjetje, Poklič! gospo Božičkovo, cveti. Kmalu pa se zgodba nepričakovano zaplete, saj Cassie za organizacijo potovanja na Laponsko najame premožni Carter. Poleg seveda povabi tudi njo ... Cassiejina zgodba, napisana z obilico humorja, je odlična izbira za hladne zimske večere in obujanje spominov na božič. > VANJA JAZBEC

Poklič! me

trilogija Stark International, knj. 1
Julie Kenner; prevod: Nadja Ogriz
Mladinska knjiga, zbirka Strasti,
2016, t. v., 350 str., 29,95 €

Večkrat nagrajena ameriška pisateljica je po svetovni uspešnici, trilogiji Stark, ki je bralke (pa tudi kakega bralca) »zapeljala«, »razvnela« in »izpolnila«, napisala novo trilogijo, ki se ravno tako odvija v svetu strastnih Starkov. Glavna junakinja nove serije je Sylvia Brooks, poslovna sekretarka Damiena Starka, ki je za uspešno kariero v poslovnem svetu žrtvovala čisto vse, tudi svoje družabno življenje. Je stroga in disciplinirana, prava ledena kraljica. Le tako je lahko uspela. Vse ji gre po načrtih, a le dokler med službeno dolžnostjo ne spozna šarmantnega Jacksona Steela, ki je njeno pravo nasprotje in začne počasi taliti njene ledene ograde. Knjiga bo ravno pravšnja za ljubitelje skrivnostnih in intenzivnih ljubezenskih zgodb. > VANJA JAZBEC

Kako dvoriti princesi

Karen Hawkins
prevod: Lidija Kreft
Učila International,
2015, m. v., 309 str., 10,90 €

Bogata vojvodinja Roxburška slovi po zabavah, kjer se mladi pari »naključno« zaljubijo in neskončno je zadovoljna, ko se družina njene krščenke Lily znajde v finančni zagati iz katere jih lahko reši le »dobro organizirana« poroka z bogatim dedičem. Ljubka in trgoglavna Lily se odzove tako več tednov preživi na dvorcu pri vojvodi, da bi se zblížala s prijaznim vdovcem, grofom Huntleyem. Kljub najboljšim namenom pa Lily svojemu srcu ne more ukazovati in zaljubi se v revnega divjega princa Wulfa. Ameriška avtorica več kot ducata romantičnih uspešnic (*Kako očarati zapeljivko, Kako ujeti grofico, Kako ujeti višavca ...*) zna ljubezenske niti preplesti z drznostjo, čutnostjo in humorjem. > RENATE RUGELJ

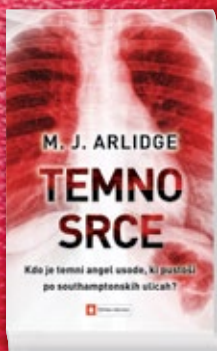
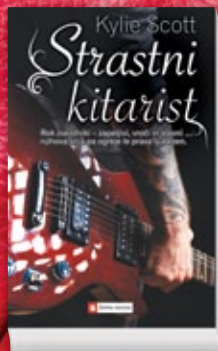
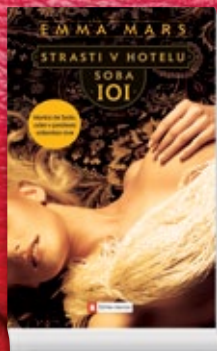

NOVOSTI iz zbirke

ŽEPNA KNJIGA

UČILA

Piton na kolesu

Boštjan Istenič

Ocean, 2015, m. v., 208 str., 19,99 €

Piton na kolesu je prvenec Boštjana Isteniča, danes namestnika odgovornega urednika *Nedeljskega dnevnika*, prej pa dolga leta novinarja in urednika športne redakcije *Dnevnika* in tednika *Hopla*. Roman, ki se lahko spogleduje z žanrskimi prijemi (televizijske detektivke in gangsterskega filma, se začne s preverjenimi (žanrskimi) sestavinami: izgubo spomina, kovčkom, polnim denarja, in prebujajočo se romanco, nato pa stvari zasuka po svoje pobegli piton, ki ga je »peljal na sprehod« študent filozofije. Knjiga je sestavljena iz niza kratkih poglavij, ki vpeljujejo vedno nove in nove osebe (albanskega lastnika verige pekarn; ostarelega zlatarja, ki podleže čarom goljufive lepote; radoživo lastnico kače, klepetavo frizerko idr.), ki se na koncu povežejo v celoto. In prav liki so, četudi močno karikirani, s svojo prikupno čudaškostjo, glavno gonilo knjige. > MAŠA OGRIZEK

Kotlar, krojač, vojak, vohun

John le Carré; prevod: Mojca Kranjc

Mladinska knjiga, 2015, t. v., 489 str., 34,96 €

Redko se zgodi, da imamo bralci kot naslednji prevod Sovretove nagrajene možnost brati žanrsko delo. Mojca Kranjc, ki je bila nedavno nagrajena za prevod francoskega romana *Švindler, špijonka in človek z bombo*, je namreč zdaj prevedla zimzeleni, pred nekaj leti pa tudi filmsko ekranizirani vohunski roman, ki ga je leta 1974 napisal John le Carré, tudi pri nas dobro znani klasik tega žanra. Le Carré (rojen 1931, la-

ni je v angleščini izšla tudi njegova obsežna biografija) je ta kompleksen in tudi socialno pomenljivi roman delno zasnoval tudi na osnovi svojih vohunskih izkušenj. Zgodba je postavljena v leto 1973, na vrhunec hladne vojne (ki dobrih štirideset let po izidu – kot denimo kaže nov paket filmov s Spielbergovim *Mostom vohunov* na čelu – spet dviga svoja krila), ko George Smiley, upokojeni in dokaj nesrečni bivši šef Cirkusa, britanske obveščevalne službe sprejme nalogo, da poišče ruskega agenta, ki se je zažrl v njihove vrste. Lov na krta se začne, izštevanka Kotlar, krojač, vojak ..., po kateri imajo vohuni svoja skrivna imena, se požene v tek, večplastna žanrska zloženka mnogih preobratov, v kateri je treba odgovoriti na vprašanje, kdo lahko in kdo naj vohuni za vohuni, pa ne popusti vse do konca. Ni čudno, da je roman dobil še dve nadaljevanji ter bil inspiracija za mnoge podobne vohunske zaplete v knjigah in filmih desetletja zatem. > SAMO RUGELJ

14. smrtni greh

James Patterson, Maxine Paetro

prevod: Petra Piber

Učila International,

2015, m. v., 312 str., 10,90 €

James Patterson, čigar ime je že dolgo zagotovilo za napeto kriminalko, je najnovejšo zgodbo v seriji *Klub preiskovalk umorov* napisal v sodelovanju z Maxine Paetro. Napeta kriminalna pu-

stolovščina, ki se začne s čisto vsakodnevnim, sproščenim sprehodom očeta z malo hčerko in psičko v parku, nas popelje v San Francisco, kjer roparji, zakrinkani v policiste, pustošijo mestne menjalnice. Poleg tega se sredi belega dne zgodi krut umor ženske. Narednico Lindsay Boxer zopet čaka naporen primer, pri katerem ji bodo nedvomno pomagale prijateljice in preostale članice Kluba, novinarka Cindy, mlriška oglednica Claire in odvetnica Yuki. Tudi 14. triler v seriji nas ne pusti pri miru, dokler ne obrnemo zadnje strani. > VANJA JAZBEC

Drugi sin

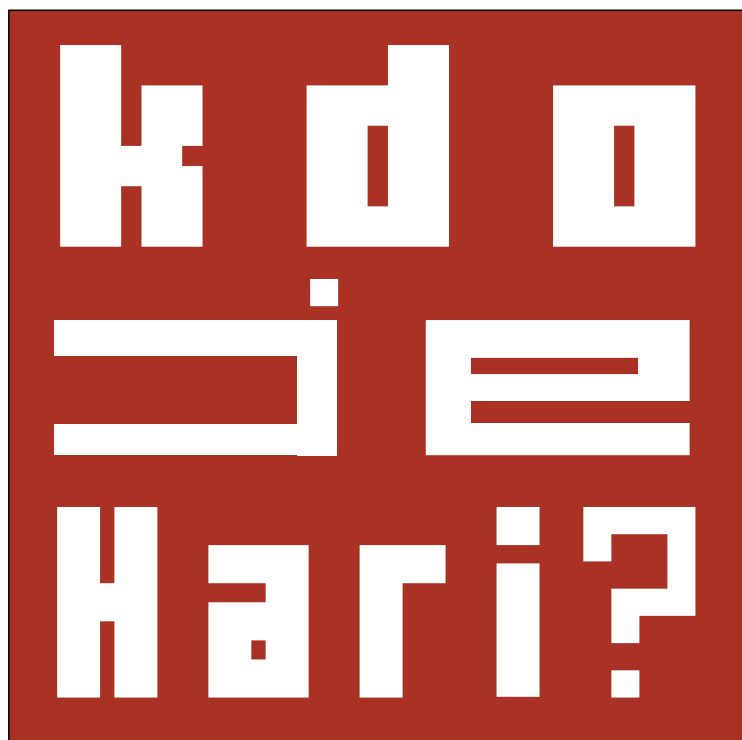
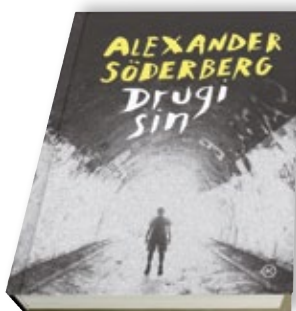
Alexander Söderberg

prevod: Danni Stražar

Mladinska knjiga, zbirka Krimi,

2016, t. v., 471 str., 34,96 €

Drugi del trilogije *Sophie Brinkmann* sledi prvcu (*Andaluzijski prijatelj*) švedskega pisatelja, ki je pred uspehom svojega prvega romana delal kot televizijski scenarist; sled teh izkušenj se v njegovih romanih tudi vidno opazi. Kratki in povedni scenaristični opisi dogodkov se berejo tako dobro, kot se gleda napeta srhljivka. *Drugi sin* se začne tam, kjer nas je prvi del pustil po krvavem koncu, polnem nepričakovanih zasukov in zahrbtnih izdaj. Sophie je primorana – potem ko je njen ljubimec Hector Guzman, sicer glava mednarodno iskane kriminalne družine, še vedno v komi po brutalnem napadu – ostati v igri spletk in zahrbtnosti, ki veže svet mafije. Tako namreč skuša ohraniti videz dobro stoječe in strah vzbujajoče družine Guzman ter preprečiti njen že skoraj neizogiben potop. S pomočjo Arona Geislerja, Hektorjeve desne roke, prevzame Hektorjevo mesto in po svojih najboljših močeh vodi njegov posel. Kako (in če sploh) se bo Sophie rešila mafijskih spletk, bomo izvedeli v zadnjem delu trilogije, katerega datum izida je trenutno še v zraku. > VANJA JAZBEC

MIHA MAREK
HOMUNKULUS

Ekslibris
www.ekslibris.si

KULTURNI BAZAR

2 0 1 6

KULTURA SE PREDSTAVI

31. 3.

cankarjev dom

Kulturni bazar, ki ga pripravljamo Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Ministrstvo za zdravje pod častnim pokroviteljstvom Slovenske nacionalne komisije za UNESCO, letos že osmič odpira svoja vrata.

Z enodnevno prireditvijo želimo doseči **boljšo obveščenost o kulturni ponudbi v Sloveniji ter v strokovni in širši javnosti prebuditi zanimanje za kulturno-umetnostno vzgojo oziroma za kulturo**. Izvršni producent Kulturnega bazara, sedaj že tradicionalne prireditve, je od samega začetka leta 2009 Cankarjev dom v Ljubljani.

Kulturno-umetnostna vzgoja je v zadnjih desetih letih **pomembna tema v svetovnih, evropskih in nacionalnih krogih, povezanih z vzgojo in izobraževanjem ter kulturo**. Različne študije kažejo, da lahko s kulturno-umetnostno vzgojo pomembno prispevamo k motivaciji in ustvarjalnosti otrok in mladine ter tako razvijamo temelje za ustvarjalno in produktivno družbo. Strokovnjaki po svetu in pri nas prepoznavamo, da so izkušnje otrok in mladih s kakovostno kulturno-umetnostno vzgojo ključne za njihov celostni razvoj, zato jim je pomembno omogočiti spoznavanje različnih področij umetnosti ter s tem različnih načinov izražanja in komuniciranja (z besedami, gibi, slika-

mi, glasbo ...). Pomembno vlogo v tem procesu imajo tudi kreativna partnerstva – med kulturnimi ustanovami in drugimi področji (vzgoja in izobraževanje, znanost, gospodarstvo, kmetijstvo, sociala, zdravje ...), ki prispevajo k prenosu kreativnih spretnosti iz kulture na druga področja.

V času Kulturnega bazara Cankarjev dom široko odpre vrata **strokovnim delavcem v vzgoji in izobraževanju ter kulturi**, saj

je eden od temeljnih namenov KB **strokovno usposabljanje**. Hkrati pa so vrata ves dan odprta tudi širši javnosti – **otrokom in mladim ter vsem, ki jih zanimata kultura in kulturna vzgoja**. V predavalnicah in dvoranah se zvrstijo številna predavanja, delavnice in strokovne razprave z različnih področij, vodeni ogledi predstav (gledališke, glasbene, plesne, filmske ...), razstav ter nastopi ustvarjalcev in umetniških skupin, na razstavnih prostorih v treh preddverjih pa predstavlja svojo bogato ponudbo skoraj tristo kulturnih ustanov ter številni samostojni kulturni ustvarjalci iz vse Slovenije.

Osrednja tema Kulturnega bazara 2016 je **pismenost** kot koda razumevanja različnih področij umetnosti, največji poudarek pa dajemo razvijanju **bralne pismenosti in bralne kulture**. Celoten program strokovnega usposabljanja najdete na spletni strani www.kulturnibazar.si. Udeležba na strokovnem usposabljanju je **brezplačna**, potrebna pa je e-prijava, ki je mogoča do 15. marca 2016.

Eden osrednjih dogodkov v sklopu bralne pismenosti in bralne kulture je *Pot knjige* v Prvem preddverju Cankarjevega doma, na katero vabimo tako **strokovne delavce kot tudi otroke, mlade in odrasle – vse, ki vas zanima kultura**.

POT KNJIGE bo v »zgodbo o knjigi« povezala vse sodelujoče razstavljalce iz bralne kulture (od Javne agencije za knjigo RS, Društva slovenskih pisateljev, Društva slovenskih založnikov, Bralnega društva Slovenije ... do knjigarn in splošnih knjižnic), ki bodo obiskovalcem predstavili *Pot knjige* od njenega nastanka do bralca. Po posameznih tematskih sklopih se boste lahko sprehodili skozi štiri sklope.

V prvem, *Rojstvo knjige*, boste spoznali vlogo založbe, kjer se običajno nastanek knjige začne. Razstavljalci bodo predstavili vlogo ključnih nosilcev posameznih delovnih procesov v založništvu vse do poti knjige v tiskarno in knjižnih polic.

V drugem sklopu *Knjiga sreča bralca* se bodo s svojimi različnimi dejavnostmi predstavile knjižnice in knjigarne. Knjižnice vedno bolj postajajo lokalna središča kulture, branja in dostopa do različnih informacij, zlasti spletnih, ter so dejavne pri krepitevi sodobne informacijske družbe.

Knjigarne pa niso le prodajalne knjig, so tudi stičišča vseh, ki imajo knjige radi, ki obiskujejo literarne pogovore, srečanja z ustvarjalci ali pa s svojimi najljubšimi knjižnimi junaki.

V tretjem sklopu *Zaljubimo se v knjige* boste spoznali različna orodja za promocijo knjige bralca, medije, ki promovirajo knjigo in z njo poveza-

ne dejavnosti (*Bukla, Otrok in knjiga*), projekte, ki spodbujajo bralno kulturo vseh generacij (Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS, *Rastem s knjigo* – JAK, *Bralnice pod slamnikom*, Bralno društvo Slovenije, Vodnikova domačija, Pripovedovalski atelje, MKL, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo, Društvo slovenskih pisateljev ...), nagrade za mladinsko književnost ter si ogledali kratke predstavitvene filme, povezane z bralnimi projekti. Poseben kotiček s predstavitvenim gradivom vseh sodelujočih organizacij vas bo popeljal v svet branja.

V četrtem sklopu *V objemu besed* se bodo na odru predstavili različni književni avtorji: Tilka Jamnik in Peter Škerl, Janja Vidmar ter Nataša Konc Lorenzutti, poleg njih pa boste spoznali nadobudne mlade bralce bralnega kluba *Fejstbukerjev*, ki se bodo pogovarjali z avtorji projekta *Rastem s knjigo* (Damijan Šinigoj, Andrej Rozman Roza, Damijan Stepančič), gostovali bodo umetniki Zavoda MARS Maribor, ki izvirno spodbujajo bralno kulturo, posvetili se bodo slikanici s sodobnimi, mračnimi, direndajskimi ilustracijami Gorazda Vahna k že skoraj ponarodeli pesmi *Gusarska Heja bumbarsa!* Frana Milčinskega Ježka, ustvarjalni dijaki Gimnazije Bežigrad v sodelovanju z Bralnim društvom Slovenije bodo spregovorili o spodbudah k pisanju ter o ustvarjalnem postopku od ideje do uprizoritve treh dram, ki temeljijo na Shakespearovih delih, in še kaj. Prepustite se objemu besed, ki smo jih pripravili za vse vas!

Vstop na razstavne prostore v treh preddverjih Cankarjevega doma bo ves dan prost za vse obiskovalce, predhodna prijava ni potrebna.

Program dogajanja za širšo javnost je prav tako **brezplačen**, vendar je za dogodke v dvoranah potrebna e-prijava. Celoten **Program za otroke in mladino ter vse, ki vas zanima kultura**, poiščite na spletni strani www.kulturnibazar.si. Vabljeni, da obiščete Kulturni bazar, kjer si boste oblikovali svoj kulturni program za prosti čas, odkrili, kako popestriti družinski nedeljski izlet ali ustvarjalno preživeti počitnice, ter se prepričali, da lahko kultura pomembno pripomore h kakovostnemu, ustvarjalnemu in zdravemu življenjskemu slogu otrok, mladih in odraslih.

Eden osrednjih dogodkov v sklopu bralne pismenosti in bralne kulture je *Pot knjige* v Prvem preddverju Cankarjevega doma, na katero vabimo tako strokovne delavce kot tudi otroke, mlade in odrasle – vse, ki vas zanima kultura.

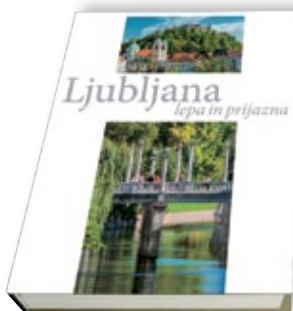

foto: Nada Žganek

Ljubljana lepa in prijazna

fotografije: Joco Žnidaršič et al.
Veduta AŽ, 2015, t. v., 192 str., 49 €

Nova monografija, ki jo je zasnoval Joco Žnidaršič – uvodno besedilo je prispeval Matjaž Kmecl, spremno pa Bogi Pretner in Željko Kozinc –, ni samo zbirka vrhunskih fotografij, ki jih lahko pričakujemo od priznanih Delovih fotografov, z Žnidaršičem na čelu. Ljubljana; lepa in prijazna dejansko pripoveduje zgodbo o glavnem slovenskem mestu, to pa počne z virtuozno prepričljivostjo. Potem ko v prekrasni fotografiji pokaže Ljubljanski grad na obličju Kamniških Alp, s čimer prostorsko umesti našo prestolnico, se z gradu spusti do Magistrata ter nas potem popelje na ljubljanske ulice ter nas po njih vodi na sprehod podobno, kot da bi si Ljubljano ogledali kot turisti. Ljubljana kot ena naših najbolj skrivnostnih rek, s svojimi mostovi in obrežji, je naslednje počivališče, kjer zastane opazovalčevo oko, potem pa nas vrne v mesto, kjer se vse bolj ustavlja na detajlih, nas v različnih letnih časih in urah dneva pelje od glavnih trgov do tržnic in urbanih prostorov, opozarja na arhitekturne detajle, s katerimi ustvarja estetske kompozicije, išče barvne kontraste na stavbah, skupaj postavi modernost in klasičnost, potem pa spet uide na mestno obrobje, na zeleni prstan pa tudi na bližnje hribe, ki na Ljubljano gledajo iz ptičje perspektive, svoj pohod pa konča v božičnem vzdušju, ko snežena Ljubljana zasije še bolj kot kako severnjaško mesto. Mojstrsko. > SAMO RUGELJ

Tromostovje

Tihomir Pinter
Društvo Knjižna zadruga, 2015, t. v., 28 str., 20 €

Tromostovje, ki ga je kot estetsko in funkcionalno nadgradnjo Špitalskega mostu zasnoval Jože Plečnik, je skupaj s Prešernovim spomenikom ena od ključnih točk Ljubljane tako za njene meščane kot tudi za vsakega njenega obiskovalca. Tihomir Pinter (1938), sicer najbolj znan kot portretist slovenskih književnih in likovnih umetnikov, ki pa se zadnje čase posveča fotografskemu upodabljanju stare Ljubljane, nam v izvirno zasnovani knjižni zloženki v obliki enodelne harmonike Tromostovje predstavi slikovito. Gleda ga iz raznih perspektiv, v različnih letnih časih raziskuje to prekrasno mostovje, išče detajle, ga opazuje z reke navzgor in iz cerkvenega stopnišča naravnost navzdol ter nam tako splete podobo Tromostovja v unikatno fotografovo zgodbo. Estetsko in domišljeno. > SAMO RUGELJ

Čudovita Slovenija

Aleš Zdešar; fotografije: Luka Esenko et al.
Mladinska knjiga, 2016, t. v., 128 str., 14,95 €

Darilna, žepna monografija (izšla je tudi samostojno v angleščini) prinaša cvetober fotografij Slovenije in je razdeljena na tri dele: Voda in zrak, Zemlja in Ogenj. V prvem delu nam v unikatnih fotografijah predstavlja različne pojavne oblike voda pri nas, od rek in jezer do slapov in morja, medtem ko učinke zraka prikaže posredno, denimo z zidovi, ki preprečujejo odnašanje zemlje. V drugem se pred nami razprostirajo polja v različnih letnih časih, stisnjena obmorska mesta in samotne kmetije, gradovi in mestne ulice. V zadnjem delu pa pred nami vstajajo vrhovi, se spuščajo rečne brzice, podzemne jame in prizori tradicionalne obrti. Slovenija v malem. > SAMO RUGELJ

POSEBNA ŠTEVILKA – PRISPEVKI K RAZUMEVANJU ČASA

MLADINA

DRUGA SVETOVNA VOJNA 2. DEL

VOJNA V SLOVENIJI

Hitler v Mariboru 26. aprila 1941

Varčna kuharica

Za slabe in dobre čase sestavila v vojnem letu 1915 Marija Remec

Marija Remec

Družina, 2015, t. v., 270 str., 19,90 €

Stoletnica izida pomanjkanju med prvo svetovno vojno prilagojene kuharske knjige z zgovornim naslovom je pravi trenutek za njen ponatis v povsem drugem času, ki pa mu pomanjkanje, čeprav iz povsem drugih razlogov, znova ni tuje. Nova izdaja navzven sicer ni več skromna, kot je bila njena predhodnica, pa tudi avtorica ni več skrita za začetnicama M. R. Sporočilo, ki ga prinašajo njen uvodni nagovor in recepti v 16 poglavjih, se tudi ni spremenilo: Kako iz skoraj nič ustvariti okusen obrok. Da njeni vedno znova aktualni pozivi k varčnosti in iznajdljivosti morda ne bi bili razumljeni narobe, so poskrbeli pisci predgovorov. Etnolog Janez Bogataj je knjigo postavil v kulturnozgodovinski okvir nastanka in opozoril na njen socialni značaj, bibliotekarka Helena Janežič piše o svojih srečevanjih s kuharico za slabe in dobre čase, zgodovinarica Petra Testen pa o značilnostih prehrane v prvi svetovni vojni. > **IZTOK ILICH**

Plava; Knjiga o plavi ribi

Klemen Košir

ilustracije: Sara Koncilja, Anja Delbello
samozaložba, 2015, t. v., 176 str., 32 €

Prehranske knjige Klemna Koširja (*Namazi za mizo, FAO 37. 2. 1 – divji Jadran, Kruh moj vsakdanji*) v stiku z roko in očesom delujejo dokaj preprosto, pa vendar dosegajo najvišje grafične standarde. Seveda so vsebina, videz in otip prepleteni, eno plemeniti drugo, kot celota pa vse knjige, tudi najnovejša, ki govori o plavi ribi, odražajo neizpodbitno najdenost znanja. Redko namreč najdemo izvirno kuharsko knjigo, ki z navideznim minimalizmom predstavi vso kompleksnost snovi, ki jo obravnava. V *Plavi* srečamo dvanajst portretov, od sardele prek skuše in iglice do modroplavutega tuna. Vsaka nam ponudi svojo zgodbo, svojo zgodovino, svojo pot ulova, način shranjevanja, najboljše tehnike priprave, temu pa seveda sledijo recepti. Osvojijo nas pretanjen mediteranske finese, z njimi tudi na celino zaveje primorski duh. Postopki niso poenostavljeni, priprava rib mora biti dostojna, upravičena, okusno ozaljšana z zelenjavo, začimbami in primernim vinom. Gre za pikolovstvo? Nikakor, gre za filozofijo in odnos.

In še svarilo ... Fotografij ni, spremljajo nas samo ilustracije Sare Koncilja in oblika Anje Delbello. Slike se morajo sukati po glavi. Brez domišljije in nekaj predznanja pač ni zaresne kuharije. > **ŽIGA VALETIČ**

In še svarilo ... Fotografij ni, spremljajo nas samo ilustracije Sare Koncilja in oblika Anje Delbello. Slike se morajo sukati po glavi. Brez domišljije in nekaj predznanja pač ni zaresne kuharije. > **ŽIGA VALETIČ**

Adijo, sladkor

Popoln 8-tedenski program za razstrupljanje z recepti

Sarah Wilson; prevod: Maja Prevolnik

Mladinska knjiga, 2016, m. v., 214 str., 24,94 €

Obstaja veliko različnih prehranskih slogov in diet, ki si med sabo lahko tudi popolnoma nasprotujejo, a prav vse so si enotne v tem, da velike količine sladkorja škodujejo zdravju in dobremu počutju. Tudi simpatična avstralska novinarka in blogerka, avtorica trendovskega priročnika, je na lastni koži občutila odvisnost od sladkorja in njene škodljive posledice, zato je zase in za vse s podobnimi težavami pripravila 8 teden-ski razstrupljevalni program, s katerim lahko iz vsakodnevne prehrane postopoma izločimo sladkor. Ker vsi vemo, da se velike spremembe ne zgodijo čez noč, je avtorica prvi teden še dokaj prizanesljiva in svetuje le uvedbo zmanjšanih odmerkov sladkorja, v drugem tednu v prehrano

Kruh, pogače in sladice

Prelekija, Prekmurje in Porabje

Marija Fras

fotografije: Ladislav Klar, Marija Fras

Modrijan, 2015, m. v., 192 str., 24,90 €

Marija Fras je ena naših najbolj izkušenih in priljubljenih avtoric kuharskih knjig – poznana bolj kot v osrednji Sloveniji na severovzhodu, ki je tudi njej v vseh pogledih bolj blizu in domač. V osemnajstih letih od izida prvenca je predstavitev tradicionalnih močnatih jedi v Prelekiji, Prekmurju in Porabju že njena deseta knjižna objava. Na njen začetek je postavila osnovne napotke za pripravo kruha, nekdanjega »bogastva hiše«, in drugih jedi iz kvašenega testa. Sledijo jedi iz vlečenega testa, nato krapci, ocvrto cvetje in sadje ter podobne močnate jedi. V drugi polovici knjige so predstavljene jedi iz tekočega testa, nazadnje pa še poglavja o krhkem testu, kolačih in rezinah ter biskvitnem testu. Na začetkih poglavij so posebej opisani postopki za pripravo posameznih vrst testa, vmes pa nadrobljeni tudi številni drugi koristni nasveti za pripravo in peko, pri čemer avtorica za uspeh priporoča še malo dobre volje in naklonjenosti domačim jedem. > **IZTOK ILICH**

Presne slaščice

Več kot 40 nizkomaščobnih presnih receptov

Tjaša Slana

Cankarjeva založba,
2016, t. v., 120 str., 19,95 €

Sladice iz svežih nepredelanih rastlin, sadja, oreščkov in semen so velik izziv in pogosta težava za marsikaterega presnojedca, zato je mlada priljubljena blogerka v lično oblikovani knjižici zbrala in predstavila več kot 40 enostavnih presnih receptov za slaščice, ki bodo navdušile tako novince v svetu presne prehrane kot stare mačke, ki jim zmanjkuje svežih idej. O svoji odločitvi je povedala: »Presne sladice so sicer že tako ali tako boljša izbira kot pečene, a kljub temu so sladice z manj maščobami še boljša ... Te zahtevajo tudi več iznajdljivosti, saj kar naenkrat ostanemo brez glavnega veziva – olja.« In prav iznajdljivost je tista, ki kar sije z vsake strani te knjige, od krhkih linških piškotov prek lešnikove rolade in orehove potice do ananasove torte in jabolčnih kolačkov. In če pomislimo, da so nastale brez moke, olja in pečenja, so sladice, vse po vrsti, videti prav neverjetno. > **RENATE RUGELJ**

vpeljuje maščobe, ki skupaj z beljakoviniami zmanjšajo potrebo po sladkorju, v tretjem tednu že svari o skritih sladkorjih v živilih in črta sladkorje iz prehrane skoraj v celoti. Ja, tudi sveže in suho sadje boste morali vsaj za nekaj časa opustiti, priporoča pa v zameno druge »dobrote«. V drugi polovici programa, ko izkušenj ve, da nastopi »sladkorna kriza«, svetuje vztrajanje in kot vsak teden ponudi nekaj slastnih receptov za nadomestilo. Po osmih tednih, ko večino hrepenenje po sladkem mine, pa naj bi se v telesu vzpostavil nov ritem in ravnovesje. Osrednji del knjige prinaša več kot sto receptov za zajtrke, preproste dnevne obroke in pijače, ki vam bodo pomagali to ravnovesje obdržati tudi v nadaljevanju. > **RENATE RUGELJ**

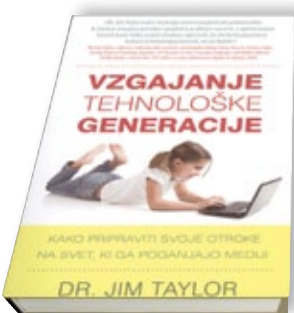
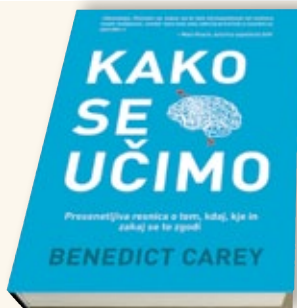

vpeljuje maščobe, ki skupaj z beljakoviniami zmanjšajo potrebo po sladkorju, v tretjem tednu že svari o skritih sladkorjih v živilih in črta sladkorje iz prehrane skoraj v celoti. Ja, tudi sveže in suho sadje boste morali vsaj za nekaj časa opustiti, priporoča pa v zameno druge »dobrote«. V drugi polovici programa, ko izkušenj ve, da nastopi »sladkorna kriza«, svetuje vztrajanje in kot vsak teden ponudi nekaj slastnih receptov za nadomestilo. Po osmih tednih, ko večino hrepenenje po sladkem mine, pa naj bi se v telesu vzpostavil nov ritem in ravnovesje. Osrednji del knjige prinaša več kot sto receptov za zajtrke, preproste dnevne obroke in pijače, ki vam bodo pomagali to ravnovesje obdržati tudi v nadaljevanju. > **RENATE RUGELJ**

Kako se učimo

Benedict Carey; prevod: Miriam Drev
UMco, zbirka Preobrazba,
2016, m. v., 323 str., 24,90 €

Kako se učiti, da bomo za to porabili čim manj časa in od tega odnesli čim več za čim dlje časa, je danes eno od ključnih vprašanj, saj živimo v obdobju tako imenovanega vseživljenjskega izobraževanja. Z njim se vsakodnevno spopadajo vsi šolajoči – od tistih, ki so šele začeli obiskovati osnovno šolo, prek srednješolcev in študentov pa vse do podiplomskih in doktorskih študentov, ki morajo izjemno natančno predelati specializirano študijsko snov. Večkrat nagradjeni pisec in novinar Benedict Carey, ki o znanosti piše že skoraj tri desetletja, je v knjigi *Kako se učimo*, ki je izvirno izšla pred dobrim letom, zbral najnovejša znanstvena dognanja v zvezi z metodami in načeli učinkovitega učenja in zapominjanja predelane snovi. V njej prepričljivo pokaže, da marsikatera uveljavljena trditev v zvezi z učenjem v praksi dejansko ne drži. *Kako se učimo* se nadgrajuje v štirih delih in tako rekoč raste od dna proti vrhu. Začne se z uvodom v znanstvena spoznanja o tem, kako se možganske celice oblikujejo in ohranjajo nove podatke. Obvladovanje osnovne biologije bralca oskrbi s pronicljivo naravoslovno analogijo za tako imenovani kognitivni temelj učenja. Kognitivna znanost je za stopničko više od biologije in pojasnjuje, kako so med seboj povezani pomnjenje, pozabljanje in učenje. Prvi dve poglavji postavljata teoretični temelj za vse, kar sledi. V drugem delu knjige so podrobno navedene tehnike, ki krepijo naš spominski zapis, bodisi da si poskušamo zapomniti arabske črke, periodni sistem elementov ali pa glavne udeležence v žametni revoluciji. Vsebuje pripomočke za pomnjenje. Tretji del se osredinja na tehnike razumevanja, kakršne potrebujemo, da rešimo zahtevna matematična in znanstvena vprašanja kot tudi da se prebijemo skozi dolge, zapletene naloge, na primer referate, delovne predstavitve, načrte in pisne sestavke. Spoznavanje, kako delujejo ti pristopi, nam bo pomagalo, da si jih bomo vtisnili v spomin in se z več kritične presoje odločili, ali nam lahko kakor koli koristijo v vsakodnevnem življenju. V četrtem delu knjige raziskujemo dva načina, kako pritegniti k sodelovanju naše nezavedno, da bo okrepljeno pred tem opisane tehnike. Avtor knjige *Kako se učimo* to pojmuje kot tisti del zgodbe, ki vsebuje »učenje brez razmišljanja« in ga je spodbudno slišati ter pripovedovati o njem. Široko zastavljena in dovolj uporabna knjiga, da jo zlahka vključimo v vsakdanji učni proces. > SAMO RUGELJ

Vzgajanje tehnološke generacije

Jim Taylor; prevod: Ksenija Krevs
Hiša knjig, Založba KMŠ,
2015, m. v., 292 str., 29,99 €

Sodobni starši pri svoji (medijski) vzgoji kolebamo med skrbjo, da je preveč videnja pred ekranom škodljivo, in strahom, da naši potomci zaradi premajhne digitalne pismenosti ne bodo uspešni v krasnem novem svetu. Avtor je jasen: starši moramo prevzeti odgovornost ter omejevati tako čas »priklopljenosti« na nove tehnologije, kot tudi nadzirati vsebine popularne kulture, ki so ji dnevno izpostavljeni otroci. Knjiga je pisana priročniško, a obenem v razumljivem jeziku spregovori tudi o spremembah, ki so jih nove tehnologije in mediji prinesli v (psihološki) ustroj tako posameznika kot družbe. Avtor tako, denimo, zapiše, da današnji mladostniki namesto da bi raziskovali in gradili lastno identiteto, razkazujejo in tržijo svoj (lažni) jaz, da bi dobili čim več všečkov in sledilcev. Najboljša protiutež za glavo med digitalnimi oblaki se mu zdijo noge čvrsto na tleh konkretnih življenjskih izkušenj in realni, ne samo virtualni odnosi. > MAŠA OGRIZEK

Rahločutno starševstvo

Andreja Poljanec
Celjska Mohorjeva družba,
2015, m. v., 222 str., 18 €

Temeljni vzgib za nastanek dela je bila v starših še vedno močno prisotna miselnost o potrebnem in smiselnem telesnem kaznovanju otrok. Dipl. psih., specialistka zakonske in družinske terapije ter mama petih otrok zato poglobljeno in s številnimi sodobnimi izsledki raziskav s področja razvojne psihologije, nevrobiologije in relacijske teorije utemeljuje, zakaj bi nam morala biti končno lastna ničelna toleranca do vsakršnega nasilja. Če je namreč otrok pogosto izpostavljen stresu, to dokazano vpliva na njegov kognitivni in socialni razvoj. Druga skrajnost nasilnega odnosa je permissivna vzgoja, ki je prav tako škodljiva. Starša, ki sta najbolj odgovorna za otrokov optimalen razvoj, morata biti pri vzgoji dejavno udeležena. Vzgoja je rahločutno in spoštljivo vodenje skozi življenje ter odzivanje na otrokove potrebe. Takšno okolje pa lahko starša zagotovita le, če je ljubeč njun partnerski odnos in se znata sama spopasti s stresom. > KRISTINA SLUGA

Zbrani in sočutni otroci

Susan Usha Dermond
prevod: Franka Purger
Inštitut Lila, 2015, m. v., 240 str., 27 €

Vsi starši si želimo, da bi naši otroci bili uravnovešeni, ustvarjalni in radostni ali če povzamemo iz knjige, »da bi njihovo stanje sreče izhajalo iz zadovoljstva, mirnosti, poštenja in sočutja«. Na žalost pa veliko današnjih otrok iz okolja dobiva preveč dražljajev, preveč sladkarij, materialnih dobrin in imajo prenatrpan urnik, na kar se odzovejo z nemirnostjo, nezadovoljstvom, z dolgočasnostjo, ravnodušnostjo ali pretirano zaskrbljenostjo. Zato je Dermondova, ameriška alternativna šolska strokovnjakinja, ustanoviteljica in direktorica »šole po načelih vzgoje za življenje« ali Living Wisdom School v Portlandu, pripravila tridelni priročnik, ki bo staršem in otrokom preko različnih pristopov in nasvetov omogočil razviti ljubeče srce, umiriti telo in duha in otroku nuditi okolje, ki vodi k miru in sočutju. Knjiga prinaša modre in prijazne nasvete, od razvijanja drobnih ritualov, prebujanja občutkov v naravi, skupnega branja knjig, do poslušanja glasbe, dihanja in dotikanja za umirjanje, ki jih je za srčne in sočutne otroke dobro čim prej vpeljati v sleherni vsakdanjik. > RENATE RUGELJ

Vse bralce, ki jih zanimajo dobre knjige vabimo, da postanejo Buklini prijatelji na **Facebooku** in spremljajo tudi spletno stran **www.bukla.si**, kjer dnevno dopolnjujemo knjižne novice, nekatere knjige pa je mogoče tudi kupiti.

S klikom do dobre knjige!

www.bukla.si
knjigarna

UMco d. d.,
Leskoškova 12,
1000 Ljubljana
tel. 01/520 18 39
knjigarna@umco.si

Hitri po petdesetem

Joe Friel

prevod: Andrej Poznič

Ciceron, 2016, m. v., 320 str., 29,41 €

Začetek leta je priložnost, da si zastavimo nove cilje in športno-rekreativni so zelo pogosto med njimi. Ukvarjanje z vztrajnostnimi športi, kot sta tek in kolesarjenje, v drugi polovici življenja postane odvisno tudi od stanja organizma in rezultati v tem

obdobju, kljub enakim vložkom kot poprej, postajajo običajno vsako leto malo slabši. Dolgoletni športnik in trener Joe Friel pa v svoji knjigi, ki jo je napisal že kot sedemdesetletnik, pokaže, da staranje samo po sebi ni razlog za bistveno upočasnitev in pešanje športnika, če ta k svoji dejavnosti (pa tudi življenju nasploh) pristopi z dovolj velikim poznavanjem delovanja, omejitev in pa sposobnosti starajočega se telesa. Ohranitev ali celo stopnjevanje intenzivnosti vadbe, preoblikovanje vsakodnevne prehrane in pa skrb za upočasnjavanje izgubljanja mišične mase so samo trije od nasvetov, ki jih v tej knjigi, namenjeni vsem, ki so že prišli iz svojih najboljših športnih let, priporoča človek, ki je še tudi po sedemdesetem letu več kot aktiven športnik. Spodbudno. > SAMO RUGELJ

Joga za nosečnice

Jogijski priročnik za varno in aktivno nosečnost

Ana Kersnik Žvab

fotografije: Anže Kacin, Sonata Photographica

Devayani Yoga & Dance Lifestyle,

2015, m. v., 168 str., 24,99 €

Priznana domača vaditeljica aerobike, pilatesa, plesalka in inštruktorica joge je šele v vlogi mamice ugotovila, da na temo ohranjanja vitalnosti (psihične in fizične) v času nosečnosti ni dovolj uporabnega gradiva, zato je del svojih izkušenj in znanja zbrala in uredila v lično oblikovan jogijski priročnik za nosečnice. Avtorica se zaveda, da joga kot starodavna znanost z dihalnimi vajami, telesnimi položaji in tehnikami za umiritev misli lahko pripomore tudi k telesni in duševni uravnoveženosti nosečnic, ki pa se morajo vadbe lotiti premišljeno. Priročnik zato začne s teoretičnim uvodom, ki se kmalu nadaljuje s primeri telesnih položajev, asan. Vse vaje so najprej opisane in ocenjene s stopnjo težavnosti, kasneje pa strukturirane po trimesečjih, saj se določene vaje v določenih fazah nosečnosti ne smejo izvajati. Začetni in končni položaj vsake vaje sta prikazana na fotografijah, ki omogočajo lažjo predstavo. V zadnjem delu pa so predstavljene tudi dihalne tehnike (pranajama) in tehnike sproščanja (savasana) ter meditacija. Za boljše razumevanje in lažjo uporabo priročnika so na koncu dodani tudi odgovori na najbolj pogosta vprašanja in mnenja strokovnjakov. > RENATE RUGELJ

Knjigi papeža Frančiška nagovarjata verne in neverne

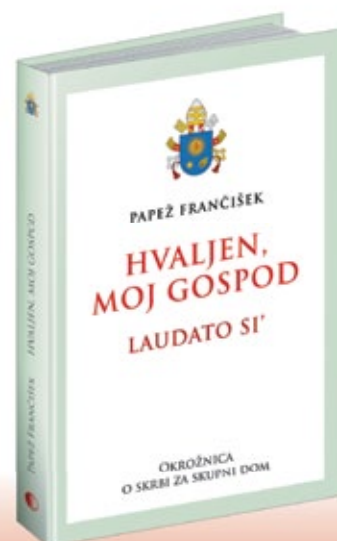
Božje ime je Usmiljenje

Pogovor Andrea Torniellijem s papežem

Papež Frančišek v zaupnem pogovoru z vaticanistom Andreo Torniellijem preprosto in neposredno nagovarja današnjega človeka. Glavna tema pogovora je usmiljenje, ki mu je že od nekdaj najbolj pri srcu. Papež v knjigi podrobno pojasnjuje razloge za razglasitev izrednega svetega leta usmiljenja, pri čemer navaja svoje spomine iz mladosti in ganljiva pastoralna doživetja ...

Hvaljen, moj Gospod

Papež Frančišek v izjemno pomembni okrožnici o ekologiji odkriva tesno povezanost med našim ravnanjem z ubogimi in brezbriznostjo do ranljivosti planeta. Poudarja dostojanstvo slehernega bitja, opozarja na nujnost ekološke ozaveščenosti za obstoj človeštva, poziva k odgovornosti gospodarstvenike in politike, vabi k iskanju drugačnega razumevanja napredka ter predlaga nov način življenja.

Naročila in informacije:
Družina d. o. o., Krekov trg 1, Ljubljana
tel.: 01/360-28-28, www.druzina.si

ZALOŽBA
DRUŽINA

Vrnitev v življenje

Jim B. Tucker; prevod: Boštjan Kmetec
Hiša knjig, Založba KMŠ,
2015, m. v., 276 str., 19,99 €

Voltaire je zapisal: »Roditi se dvakrat ni nič bolj presenetljivo kot roditi se enkrat; vse v naravi je vstajenje od mrtvih.« Tej misli sledi rdeča nit knjige. Od opisa prvega primera, dečka Patrica, za katerega je bila mati prepričana, da je sam svoj pokojni polbrat, do primera z neskladnimi datumi, pri katerem je po tragični smrti stričeva duša prešla v štiri mesece starega nečaka. Prvoosebna pripoved opiše različne primere otrok, ki jih je avtor sprva raziskoval s svojim mentorjem in kolegom, dr. Ianom Stevensonom, zdaj pa jih že dobro desetletje preučuje sam. Tucker je med svojim raziskovanjem našel številne dokaze o tem, da nekateri otroci resnično premorejo spomine na prejšnja življenja, in tako knjiga vsekakor ponuja svež pogled na vprašanje življenja po smrti. > VANJA JAZBEC

Tridesetletnica

ali sočne skrivnosti sodobne ženske v tridesetih

Maja Kremesec
Karantanija, 2015, t. v., 135 str., 14,90 €

Maja Kremesec je v nekaj poglavjih avtobiografsko strnila in izpostavila ključne »skrbi« sodobnih tridesetletnic: »kruta jutra«, prometno udejstvovanje, prijatelji, diete in športne aktivnosti, moški ... Knjiga je pravi leksikon za tiste, ki tridesetletnic ne razumejo povsem (s posebej poudarjenimi nasveti za ravnanje za moške), obenem pa »jabolko spoznanja« za tridesetletnice, ki si nekaterih dejstev še niso želele priznati. Lično oblikovana in razgibana knjiga bo prebrana na mah, saj je avtoričin jezik tekoč in kratkočasen, vsebina pa na realnih tleh (z nekaj pretiravanji in stereotipi za nazornost ter boljše razumevanje), posejana je s koristnimi nasveti, vseskozi pa iskrena glede dobrih in slabih lastnosti žensk v tridesetih letih. Odlična knjiga za darilo in osebno rabo nam resnice o tridesetletnicah (in tam okoli) podaja na zabaven in razumljiv način. > KLARA JARC

Imam ime!

Slovar imen, ki so v rabi med Slovenci

Simon Lenarčič
samozaložba, 2015, t. v., 528 str., 76,65 €

Slovenska leksikografija v zadnjih letih, sploh po letu 2008, beleži precejšen zaton. Za to je kar nekaj razlogov. Po eni strani je (navidezna) spletna dostopnost vsakovrstnih splošoinformativnih podatkov zmanjšala povpraševanje po tiskanih izdajah raznih preglednih del. Po drugi strani so se založbe v zadnjem desetletju, tudi iz tržnih razlogov, spopadale s splošnim upadanjem prodaje vseh knjig, kar je v nadaljevanju pomenilo ukinjanje nekaterih njihovih oddelkov, med katerimi so bili med prvimi leksikografski. Po tretji strani pa so se pojavile tudi omejitve pri morebitnem javnem sofinanciranju tovrstnih knjižnih projektov, ki, če jih želimo pripeljati do srečnega konca, potrebujejo stabilno in dovolj spodobno denarno podporo. Rezultat teh teženj je, da se slovarski in leksikografski knjižni segment, razen tistega, ki ga kot del svoje osnovne dejavnosti pokriva ZRC SAZU, počasi seli v povsem zasebno, lahko bi rekli skoraj entuziastično individualno sfero. V tem smislu smo nedavno poročali o izidu *Leksikona likovne teorije*, ki je izšel pri Celjski Mohorjevi družbi kot samostojen projekt Jožeta Muhoviča, podobno pa je v samozaložbi izšel prenovljeni leksikon imen,

... jedrnate in preverjene razlage skoraj vseh imen med Slovenci ...

ki ga je zasnoval in izdelal neutrudni Simon Lenarčič. Gre za knjigo, ki temeljito dopolnjuje leksikon *Vse o imenih*, ta je v njegovem avtorstvu izšel pred nekaj leti pri založbi Modrijan (Lenarčič je poleg tega tudi avtor knjig *Priljubljena imena* in *Kdaj imam god?*), pri čemer *Imam ime!* vsebuje jedrnate in preverjene razlage skoraj vseh imen, ki so ali pa so bila v rabi med Slovenci. Dodani so različni statistični in drugi uporabni podatki o imenih (veliko jih je iz leta 2014), izčrpane povezave med imeni ter tudi seznam muslimanskih in albanskih imen, ki so v rabi pri nas, in imena, ki so se še posebej uveljavila v zadnjih dveh desetletjih. Več kot uporabna knjiga, pri kateri z njenim nakupom podpirate tudi samostojnega avtorja na področju slovenske leksikografije! > SAMO RUGELJ

www.mohorjeva.com

S. Doroteja Hladnik Odkriti Boga s Terezijo Avilsko

Knjiga o pomenu in vlogi Terezijine duhovnosti danes. V »Notranjem gradu« Terezija opisuje začetke duhovnega življenja, ki celo najbolj običajnim kristjanom niso tuji. »Knjiga bo zanimiva za vsakega bralca, za mnoge iskalce, za vse, ki imajo napačno predstavo o duhovnosti.« (pomožni škof Anton Jamnik) <http://odkriti-boga.petkovec.com>

104 strani, m. v., € 10,00

Ani Boštjančič, Marija Gruškovnjak (izd.) Duhovne iskrice skozi leto

Izbor razmišljanj duhovnikov in laikov kot spremljevalec skozi cerkveno leto 2016. Hkrati je knjiga tudi brezčasni priložnik za vse, ki iščejo odnos z bližnjim in z Bogom ali si želijo ta odnos utrditi.

392 strani, t. v., € 24,90

Naročila: Družina d.o.o., Krekov trg 1, Ljubljana, tel: (01) 360 28 28, narocila@druzina.si

Sestra Favstina Kowalska

Življenjepis glasnice Božjega usmiljenja

Ewa K. Czackowska

prevod: Andrej Turk

Družina, 2015, t. v., 460 str., 29,90 €

Enajstega aprila 2015 je papež Frančišek napovedal sveto leto usmiljenja. Ob tem dogodku se je založba Družina odločila za izdajo biografije o sestri Favstini Kowalski, poljski redovnici in mistikini, ki jo je leta 2000 papež Janez Pavel II. razglasil za glasnico božjega usmiljenja. Biografijo je na podlagi svetničnih dnevnikov, v katerih je opisovala svoja mistična videnja Jezusa Kristusa in označevala božje usmiljenje, napisala Ewa Katarzyna Czackowska, poljska zgodovinarica, novinarka in pisateljica. Avtorica je življenjsko zgodbo Favstine začela z njenimi koreninami; tako izvemo, da se je Favstina kot tretji izmed desetih otrok rodila revni kmečki družini. Pri petnajstih letih je prvič prosila starše za dovoljenje, da bi lahko stopila med nune, a so jo ti odločno zavrnil. Dve leti kasneje se je zgodba ponovila. Vseeno je Favstina vztrajala pri svoji poklicanosti in pri petindvajsetih letih prešla redovno obleko. > VANJA JAZBEC

Koledar 2016

urejanje: Marko Tavčar

Goriška Mohorjeva družba, 2015, m. v., 350 str., 18 €

Koledar Goriške Mohorjeve združuje prispevke, ki so pomembni za slovensko skupnost v Furlaniji - Julijski krajini. V zborniku bomo tako našli članke, ki obravnavajo Cerkev in verska vprašanja, politične probleme, s katerimi se srečujejo, zgodovinske teme, prispevke o šoli, vzgoji, izobraževanju in slovenščini v tej deželi, članke o jubilejih in spominske zapise, pregled delovanja Mohorjevih družb v zadnjem letu, skavtsko delovanje, kulturno dejavnost v pokrajini ter nekaj pesmi in slovensko bibliografijo v Italiji za leto 2014. > KLARA JARC

Božje ime je Usmiljenje

Frančišek in Andrea Torielli

prevod: Andrej Turk

Družina, 2016, t. v., 120 str., 19,90 €

Pogovor med Andreo Toriellijem in papežem Frančiškom je v torek, 12. januarja, sočasno izšel pri 21 založbah v 82 državah; za slovenski prevod je poskrbel Andrej Turk pri založbi Družina. Uradna predstavitev slovenskega prevoda je potekala celo ob isti uri kot uradna predstavitev v Vatikanu. Delo, za katerega je papež Frančišek sam pripravil napise na naslovnih izdaj v italijanskem, angleškem, francoskem, nemškem, španskem in portugalskem jeziku, je posvečeno temi božjega usmiljenja. Usmiljenje je osrednjega pomena v papeževem nauku in njegovi osebni izkušnji človeka, kar je eden izmed razlogov, da je razglasil izredno sveto leto usmiljenja – od 8. decembra 2015 do 20. novembra 2016. Preprost in iskren dialog, ki se začne z vprašanjem, kako se je papežu porodila zamisel o izrednem jubileju, se razvije v papeževu razlago pojma usmiljenje, kaj pomeni njemu samemu in kakšen

... usmiljenje je osrednjega pomena v papeževem nauku ...

pomen vidi zanj v današnji družbi. Nadalje govorca razpravljata o pomembnosti spovedi in izkušnjah, ki so papeža zaznamovale med spovedovanjem. Kot ena najbolj ganljivih zgodb je izpostavljena pripoved o obisku zapornikov. Tudi o duhovnikih, ki so bili papežu vzor, in dogodkih, ki so izrazito zaznamovali njegovo cerkveno pot, teče pogovor. Celoten intervju je razdeljen na devet tematskih poglavij, ki jim sledi še bula o napovedi izrednega svetega leta usmiljenja. Za spraševalca to ni bilo prvo srečanje s papežem; Andrea Torielli je namreč vatikanski poznavalec, novinar časopisa La Stampa in urednik spletne strani Vatican Insider. Piše za različne italijanske in mednarodne revije, med drugim pa je napisal tudi prvi papežev življenjepis z naslovom *Jorge Mario Bergoglio; Frančišek: življenje, ideje, misli*, ki je preveden v šestnajst jezikov; pri nas pa je leta 2013 ravno tako izšel pri založbi Družina. > VANJA JAZBEC

Pogovori

Maryot Thomaasenn

prevod: Bohuslava Kobentar

ilustracije: Peter Abram

Celjska Mohorjeva družba,

2015, m. v., 102 str., 15 €

Drobna knjižica pogovorov med Jezusom in najmlajšimi prinaša svež dialog med njim in – otroki, ki ga spremljajo na njegovi poti in sprašujejo bistvene stvari o življenju in tudi smrti. Jezus, ki je postal navdih za življenje mnogim, tudi pisateljem in mislencem, je tokrat sogovornik otrokom, čistim dušam. Knjižica na inovativen način obnavlja ter dopolnjuje razmišljanja, stara dva tisoč let. Otroci vedno dobijo odgovor, čeprav ga bolj intuitivno (za)čutijo kot pa razumejo. Jezus že dva tisoč let (in tudi v tej knjižici večkrat) ponavlja, da je treba ljubiti bližnjega kot samega sebe in naj ne storimo drugemu tistega, česar nočemo sami. V srcu razumeti Jezusov nauk je glavno sporočilo knjižice, ki pa nam in sočloveku seveda ne pomeni dosti, če ga ne udeležimo in živimo v vsakodnevnem življenju. > SABINA BURKELJCA

Duhovne iskrice skozi leto

urejanje: Marija Gruškovnjak, Ani Boštjančič

Mohorjeva Celovec, 2015, t. v., 392 str., 24,90 €

Izid te knjige ob 50. obletnici ustanovitve Slovenskega delovnega odbora Katoliške akcije je spodbudila želja obeh urednic, da bi ljudem, preden jih vznemirijo jutranja medijska poročila o nesrečah in nadlogah vseh vrst, za prijaznejši začetek dneva posredovali dobra sporočila. Naredili sta izbor kratkih, s prazničnimi in drugimi priložnostmi uglašanih zapisov, v katerih je vrsta duhovnikov in laikov za slovenski radio ORF strnila svoja razmišljanja z napotki za lajšanje stisk našega časa. Duhovne iskrice – skupaj uokvirjajo cerkveno leto – zahtevajo le minuto, dve zbranega branja ali poslušanja, nato pa ves dan odzvanjajo v mislih in dejanjih bralca ali bralke. Zdaj izdane še v knjižni obliki so lahko dobrodošel navdih ali vodilo kadar koli, ne le ob določenih dnevih. Besedne iskrice likovno spremljajo reprodukcije slik Hanzija Mlečnika, ki je bil za svojo prizadevnost v Mohorjevi knjigarni v Celovcu razglašen za najknjigarja leta 2015. > IZTOK ILICH

Dela usmiljenja

Srce katoliške vere

James F. Keenan DJ

prevod: Robert Kralj

Celjska Mohorjeva družba,

2015, m. v., 180 str., 16 €

Jezuit se po delih *Kreposti za povprečne kristjane* in *Zapovedi sočutja* loteva umiljenja, po katerem razpozna kristjane. Prav usmiljenje je po njegovem mnenju pogoj za odrešenje. Dejanje usmiljenja imenuje kot pristojevoljen vstop v kaos drugih (družine, narodov, sveta ali v svoj lastni kaos), da bi naredili red.

V duhu usmiljenja se postavlja na stran tistih, ki potrebujejo pomoč, telesno ali duhovno. Slednje po Avguštinovem delu razdeli v tri skupine: sprava, klic k budnosti in molitev. O delih usmiljenja spregovori skozi izkušnje in Jezusov nauk ter predstavi, kako so ustanove ter redovne in laične skupnosti odgovorile na določene potrebe ljudi. Opozarja tudi na težave, kot so begunstvo, revščina, položaj žensk, brezdomni mladi, neenakost, virus HIV, cerkveni škandali in terorizem.

Knjiga je primerno branje za leto usmiljenja, a tudi po njem bo svet še vedno potreboval usmiljenje. > **KATJA CINGERLE**

Odkriti Boga s Terezijo Avilsko

s. Doroteja Hladnik

prevod: Simon Fortuna,

s. Doroteja Hladnik

Mohorjeva Celovec,

2015, m. v., 104 str., 10 €

Praznovanje v letu 2015 zaokrožene

500. obletnice rojstva cerkvene učiteljice in odločne prenoviteljice karmeličanskega reda sv. Terezije Avilske je s. Doroteja (Jasno) Hladnik spodbudilo, da se je lotila, najprej v nemščini, pisanja te knjige. Vodilo jo je tudi prepričanje, da je duhovnost sv. Terezije, ki so jo v Španiji štirideset let po smrti povzdignili v svojo zavetnico, na Slovenskem premalo poznana. Avtorica, od leta 2006 zavezana klavzuri karmeličanske skupnosti v samostanu Himmelau v Labotski dolini na avstrijskem Koroškem, se temu, kot pripominja v uvodu, kjer povzema tudi usodo slovenskih karmeličank v prejšnjem stoletju, ne čudi. Kajti »iz lastnih izkušenj ve, da spisi te mistikinje za sodobnega človeka niso prav lahko branje«. Bralcem zato želi olajšati razumevanje ključne prispevke sv. Terezije Avilske o duši kot gradu s številnimi bivaljski z Bogom v središču. > **IZTOK ILICH**

500. obletnice rojstva cerkvene učiteljice in odločne prenoviteljice karmeličanskega reda sv. Terezije Avilske je s. Doroteja (Jasno) Hladnik spodbudilo, da se je lotila, najprej v nemščini, pisanja te knjige. Vodilo jo je tudi prepričanje, da je duhovnost sv. Terezije, ki so jo v Španiji štirideset let po smrti povzdignili v svojo zavetnico, na Slovenskem premalo poznana. Avtorica, od leta 2006 zavezana klavzuri karmeličanske skupnosti v samostanu Himmelau v Labotski dolini na avstrijskem Koroškem, se temu, kot pripominja v uvodu, kjer povzema tudi usodo slovenskih karmeličank v prejšnjem stoletju, ne čudi. Kajti »iz lastnih izkušenj ve, da spisi te mistikinje za sodobnega človeka niso prav lahko branje«. Bralcem zato želi olajšati razumevanje ključne prispevke sv. Terezije Avilske o duši kot gradu s številnimi bivaljski z Bogom v središču. > **IZTOK ILICH**

5 minut s Svetim Duhom

Duhovna pot življenja in miru

Víctor Manuel Fernández

prevod: Damjana Pintarič

Družina, 2015, pt. v., 404 str., 22,80 €

Nadškof Fernández je za vsak dan v letu pripravil kratko molitev k Svetemu Duhu in razlago odlomkov iz Svetega

pisma ter življenja svetnikov. Prvi dnevi leta predstavljajo Svetega Duha – tretjo Božjo osebo, nato pa so zapisi daljši in zapletenejši, vseskozi pa jih preveva upanje. Avtor se zaveda težav današnjega časa. S pomočjo Svetega Duha bralce vabi, naj prebrodijo stare zame-re, ljubosumje, žalost, strah in negativne spomine. Spodbuja jih, da bi si dovolili stopiti z njim na pot miru, veselja, razsvetljenja in novih moči. Poskuša jih premakniti iz otrplosti strahu v dejanje, iz varnega udobja v svobodno, polno življenje, iz trpljenja v veselje. Išče pozitivne stvari, ki razžarjajo z lučjo Svetega Duha. Človek ni sam, saj lahko vedno v občestvo prikljče Tolažnika in ga prosi, naj ga napolni s svojimi darovi. Knjiga je še posebej primerna popotnica za birmance, njihove starše in botre. > **KATJA CINGERLE**

Cerkev pred izzivom stoletij

Franc Rode

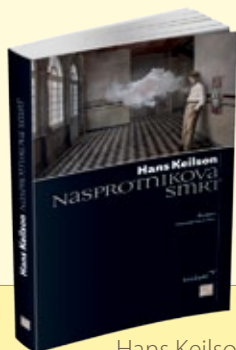
Celjska Mohorjeva družba,

2015, t. v., 160 str., 18 €

Knjiga prinaša zgodovinski pregled življenja Cerkve od začetkov do sodobnosti. Začela se je na binškošni dan. Apostoli so jo razširili po svetu, spreobračali pogane, mučeniki so zanjo umirali. V zgodovini je bila nenehno pred izzivom, kako sobivati s posvetno oblastjo, spopasti pa se je morala tudi z razdori znotraj nje same, kar je celo pripeljalo do dveh hkratnih papežev. Razdori so vplivali na sedanost, saj kljub ekumenskim poskusom od reformacije ni enotne vesoljne Cerkve. Znašla se je tudi pred napadi drugih religij, najmočnejši nasprotnik je islam, ki svojo sveto vojno v Evropi vodi že več stoletij.

Cerkev je preživela vse napade in preganjanja in v jedru ostala ista. Zda se spopada predvsem z ideološkimi izzivi: relativizmom, pri katerem so si misli enakovredne, pomembno je le osebno izkustvo, in sekularizmom, ki izključuje Boga iz življenja in človekove zavesti. > **KATJA CINGERLE**

Cerkev je preživela vse napade in preganjanja in v jedru ostala ista. Zda se spopada predvsem z ideološkimi izzivi: relativizmom, pri katerem so si misli enakovredne, pomembno je le osebno izkustvo, in sekularizmom, ki izključuje Boga iz življenja in človekove zavesti. > **KATJA CINGERLE**

Hans Keilson
NASPROTNIKOVA
SMRT

1851

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA

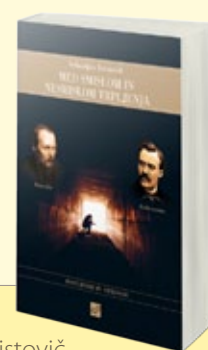
Prva slovenska založba

165 let

www.mohorjeva.org

info@celjska-mohorjeva.si

Celje, Prešernova ulica 23, T 03 490 14 20
Ljubljana, Nazorjeva ulica 1, T 01 244 36 50

Sebastijan Kristovič
MED SMISLOM IN
NESMISLOM TRPLJENJA

V Mestni knjižnici Ljubljana, Pionirski – centru za mladinsko književnost in knjižničarstvo, teče že 44. sezona Strokovnih sred, ki jih je za redno izobraževanje in širjenje znanja mladinskih knjižničarjev leta 1972 uvedla takratna Pionirska knjižnica v Ljubljani. Danes je krog knjižničarjev šolskih in splošnih knjižnic iz vse Slovenije, ki se izobraževanja udeležujejo vsako drugo sredo v mesecu (razen junija, julija in avgusta), močno obogaten tudi z drugimi strokovnjaki, ki se ukvarjajo s knjigo in mladino.

Jezik ni samo ...

Osrednja tema letošnjih Strokovnih sred je **jezik**, predvsem tiste njegove vloge, ki vplivajo tudi na pomen in delovanje knjižnic. Pogled na jezik bomo tako poskušali izostriti glede na potrebe različnih jezikovnih skupin uporabnikov, gradnjo njim namenjenih zbirk in načinov predstavitve gradiva mladim uporabnikom, na jezikovno ustreznost, ki je pomemben element vrednotenja leposlovja, ob čemer bomo izpostavili tako pomen dobrega prevoda kot jezikovno korektnega in izčiščenega besedila (lektorstvo, korektorstvo), na programske vizije kakovostnih založnikov in njihove napore za prenos izvornih kulturno-jezikovnih projektov v naš kulturni prostor in podporo države, preverili, kako jezik v literarnih umetninah dojemajo sodobni mladi bralci ... Širše, teoretično in praktično se bomo te tematike lotili na aprilskem strokovnem simpoziju, na katerega bomo povabili številne priznane strokovnjake s področja jezikoslovja, literarne vede in bibliotekarstva, ki bodo poskušali poiskati presek v razmislekih, ki so enako pomembni tudi za knjižničarstvo.

Na decembski Strokovni sredi ...

Letni cikel Strokovnih sred se deli na dva dela:

- IZOBRAŽEVALNI (plačljivi), od januarja do vključno maja, in
- INFORMATIVNI (brezplačni), od septembra do decembra.

O podrobnostih udeležence obveščamo na naši spletni strani <http://www.mklj.si/pionirska-knjiznica> in po e-pošti.

Za vsa vprašanja smo vam na voljo na pionirska@mklj.si, ali po telefonu 01 600 13 38, 01 600 13 35.

Program Strokovnih sred 2016: JEZIK NI SAMO ...

IZOBRAŽEVALNI DEL

DATUM	TEMA	Cena: EUR
20. januar	Jezik in knjižnica	10,00
10. februar	Pisana beseda ostane	10,00
09. marec	Jezik živi (tudi) s prevajanjem	10,00
13. april	Simpozij: Meje mojega jezika so meje mojega sveta	30,00
11. maj	Ekскурzija v Belo krajino	določena naknadno

INFORMATIVNI DEL

DATUM	TEMA
14. september	Ustanove in društva za dobro knjigo
12. oktober	Predstavitve 11. cikla Slovenskega knjižnično-muzejskega MEGA kviza
09. november	Predstavitve Priročnika za branje kakovostnih mladinskih knjig 2016
14. december	Jezična zlata hruška

NOVOSTI

KUD Sodobnost International

Izvirna knjiga Lukec in Lučka, prežeta z neizčrpnim smislom za humor, navdušuje generacije po vsem svetu.

Annie M. G. Schmidt je bila uvrščena v kanon nizozemske preteklosti, skupaj z Vincentom Van Goghom in Ano Frank.

Klepeti ob knjigi s priznano slovaško pisateljico, Danielo Kapitáňovo!

Prisrčno vabimo na literarne večere:

- ponedeljek, 7. 3. 2016, ob 18.00, Knjižnica LIBRIS, Prešernov trg 9, KOPER,
 - torek, 8. 3. 2016, ob 19.00, Knjižnica Kranj, Gregorčičeva ulica 1, KRANJ,
 - sreda, 9. 3. 2016, ob 18.00, Knjižnica Konzorcij, Slovenska cesta 29, LJUBLJANA.
- Razmišljanja bo spodbudila knjižna uspešnica *Samko Tále: Knjiga o britofu*.

Iz nizozemščine prevedla Mateja Seliškar Kenda.

Nizozemska otroška klasika!

Več o knjigah najdete na www.sodobnost.com.

Ustvarjalna
Evropa
Kultura

Iz slovaščine prevedla Diana Pungeršič.

Knjiga o Britofu je na Slovaškem povzročila pravo samkomanijo!

Naročila sprejemamo na e-naslov: sodobnost@guest.arnes.si.

Ptičje kvatre

Danijel Čotar; ilustracije: Matej Susič
Goriška in Celjska Mohorjeva družba,
2015, t. v., 171 str., 20 €

Moram priznati, da se mi ptiči nikoli niso zdeli posebej zanimivi. No, vsaj dokler nisem vzela v roke Čotarjeve knjige, ki se prebere na dušek. Avtor v kratkih sestavkih predstavi najbolj znane slovenske ptice (habitat, videz, prehrana itd.), vendar s pravšnje mero, da ne postane suhoparen. Ob tem pobrskaj še po naravoslovnih zakladnicah (Fran Erjavec) ali literaturi (Cankar, Byron), ljudskem izročilu, vražah in izpove kakšno duhovito anekdoto. Vse ptice je likovno upodobil tržaški slikar, akvarelist Matej Susič. Nekaj zanimivosti: ste vedeli, da znajo vrane oponašati glasove drugih živali, da lahko lastovka brez postanka preleti Saharo, da je brglez edini ptič, ki zna plezati po drevesnem deblu z glavo navzdol, da začne vijeglavka, ko se znajde v nevarnosti, sunkovito migati z glavo sem in tja, s čimer oponaša kačo? Kot nalašč tudi za mlade bralce in še zanimivejše družinske sprehode po gozdu. > [KRISTINA SLUGA](#)

Od genov do zvezd

Sašo Dolenc; ilustracije: Igor Šinkovec
Cankarjeva založba, zbirka Najst,
2015, 222 str., 22,95 €, JAK

Sašo Dolenc je fizik in filozof, ki v različnih slovenskih medijih (od tiskanih do spletne Kvarkadabre) že dolgo popularno piše o znanosti. Področje njegovega zanimanja so zgodovina znanosti,

pa tudi osupljiva znanstvena dejstva in paradoksi ter najnovejša znanstvena odkritja, objavljena v novih tujih knjigah, ki jih Dolenc redno recenzira. Svoja besedila je do zdaj objavil v že kar nekaj knjigah za odrasle, dve pa sta bili namenjeni tudi mlajšim bralcem. V ta okvir lahko postavimo tudi delo *Od genov do zvezd*, namenjeno najstnikom, ki prinaša nov paket predelanih in dopoljenih, večinoma že objavljenih tematsko raznolikih besedil, v katerih Dolenc sega na različna znanstvena, tudi psihološka področja. Pomenljiva in reprezentativna sta, denimo, začetek in konec knjige: v prvi zgodbi nam Dolenc predstavi slovenske računalničarje nekaj deset let nazaj, takrat so bili v svetovni špici, ko so v Cankarjevem domu po naročilu Kitajcev »ustvarjali« nekakšen intranet, s katerim naj bi med seboj povezali deset kitajskih mest. Knjiga pa se sklene z zgodbo o Stevu Jobsu, ki je živel po načelu, kot da je vsak njegov dan zadnji, kar ga je spodbudilo, da je ves čas počel samo tisto, kar se mu je zdelo najpomembnejše. Kratke znanstvene zgodbe za najstniško lahko noč. > [SAMO RUGELJ](#)

Ronaldo

Yvette Žoltowska-Darska
prevod: Jure Šešet
Učila International, 2015, pt. v., 207 str., 14,99 €

Slikovno bogato ilustrirana biografska zgodba o revnem dečku z Madeire, ki je sanjari o velikih uspehih v nogometu in jih sčasoma, z vzponi in padci, s trdim delom in odrekanjem tudi dosegel in postal največja nogometna zvezda. Beremo o njegovem odhodu od doma, osamosvajanju v internatu, o domotožju, dobro plačanih prestopih med klubi, pa tudi o žalostnih posledicah divjega življenja in ponočevanja, zdravstvenih težavah in drugih tegobah, ki mladih nogometnih navdušencev ne bodo pustile ravnodušnih. > [RENATE RUGELJ](#)

Boštjan Gorenc - Pižama

-Najresnejši-
najzabavnejši
kandidat za kresnika

sLOLvenski klasiki 1

Radi beremo

24 h

Boštjan Gorenc – Pižama je napisal knjigo ☺ Omrežil je 50 literarnih klasikov in njihovih del – prizanesel ni niti Prešernu niti mucu copatarici – in jih interpretiral času primerno. Zdaj boste končno izvedeli, kdo lajka Urško Zalo na FB, kakšen mail je s CSD-ja dobila požrešna vrabčevka, ki je »vse proso za sineka sama pozobala«, in kaj o zvezdniku in poslovnežu Martinu Krpanu pišejo tračarski časopisi.

👍 To je všeč osebi Matija Čop in 1969 drugim

Dr. Fig, Svetmarkov sosed
Bog jo živi knjigo žlahtno,
bog mu bravev daj obilo,
tak velike, tak debele,
bog mu krit'ke daj sloveče!

Primož Trubar, tihotapec knjig
Všečkati inu deliti!

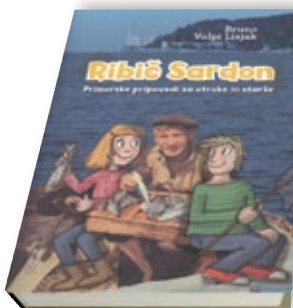
Aljoša Harlamov, literarni zgodovinar
In če ste ob prebiranju slovenske literarne
klasike v šoli umirali od dolgčasa, boste
zdaj crkavali od smeha.

Ribič Sardon

Bruno Volpi Lisjak

ilustracije: Chiara Sepin - PiKa

Mladika Trst in KD Ribiški muzej
Tržaškega Primorja, zbirka Morje,
2015, m. v., 160 str., 23 €

Stari ribič Tone Sardon je dobil ime po sardonih, katere je vedno lačen neprestano zobal. Še dobro, da so mu tako teknil, saj so odlični za spomin! Tako lahko zdaj mladim nadebudnem pripoveduje o dogodivščinah na obali Tržaškega zaliva, kjer se je več kot tisoč let razvijalo avtohtono slovensko ribištvo. Ker zgodbe, ki jih bogatijo številne fotografije, temeljijo na dejstvih, otroci na igriv način spoznajo zanimivosti, ki jih v šolskih učbenikih ni moč najti. Avtor, upokojeni kapetan in raziskovalec zgodovine slovenskega ribištva v Tržaškem zalivu, je o tematiki, ki jo raziskuje, objavil številne knjige, raziskave in članke. Brez njega bi slovensko ribištvo že romalo v pozabo. In ravno zato mu je predsednik države 23. oktobra 2015 podelil posebno medaljo za zasluge. > VANJA JAZBEC

Skrivnost zajčeve graščine

Teja Rosa

Hart, 2015, t. v., 136 str., 16,90 €

Odštekana najstnica Ana pričakuje najbolj dolgočasne počitnice pod soncem, saj jo starša čez poletje pošljeta k babici na podeželje. A izkaže se, da ne bo tako. Čez cesto živita zanimiva brat in sestra njenih let, s katerima se odloči raziskati skrivnost razpadajoče graščine, ki leži blizu vasi. Kmalu odkrijejo, da je pred davnimi leti v njej umrla deklica Marta, ena od prijateljic Anine babice. Le kaj jim prikrivajo odrasli? Ali v graščini res straši? Zgodbo v zgoščenih prvoosebni izpovedih pripovedujejo osrednji liki: Ana, Nina in Aleks, kar ji daje potreben tempo in razgibanost. Avtorica skozi knjigo tudi uspešno zadržuje suspenz in postopoma nastavlja indice, kar tudi mlajšim bralcem omogoča, da sami detektivsko razvozlavajo skrivnost. > MAŠA OGRIZEK

Starši s svojimi nepremišljenimi dejanji pogosto zaznamujejo tudi življenja svojih otrok, saj so sovrstniki kruti in brez usmiljenja. Fionin očka je zaradi klevet razigrane mladoletnice pristal v zaporu in pridna šolarica Fiona je morala marsikatero požreti, preden so sošolci pozabili na njegovo dejanje. Zdaj, po šestnajstih mesecih zapora, se očka vrača domov in zgodba o zlorabi mladoletnice je znova aktualna, šolski delavci in mama pa so še posebej zaskrbljeni, kako bo Fiona po novem prenesla očetovo bližino. Izgubljena Fiona izhod iz svoje stiske poišče v alkoholu in slabi družbi ... dokler se ne izkaže, da je očka morda pa res nedolžen. Zbirka IZIBERI znova prinaša kratke in aktualne zgodbe za starejše najstnike, ki se dolgih besedil ustrašijo, vseeno pa so to tematike, ki jih silijo k nadaljnemu razmišljanju. > RENATE RUGELJ

Nenavaden teden s Tesso

Anna Woltz

prevod: Katjuša Ručigaj

Miš, zbirka Zorenja,
2016, t. v., 168 str., 25,95 €

Tessa je navihana dvanajstletnica, ki z mamo živi na majhnem turističnem otoku, kamor pridejo na počitnice tudi deček Samuel in njegova družina. Po sili razmer se bistra otroka spoprijateljita in Samuel neho te postane del Tessinega velikega načrta »spoznavanja očeta«, kar pa tudi njega prisili v preizpraševanje o lastni družini in svoji vlogi v njej. Po številnih zapletih in nekaj sreče se njuna »potegavščina« dobro razplete in po tednu druženja so vsi bogatejši za mnoga spoznanja. Knjiga, ki si gotovo zasluži posebno pozornost, je prejela več nagrad za otroško in mladinsko književnost. > RENATE RUGELJ

Na svobodi

Diane Dakers

prevod: Meta Osredkar

Miš, zbirka IZIBERI,
2016, t. v., 94 str., 21,95 €

Starši s svojimi nepremišljenimi dejanji pogosto zaznamujejo tudi življenja svojih otrok, saj so sovrstniki kruti in brez usmiljenja. Fionin očka je zaradi klevet razigrane mladoletnice pristal v zaporu in pridna šolarica Fiona je morala marsikatero požreti, preden so sošolci pozabili na njegovo dejanje. Zdaj, po šestnajstih mesecih zapora, se očka vrača domov in zgodba o zlorabi mladoletnice je znova aktualna, šolski delavci in mama pa so še posebej zaskrbljeni, kako bo Fiona po novem prenesla očetovo bližino. Izgubljena Fiona izhod iz svoje stiske poišče v alkoholu in slabi družbi ... dokler se ne izkaže, da je očka morda pa res nedolžen. Zbirka IZIBERI znova prinaša kratke in aktualne zgodbe za starejše najstnike, ki se dolgih besedil ustrašijo, vseeno pa so to tematike, ki jih silijo k nadaljnemu razmišljanju. > RENATE RUGELJ

KUD Sodobnost International

Nagradna igra!

Že imate svetovno uspešnico Uniči ta dnevnik? Na FB-profil Knjige povezujejo svetove nam pošljite najljubšo stran iz omenjenega dnevnika. Tistega, ki bo prejel največ všečkov, bomo nagradili s čudovitim paketom desetih knjig iz projekta KNJIGE POVEZUJEJO SVETOVE. Všečke preštevamo do 29. februarja 2016.

Nagradna igra!

To umazano delo boste opravili sami.

Mednarodna uspešnica,
ki jo lahko uničite!

Več o knjigah najdete na
www.sodobnost.com.

Ustvarjalna
Evropa
Kultura

Naročila sprejemamo na e-naslov:
sodobnost@guest.arnes.si.

Sanje o belem štrpedu

Marjana Moškrič

Franc-Franc, zbirka MEGA,
2015, t. v., 224 str., 20 €, JAK

Mladinska literatura Marjane Moškrič je prepoznavna in nagrajena, predvsem pa brana, ne dvomim, da bo tako tudi z romanom *Sanje o belem štrpedu*. Štrpedova družčina, kakor se imenujejo Olmo, Šona in Sine, so mladostniki in prijatelji na pragu odraslosti, srečujejo se s krutim svetom, ki vdira v vsakega izmed njih, v njihovo tesno prijateljstvo in mladost. Živijo na strani »pravih«, tistih, ki se bojujejo za pravico in poštenje, za boljši svet, pripravljeni so tudi na buške, tveganje in napade, da bi stvari spremenili. Večplastni roman, ki zahteva razmišljujočega in čutečega bralca, povezujejo sanje o belem štrpedu, bitju, ki bi ljudem prineslo spoznanje in svetlobo, da bi se stvari obrnile v dobro smer, a tu je tudi črni štrpedo, o katerem jim pripoveduje nona (moč pravljic in mitov). Gre za izjemno kakovostno (mladinsko) delo ...

... gre za izjemno kakovostno (mladinsko) delo ...

delo, ki v slovenski literarni prostor prinaša sporočilo: dovoljnamjedovoljnamjedovoljnamje – delitve na revne in bogate, dovolj izkazovanja moči, dovolj nepotrebne trpljenja. Dovolj. Poiščimo belega štrpeda (v sebi), spreminjajmo. >SABINA BURKELJCA

Ariol

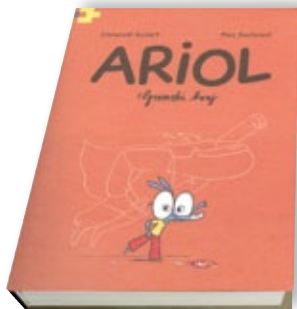
Gromski konj

Emmanuel Guibert

ilustracije: Marc Boutavant

prevod: Katja Šaponjič, Anja Golob

VigeVageKnjige, 2015, m. v., 134 str., 18 €

Gromski konj je drugi zvezek priljubljenega niza otroških stripov, v katerem nastopajo antropomorfne živalske osebe. Osrednji junak je prikupni osnovnošolec, oslič Ariol. Ta rad prebira zgodbe o superjunaku Gromskem konju, na skrivaj je zagledan v sošolko kravico Petulu, z najboljšim prijateljem, razposajenim pujskom Ramonom pa marsikdaj zaide v (zabavne) težave. Tako kot prvi zvezek tudi tokratnega tvori trinajst epizod, ki bodo mladega bralca z lahkotnim humorjem in predvsem s situacijami, s katerimi se bo lahko poistovetil, hitro posrkale v vrsto šolskih in družinskih dogodivščin. Pisec Guibert in ilustrator Boutavant sta se z *Ariolom* uveljavila kot vidnejša predstavnika sodobne generacije devete umetnosti za mladino. O tem govori podatek, da so zgodbe nastale kot serija v otroški reviji, zaradi priljubljenosti je sledil izid še v pričujoči knjižni obliki, predelane pa so tudi v risanko. V izvorniku je izšlo že več nadaljevanj, izdajatelj VigeVageKnjige pa tudi s tem prevodom nadaljuje poslanstvo približati kakovostne, premišljeno izbrane grafične romane in stripe slovenskemu bralcu. > ALEŠ CIMPRICH

Prekletstvo titanov; Bitka v labirintu

Percy Jackson in Olimpijci, knj. 3 in 4

Rick Riordan; prevod: Mojca Žnidaršič

Morfemplus,

2015, t. v., 312/358 str., 27 €/27,90 €

Percy Jackson je za Harryjem Potterjem najpopularnejši junak za mlade bralce, ki se radi prepustijo čarobnim pustolovščinam. Petdelna serija se lahko pohvali z več kot 45 milijoni prodanih izvodov knjig, obstaja še stripovska različica, v kinodvoranah pa smo videli dve, sicer ne najbolj posrečeni filmski predelavi.

Prevedena je bila v 37 jezikov, v slovenščini pa sta končno na voljo tretji in četrti del, ki bosta zagotovo navdušila vse, ki sta jim bili vseh prejšnji knjigi. Riordan namreč z novimi zapleti in liki znotraj obstoječe rdeče niti spretno dviguje napetost, pri tem pa ohranja domiselni humor, kar da seriji svojevrsten pečat. Zgodba se vrti okoli fanta Percyja, ki nekega dne presenečeno ugotovi, da je polbog. Njegov oče ni nihče drug kot Pozejdon. Spozna, da ni edini svoje vrste, potomci Olimpa imajo celo svoj tabor, kjer se urijo za herojske naloge. Središče zapleta pa je prav Percy, saj v času, ko se dviga moč titanov, ki lahko ogrozijo celo Zevsu, prerokba govori, da je morda on tisti, ki bo ali obranil ali bil zaslužen za padec Olimpa. Nevarnosti prežijo povsod, svojeglavi, nemalokrat ekscentrični bogovi pa pogosto povzročajo le dodatne probleme. Toda Percyju ob strani stojijo zvesti prijatelji, vključno z Annabeth, v odnosu s katero postajajo vse bolj očitna tudi »hormonska« trenja. Nepozabnih dogodivščin, nevarnosti in mitoloških bitij polna pripoved, ki te ne izpusti do zadnje strani. Odlično. > ALEŠ CIMPRICH

Isol

Poredni Petit

Slikanica
40 strani
17,99 €

Slikanica
36 strani
18,00 €

Slikanica
48 strani
18,00 €

Kulturna izmenjavaDružinska skrivnost

Malinc www.malinc.si @ info@malinc.si @ telefon: 01 361 66 99

Larimar

Za vedno ljubljena

Nataša Banko

ilustracije: Katja Gaspari Leben

Chiara, 2015, t. v., 24 str., 17,99 €

Vsak otrok si želi ljubezni svojih staršev, a včasih to ni mogoče, zato zanje poskrbi nova družina. O tem govori pravljica *Larimar*. Posvojenka Lara preživlja srečno otroštvo. Poleg igre rada poslušata pravljičico o deklici, ki se je rodila materi, ki otroka kljub ljubezni do njega ni mogla obdržati. Mladi par pa si otroka želi posvojiti, zato se deklice razveseli in jo poimenuje Larimar, kar pomeni »za vedno ljubljena«.

... pravljičici sledijo vprašanja in odgovori o starševstvu posvojenemu otroku ...

Specialistka psihološkega svetovanja, ki se pri svojem delu srečuje s posvojitvami, je preprosto pravljičico namenila posvojencem, starim okrog treh let, torej v času, ko bi bilo primerno, da izvedo za posvojitvev. Otroci jo bodo postopoma sprejeli kot svojo lastno življenjsko zgodbo in jo dograjevali. Pomembno je, da ob tem gojijo pozitivna čustva. Pravljičici sledijo vprašanja in odgovori o starševstvu posvojenemu otroku, ki bodo posvojiteljem pomagala, da se pripravijo na posvojitvev in z otrokom vzpostavijo pozitiven odnos, mu dajo občutek varnosti, sprejetosti in ljubljenosti. Knjiga bo v pomoč tudi vzgojiteljem, učiteljem in drugim pri delu s posvojenci. > **KATJA CINGERLE**

Anika in njene skrinjice

Kako je Anika kupčkala denar

Bina Šijanec

Rast, 2015, t. v., 45 str., 18,98 €

Igriva slikanica, prvenec mlade štajerske finančnice, je namenjena tako malim kot velikim bralcem, saj prijazno spodbuja k skrbnemu ravnanju z denarjem. Tik pred rojstvom male Anike sta njena bodoča starša sestavila poučno igro, ki ima tri preprosta pravila: *zasluži podjetno – varčuj skrbno – porabi pametno*. Družno sta izdelala šest barvnih skrinjic in vsaki odredila svojo nalogo. V vijolični sta se namenila varčevati denar za večje nakupe, za nekaj, kar zahteva potrpežljivo varčevanje (npr. kolo, avto, potovanja ipd.). To skrinjico je varovala lepa veвериčka. Nad modro skrinjico je bde-la sova in v njej se bo zbiral denar za kak tečaj, šolanje ipd. Inovativna starša nista pozabila na dobra dela in radodarnost, zato sta tretjo skrinjico obarvala zeleno in jo okrasila s srčki. Posebna pozornost je veljala četrti, zlati, skrinjici. Nanjo sta narisala kokoško, ki nese zlata jajčka, in jo namenila naložbam in tistim nakupom, ki prinesejo nove prihodke. Najbolj zabavna in razigrana je bila oranžna skrinjica z belim zajčkom, ki je bil namenjen za zbiranje denarja za zabavo, igrače in vesele reči. Nazadnje pa sta naredila še rdečo, zelo pomembno skrinjico, v kateri se bo zbiral denar za hrano in položnice. Skrinjice sta lepo zložila na poličko v Anikini sobi in ves denar, ki sta ga dobila, odkar je mala Anika privekala na svet, razporejala, kot sta načrtovala. Minevali so meseci in leta, včasih je bilo težje slediti ciljem, včasih laže, a na koncu se je Anika vendarle naučila dobro kupčkati. Poučno in uporabno. > **RENATE RUGELJ**

Pesnice o srčecu

izbor: Metka Pušenjak

ilustracije: Jelka Reichman

Mladinska knjiga,

2016, t. v., 28 str., 22,95 €

Slikanica prinaša 12 čudovitih pesmic o srčecu z notnim zapisom in opremljenih z ljubkimi ilustracijami Jelke Reichman, priložena pa je tudi

zgoščenka, na kateri pesmi izvaja otroški pevski zbor Glasbene matice Ljubljana pod vodstvom Irme Močnik in ob spremljavi več glasbenikov. V izbor so uvrščene tako dobro znane slovenske ljudske pesmi (*Slišala sem ptičko pet, V dolinci prijetni*) kot tudi Adamičeva *Otroci kličejo pomlad* ali *Mamici*, za katero je besedilo napisala Neža Maurer. Otroci pa bodo spoznali tudi nekatera dela klasičnih skladateljev, npr. Bacha in Mendelssohna. Igrive pesmice, ki spravljajo v dobro voljo! > **KRISTINA SLUGA**

O kravi, ki je lajala v luno

Ida Mlakar

ilustracije: Peter Škerl

Miš, 2015, t. v., 36 str., 22,95 €, JAK

Slikanica pisateljice Ide Mlakar in ilustratorja Petra Škerla pripoveduje o kravi Mrvici, ki je na lepem prestara, da bi dajala mleko in koristila kmetiji. Ko zasluti, da jo želijo odpe-

ljati, se začne obnašati malce nenavadno – začne bevskati v luno. Veterinar oceni, da bi si krava zaslužila nekaj oddiha ob morju, toda kmet je prepričan, da je krava pač postala nora. Mrvica še v pravem trenutku zbeži, na svoji poti pa sreča nadvse prijetnega sopotnika ... Zgodbica je namenjena boljšemu razumevanju težav, s katerimi se ubadajo starostniki. > **ŽIGA VALETIČ**

Medvedek Benjamin

Prosim; Lahko noč; Oprosti; Hvala

Claire Freedman

ilustracije: Steve Smallman

prevod: Sonja Benčina

Družina, 2015, t. v., 30 str., 14,90 €/knjigo

Pri Družini so v lanskem letu izšle štiri slikanice o medvedku Benjaminu. Naslovoma *Prosim* in *Lahko noč* sta se kasneje pridružila še *Oprosti* in *Hvala*. Vsaka slikanica opisuje prav posebno dogodivščino, na kateri se Benjamin skupaj s svojimi prijatelji nauči magičnih besed. V prvi se mora naučiti prositi prijatelje za družbo in v drugi posloviti se od dneva. V tretji se Benjamin radove-

dno, a preveč vihrovo pridruži prijateljem pri igri, pri čemer jih nehotе užali. Nesreča se pač zgodi, a k sreči jo hitro lahko popravi en iskren »Oprosti«. In še zadnja beseda, ki bo znova rešila Benjaminova prijateljstva, je »Hvala«. Benjamin se zahvali za pomoč, družbo in za sladek konec še za sladoleđ. > **VANJA JAZBEC**

Rad živim; Rada se imam

Sanja Žontar; ilustracije: Eva Zver
Zavod Odprto srce,
2015, t. v., 25 str., 14,88 €/knjigo

Zavod Odprto srce kot neprofitna organizacija deluje na področju svetovanja, izobraževanja in razvoja kreativnosti. Posebna pozornost je namenjena najmlajšim z izdajanjem knjig za spodbujanje razvoja. Takšni sta tudi predstavljeni dve, ki se bosta z afirmacijami, drobnimi pozitivnimi mislimi v rimanih oblikah, otrokom še posebno prikupili. V knjižici *Rad živim* spremljamo fantka, ki našteva razloge, zakaj rad živi, in sicer ker se ničesar ne boji, ker se sanjati uči, ker se vsak dan šole veseli ... V knjižici *Rada se imam* pa nas vodi deklica, ki se veseli, ker obleči se zna, ker se smeji in kakšno smešno stvar naredi ... Slikanici, ki sta namenjeni predvsem otrokom med 2. in 8. letom starosti, s kratkimi pozitivnimi stavki odganjata negativne misli in otroke učita sprejeti se prav takšne, kot so. Knjigi dodatno obogatijo še pisane ilustracije Eve Zver in prazen prostor za ustvarjalno risanje, ki bo malčke spodbudil, da tudi sami v roke vzamejo barvice. > VANJA JAZBEC

Slovenske ljudske o vilah in škrtih

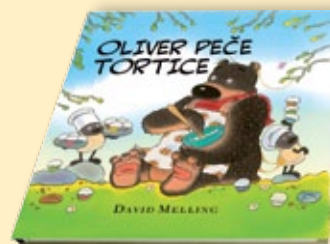
izbor in priredba: Dušica Kunaver
ilustracije: Irena Gubanc
Studio Hieroglif, 2015, t. v., 24 str., 19,90 €

Raziskovalka ljudskega izročila Dušica Kunaver nam v novi knjigi predstavi enajst vilinskih in škratovskih zgodb iz naših krajev. Med drugim izveemo, kako je rudarjem pomagal gorski škrt na Jelovici, kako se je ribica spremenila v dobro vilo v dolini Soče, kakšne je ušpičil škrt Sam v Logarski dolini, kako je gorska vila pomagala Petru Klepcu do nadnaravne moči in kako je pravzaprav nastalo Blejsko jezero. Da pa kratkih zgodbic ne bi samo poslušali, jih je ilustratorica Irena Gubanc čarobno oblikovala in jim dodala nadvse zapeljive risbice. > ŽIGA VALETIČ

Oliver peče tortice

David Melling
prevod: Ljubica Rodošek
Alica, 2016, t. v., 32 str., 14,97 €

Medved pogosto nastopa v otroških slikanicah, zaradi vrste posebnih lastnosti, med katerimi so velikost, zimsko spanje, obilen tek, sladkosnedna ljubezen do medu. Velikokrat je pozitiven lik, prijazen, dobrodušen, prijateljski in zabaven. Takšen je tudi v pričujoči slikanici, ki govori o medvedku, ki si brez medu ne more predstavljati obroka. Nekega jutra ugotovi, da so mu med odnesle ovčke. Ni jezen in skupaj pripravijo tortice. Ob pripravi medved poskusi tudi jagode, lešnike in korenje. Te sestavine so tudi dobre, mogoče ne tako sladke kot med, a vseeno okusne. Od zdaj naprej bo njegova prehrana bolj raznolika. Ob lepi zgodbi je tudi sporočilo, še posebej za izbirčne in neješčne otroke. Poizkusiti morajo, tako kot naš medvedek, različno hrano in biti odprti za nove okuse in nova doživetja. > BETI JUŽNIČ

Zgodba o vrani

Naomi Howarth
prevod: Mateja Črv Sužnik, Miha Sužnik
Zala, 2016, t. v., 26 str., 21,99 €

Priredba indijanske zgodbe o barviti vrani je zgodba o pogumni in neustrašni ptici, ki tvega svoje življenje, da bi prijateljem prinesla sončno toploto, da ne bi bili več lačni. Vse živali bi sicer rade pomagale, a moč zbere le pisana vrana z zvonkim glasom. Modro sonce pa pozimi počiva in ji lahko podari le žarečo palico, ki njeno lepo mavričasto perje spremeni v sajastega. Nič več ni lepa in njen glas postane raskav, a nič zato, zunanja lepota ni pomembna, šteje le pogumno, neustrašno srce, ki pomaga drugim. »Kar resnično velja, je samo lepota tvojega srca!« Zgodba s prastarim naukom, ki ga moramo slišati spet in spet, naj navdihuje bralce vseh starosti. > SABINA BURKELJCA

... kar resnično
velja, je samo lepota
tvojega srca! ...

KUD Sodobnost International LITERARNO-LIKOVNI NATEČAJ

Vabljeni k branju odličnih knjig!

Šole vabimo k sodelovanju pri literarno-likovnem natečaju Slovenski dnevi knjige. Natečaj je razdeljen na pet stopenj in primeren za otroke med četrtem in petnajstim letom. Za vsako stopnjo je predvidena ena dobra knjiga.

Rok za oddajo prispevkov je 11. april 2016!

Več o knjigah in natečaju preberite na www.sodobnost.com.

Za nadvse hudomušno delo Trapaste zgodbe je Kęstutis Kasparavičius v Litvi prejel nagrado za najboljšo otroško knjigo!

Knjiga pripoveduje o tem, kaj se zgodi, če vsakdanje stvari oživijo. Med jedilnim priborom se zna razvneti prepir in v skledi s sadjem ni dosti boljše. Le kaj se zgodi, ko se v zagati znajdejo medvedki, rakci, kravice ...?

Knjige povezujejo svetove!

Nagrada za najboljšo
otroško knjigo v Litvi!

Več o knjigah najdete na
www.sodobnost.com.

Ustvarjalna
Evropa
Kultura

Naročila sprejemamo na e-naslov:
sodobnost@guest.arnes.si.

Zgodovinar jezikoslovja dr. Kozma Ahačič je namestnik predstojnika Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovaša ZRC SAZU, kjer tudi vodi dela za prvi zvezek Slovarja slovenskega knjižnega jezika 16. stol. in Sekcijo za zgodovino slovenskega jezika. Ukvarja se z zgodovino slovnicearstva in misli o jeziku ter drugimi s tem povezanimi vprašanji. Predava na Fakulteti za humanistiko v Novi Gorici, predaval pa je tudi na Filozofski fakulteti v Ljubljani in na Univerzi v Celovcu. Je avtor ali soavtor vrste pomembnih znanstvenih monografij predvsem o rabi slovenskega jezika in o jezikoslovnih zapisih o slovenščini v neslovnicih knjižnih in rokopisnih delih od reformacije do srede 18. stol. ter idejni oče in urednik portala Fran z brezplačnimi najpomembnejšimi slovarji slovenskega jezika in pdf-ji ter opisi vseh slovenskih slovnice (www.fran.si). Je tudi urednik, libretist in scenarist ter, ne nazadnje, pesnik.

O jezikoslovju tudi poljudno – z razstavo in slikanico

Jezični možje

Zgodba o slovenskem jeziku

Kozma Ahačič

ilustracije: Jaka Vukotič

Rokus Klett, 2015, m. v., 48 str., 15,90 €

V zadnjem času je bil Kozma Ahačič najpogosteje omenjan v povezavi z razstavo *Poljub z jezikom* v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani. Za doslej najcelovitejšo predstavitev slovnice, slovarjev in pravopisov slovenskega jezika je pripravil zgodovinski pregled, ki ga je s pomočjo sodobnih avdiovizualnih sredstev zaokrožila Mojca Smolej, profesorica na ljubljanski Filozofski fakulteti. Na razstavi je bil v ospredju jezik, ki ga kot sistem izraznih sredstev za medsebojno govorno in pisno sporazumevanje uporabljamo Slovenci in vsi drugi, ki so ga večji. Jezik, ki pa ga ne bi bilo, če od reformacije – ki nam je dala prve knjige in knjižni jezik – naprej ne bi bilo ljudi, ki so spremljali ali usmerjali njegov razvoj ter skrbeli za normiranje in postavljanje mostov z drugimi jeziki. To 430 let dolgo pot je na razstavi ponazorilo 79 knjig in 17 rokopisov za razvoj slovenščine zgodovinsko najpomembnejših del. Ker se je v zadnjih nekaj desetletjih starejšim slovarjem pridružila množica novejših – z dopolnitvami in ponatisi vred jih je že več kot tisoč! –, jih vseh, razen ključnih, kot je Slovar slovenskega knjižnega jezika, ni bilo mogoče razstaviti. So pa bili podatki o preostalih nanizani na panojih za vitrine. Na enem od njih so bili na primer predstavljeni zametki slovnicearstva in slovaropisja pred uveljavitvijo tiska, med drugim slovenski drobci iz Brižinskih spomenikov ter Stiškega in drugih srednjeveških rokopisov. Ta del razstave je s projekcijskimi zasloni segal še v predverje. Kot poseben dosežek je bil predstavljen čisto novi sintetizator govora *Govorec*.

Bukla: Pred nekaj dnevi se je iztekla razstava *Poljub z jezikom*. Kako je odmevala in kako ste te odmeve doživeli vi?

Ahačič: Razstava je bila zelo obiskana, priznam pa, da sem se z njo manj ukvarjal v času po otvoritvi kot takrat, ko smo jo pripravljali. Posebej me je začudilo dejstvo, kako malo znanja o zgodovini našega jezika ima večina mlajših novinarjev, s katerimi sem bil v stiku. To je zagotovo odraz nekoliko absurdnega položaja, ki smo mu priča v zadnjih desetletjih: po eni strani govorimo o slovenščini kot o temeljni povezovalki slovenskega naroda, po drugi strani pa se sploh ne sprašujemo, zakaj tako govorimo. Kot samoumevno jemljemo to, česar v bistvu ne poznamo, posledično pa temu v šolah namenjamo premajhen poudarek.

Bukla: Med razstavljenimi slovnici, slovarji in pravopisi so bila posebej zanimiva tudi strokovni javnosti manj znana dela, zlasti tista, ki so ostala v rokopisu. Katero bi posebej izpostavili?

Ahačič: Zagotovo nedokončane rokopise slovnice in slovarja Blaža Kumerdeja in slovnice Jurija Japlja. Gre za zrela dela, ki so slovenščino postavljala ob druge slovanske jezike. Če bi bila objavljena, bi skupaj s slovnico Jerneja Kopitarja in Valentina Vodnika predstavljala pomemben mejnik v opazovanju slovenskega jezika. Žal so ostala v rokopisu in brez neposrednega vpliva.

Bukla: Kakšno je današnje stanje slovenskega jezikoslovja, slovaropisja in predvsem slovnicearstva glede na to, da je predloga zadnje izdaje

slovnice profesorja Jožeta Toporišiča stara že štirideset let?

Ahačič: Slovaropisje, ki je še v 19. stol. zaostajalo za nekaterimi evropskimi, je v razmeroma dobrem stanju. Pozna se edino pomanjkanje sredstev in posledično majhno število dobrih slovaropiscev, ki se ne naredijo v nekaj letih. Gre za kar dolg proces. Manj kot imaš znanja in izkušenj, manj opaziš. Jezikovne tehnologije so nam tu v veliko pomoč, kar zadeva hitrost dela, a hkrati zahtevajo še več znanja, če želimo, da bo končni izdelek narejen kakovostno – ne samo narejen.

Slovnicearstvo je v zadnjem času vse bolj talec slovenskega predsodka, da je veljavna slovnica vedno ena sama. Stanje, ko imamo za slovenski jezik eno samo *Slovnico* (zapisano z veliko začetnico), se vleče že od druge polovice 19. stol.: tedaj so vsi prisegali na Janežičevo slovnico, od leta 1916 na Breznikovo, od 1956 na »Slovnico štirih«, od 1976 pa kot edina velja Toporišičeva slovnica. Ker je slovnica vselej interpretacija gradiva, gradivo pa se spreminja, takšno stanje ni dobro. In to lahko rečemo ne glede na to, ali nam je trenutna slovnica všeč ali ne, ali bi bila dobra ali slaba. Poskus, da bi naredili v slovnicearstvu in slovaropisju korak naprej, je doktorski študij *Leksikologija, leksikografija, slovnicearstvo*, ki sem ga zasnoval s kolegi na *Podiplomski šoli ZRC SAZU*. Tega doslej še nismo imeli in upamo, da bo korak naprej.

Bukla: Pišete tudi poljudna besedila, da bi zlasti mladim razložili nekatere osnovne pojme in jih morda spodbudili za jezikoslovje. Kako so bili sprejeti vaši *Jezični možje: zgodba o slovenskem jeziku*, ki v obliki slikanice, z ilustracijami Jaka Vukotiča, pripovedujejo zgodbo o slovenskem jeziku?

Ahačič: Mislim, da se je dobro prijela tako v šolah kot zunaj njih. Glede na to, da je bilo treba iz gore podatkov izluščiti temeljno zgodbo, pa me veselijo tudi pozitivni strokovni odzivi. Moja želja je bila napisati delo, ki bi pokazalo, kako lahko v nekaj minutah brez letnic in brez gore imen opišemo, kaj se je v preteklem tisočletju in pol dogajalo s slovenščino: kako je nastala, kako se je izoblikovala v današnji jezik in zakaj lahko rečemo, da je in je bila slovenščina pomembna za slovenski narod. Ker takšnih del tako rekoč ni, dobivam pohvale tudi od starejših bralcev. Mnogi se z nekaterimi podatki o slovenščini srečajo prvič. Celodogovor, zakaj so slovenski protestantski pisci pomembni zato, da je danes slovenščina takšna, kot je – zakaj na primer pišemo volk s črko l in ne z v –, na žalost še ni prešel v našo splošno zavest.

Bukla: Leta 2011 ste, dvajset let po gimnazijskem pesniškem prvencu, izdali zbirko *Ti si čarovnica, jaz sem grobar*. Kako je na tem področju?

Ahačič: Če najdem čas, pišem. Trudim pa se, da nič ne delam na silo.

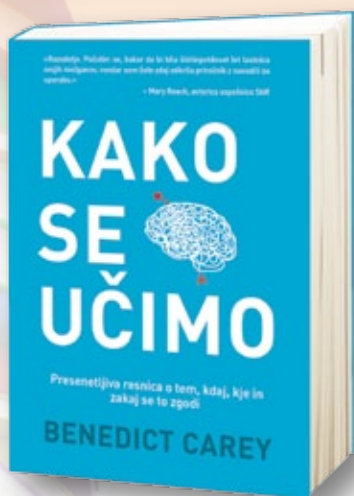

dr. Kozma Ahačič

Foto: Iztok Ilich

Knjige, ki spreminjajo telo in duha

Zbirka Angažirano

Benedict Carey
KAKO SE UČIMO
Presenetljiva resnica o tem, kdaj, kje in zakaj se to zgodi

323 strani • **24,90 €**

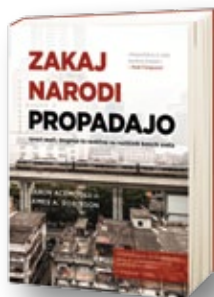
»Razodetje. Počutim se, kakor da bi bila štiriinpetdeset let lastnica svojih možganov, vendar sem šele zdaj odkrila priročnik z navodili za uporabo.«

– Mary Roach, avtorica uspešnice *Stiff*

Daron Acemoglu, James A. Robinson
ZAKAJ NARODI PROPADAJO
Izvori moči, blaginje in revščine na različnih koncih sveta

578 strani • **28,90 €**

»Knjiga, ki bi bila lahko pisana za Slovenijo!«

Robert B. Cialdini
VPLIVANJE
Psihologija prepričevanja

401 strani • **26,90 €**

»Klasika trženjske psihologije!«

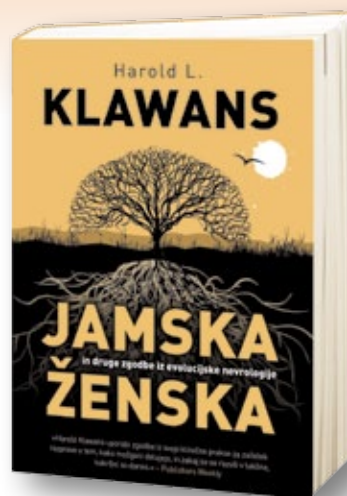
Marcel Štefančič, jr.
POČNITE, KAR HOČETE, SAMO UBOGAJTE!
Eseji o življenju v času smrti

256 strani • **19,90 €**

»Nova knjiga Rožančevega nagrajenca!«

Zbirka Preobrazba

Harold L. Klawans
JAMSKA ŽENSKA
in druge zgodbe iz evolucijske nevrologije

310 strani • **24,90 €**

»Harold Klawans uporabi zgodbe iz svoje klinične prakse za začetek razprave o tem, kako možgani delujejo, in zakaj so se razvili v takšne, kakršni so danes.«

– Publishers Weekly

Daniel E. Lieberman
ZGODBA ČLOVEŠKEGA TELESA

Evolucija, zdravje in bolezen

560 strani • **28,90 €**

»Trije milijoni let razvoja človeškega telesa v eni sami knjigi!«

David Perlmutter s sodelovanjem Kristin Loberg
POŽGANI MOŽGANI

Presenetljiva resnica o žitaricah, ogljikovih hidratih in sladkorju – tihih ubijalcih vaših možganov

381 strani • **26,90 €**

»Knjiga, po kateri boste na sladkor začeli gledati z drugimi očmi!«

Oliver Sacks
MOŽ, KI JE IMEL ŽENO ZA KLOBUK
in druge klinične historije

315 strani • **24,90 €**

»Najbolj znana knjiga najbolj znanega nevrologa!«

Predstavljene knjige in ostale novosti založbe UMco so na voljo v vseh boljše založenih knjigarnah in tudi v spletni knjigarni www.bukla.si

Naročila sprejemamo: po telefonu 01/520 18 39 • po e-pošti knjigarna@umco.si • na spletni strani www.bukla.si
UMco d. o. o., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana

UMco

Bralnice pod stamnikom®

Mladinski literarni festival, 11. – 25. maj 2016

**Vsakdo si zasluži, da se mu nekoč
v življenju zgodi nekaj dobrega**

Morris Gleitzman

strokovno srečanje 'Kje pa vas strip žuli?'

osrednja tematika: medkulturno razumevanje in sprejemanje različnosti v stripu

literarno-likovni natečaj: še je čas, zaključek 7. marca!
(več na www.bralnice.si)

srečanja s slovenskimi ustvarjalci

obiski pisateljev iz tujine:

- **Anna Woltz** (Nizozemska),
- **Morris Gleitzman** (Avstralija),
- **Kevin Brooks** (Velika Britanija)

gledališke predstave in lutkovne igre

literarne, likovne in druge raznovrstne delavnice

festival na obisku v šolah in podružničnih šolah

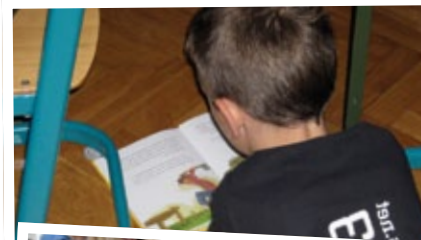
likovne razstave

Več kot sto dogodkov po Sloveniji,
lahko se dogaja tudi pri vas!

www.bralnice.si

Če želite sodelovati, pišite na

festivalmladi.domzale@gmail.si

MIŠ
ZALOŽBA

knjižnica
DOMŽALE

Goriška
knjižnica
Zbirata
Bovšča
Goriška knjižnica
Zbirata
Bovšča
Goriška knjižnica
Zbirata
Bovšča

JAK

JAVNA
AGENCIJA ZA
KNJIGO RS

Občina
Domžale

Slovenska nacionalna
komisija za UNESCO
Slovenian National
Commission for UNESCO
Organizacija Zveznih
institucij za kulturno dediščino
United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

NLB Vita
Življenjska zavarovalnica